

Još jedna godina

Skupština Srbije usvojila je u ponedjeljak Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina na koji su manjine u Srbiji dugo čekale. Ovim su zakonom konačno omogućeni izbori za novi saziv nacionalno-manjinskih vijeća, međutim, to ne znači da će izbori biti već sutra. Prema zakonu ministar donosi odluku o raspisivanju izbora u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona, a od dana raspisivanja do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 60 niti više od 90 dana. To znači da će se izbori najvjerojatnije održati negdje početkom ljeta.

Drugim riječima, sadašnjim nacionalnim vijećima predstoji još oko godinu dana funkcioniranja u postojećem sazivu, brige oko obrazovanja, kulture, informiranja, službene uporabe jezika, ali i puno posla oko pripreme izbora. Ovi će izbori biti i veliki izazov za manjine, jer zakon uvodi mogućnost neposrednih izbora za manjinske samouprave, ali je pretpostavka tih izbora da se na poseban birački popis upiše 50 posto punoljetnih pripadnika manjine, umanjeno za 20 posto. To bi u slučaju hrvatske nacionalne manjine značilo da se na poseban birački popis treba upisati oko 28.000 Hrvata. Ukoliko se to ne dogodi, izbori će biti održani putem elektora. Ali, do tada đaci idu u škole – potrebni su im udžbenici na materinjem hrvatskom jeziku, trebaju funkcionirati postojeće ustanove kulture i informiranja. A u području informiranja, osim dobre vijesti da se u studenom konačno formira hrvatska redakcija na RTV-u, ponovno nova nedoumica. Naime, ministar za ljudska i manjinska prava Srbije Svetozar Čiplić, kako prenosi RTV, izjavio je da će pojedini zakoni morati biti promijenjeni kako bi nacionalne manjine mogle koristiti Ustavom zajamčeno pravo da osnivaju medije. Pravna rašomonijada oko manjinskih medija se nastavlja upravo kad smo pomislili da je oblast nacionalno-manjinske samouprave konačno, makar pravno, uređena i da su zakoni koji se tiču manjina usklađeni i usuglašeni. No, kako Ustav jamči da se dostignuta razina ljudskih i manjinskih prava ne može smanjivati vjerujemo kako će se i pitanje procedure osnivanja manjinskih medija riješiti tako da se ne dovede u pitanje njihov opstanak i funkcioniranje.

J. D.

SUBOTICA

Marijansko svetište Bunarić prošlog vikenda posjetilo nekoliko tisuća vjernika

GOSPI OD SUZA.....18-19

DOPISNICI

Istraživanje prošlosti i zaboravljenih običaja u Plavni i okolnim mjestima
SVATOVSKJE NARODNE PJESME IZ BOĐANA.....23

Stipan Kovač, slikar
NE DAM TRŠČARAMA DA SE SRUŠE.....25

KULTURA

Hrvatska čitaonica i ove godine organizirala etno kamp

RAZNOVRSENE RADIONICE NAMIJENJENE MLADIMA.....30

Izložba »brodova u boci«
Ivana Šokčića
PLOVIDBA DO GUINNESSA.....32

SPORT

Sport u Subotici
PONOVNO NA PUTU USPJEHA.....44-45

SADRŽAJ

AKTUALNO

Veleposlanik Željko Kuprešak posjetio Zrenjanin

MJESTA STRADANJA TREBAJU BITI MJESTA SJEĆANJA.....6

Susret predstavnika DSHV-a i političkih predstavnika Srba u Hrvatskoj
INTENZIVNIJOM SURADNOM DO BOLJEG OSTVARIVANJA MANJINSKIH PRAVA.....7

Skupština Srbije usvojila zakone o kojima se cijelo ljeto vodila živa rasprava

TIJESNA VEĆINA ZA DALEKOSEŽNE ODLUKE.....8-9

INTERVJU

Gradonačelnik Subotice Saša Vučinić o sudbini grada u uvjetima gospodarske krize i ozračju političkog nepovjerenja
PERSPEKTIVA STABILNE LABILNOSTI.....12-14

VELEPOSŁANIK REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU ŹELJKO KUPREŐAK POSJETIO ZRENJANIN

Mjesta stradanja trebaju biti mjesta sjećanja

Govoreći o Źelji Udruge pravnika »Vukovar 1991.« da se postave spomen-obilježja zarobljenim Hrvatima u logorima u Stajićevu i Begejcima, hrvatski je veleposlanik rekao kako bi mjesta stradanja, bez obzira s koje strane bila, trebalo obilježavati i da to ne bi trebala biti mjesta koja će predstavljati probleme i koja će inicirati buduće sukobe

»Ako pođemo logikom stvari i kaŹemo da je prošlogodišnja robna razmjena između Hrvatske i Srbije bila milijardu eura, od čega je 600 milijuna predstavljalo izvoz Hrvatske u Srbiju, a 400 milijuna izvoz Srbije u Hrvatsku, kako onda netko moŹe reći da nema srpskih proizvoda u Hrvatskoj? U čemu se onda sastoji tih 400 milijuna eura izvoza srpske robe prema Hrvatskoj? Ako netko to moŹe demantirati, bio bih veoma zadovoljan da pokaŹe kako nisam u pravu. Prema tome, smatram da su srpsko-hrvatski odnosi u uzlaznom trendu. Postoji niz polja na kojima moŹemo surađivati i jedan je investiranje s hrvatske strane u Srbiju. Otvoreno vam mogu reći i pozvati sve investitore iz Srbije, koji Źele ulagati u Hrvatskoj, da mogu doći i da su dobrodošli«, rekao je za novosadski Dnevnik veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Źeljko Kuprešak* prigodom posjeta Zrenjaninu.

Veleposlanika Kuprešaka sa suradnicima su u Plavom salonu

primili gradonačelnik Zrenjanina *Mileta Mihajlov* i predsjednik Skupštine *Aleksandar Marton*, nakon čega su gosti i domaćini obišli tvornicu ulja »Dijamant«

u Zrenjaninu i Sajam poduzetništva, inovacija i kooperacije »INOKOP«.

»Na Sajmu poduzetništva, inovacije i kooperacije, koji se održava ovdje u Zrenjaninu, puno je i hrvatskih tvrtki, a raduje me i to što će, kako čujem, jedna velika hrvatska tvrtka ovdje izgraditi jedno

od najsuvremenijih skladišta za suncokretovo sjeme na Balkanu«, rekao je novinarima Kuprešak. Kao odličan primjer suradnje između hrvatskih i srpskih podu-

obzira s koje strane bila, trebalo obilježavati i u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji. »To ne bi trebalo biti mjesto koje će predstavljati probleme i koje će inicirati buduće sukobe, već mora biti mjesto sjećanja koje će nas podsjećati da se nešto tako nikad više ne dogodi«, kazao je Kuprešak.

U razgovoru za novosadski Dnevnik, nakon posjeta Zrenjaninu, veleposlanik Kuprešak je ocijenio kako je hrvatsko priznanje Kosova pravno a ne političko pitanje i da ne bi trebalo opterećivati i ne opterećuje hrvatsko-srpske odnose. »Hrvatsko priznanje Kosova je nešto što smo mi pokušali odraditi u skladu s onim europskim zemljama koje su isto tako priznale Kosovo. Ako se sjećate, mi smo istoga dana, zajedno s Mađarskom i Bugarskom priznali Kosovo. To je u ovom trenutku realnost i mislim da je pitanje priznanja sada stvar međunarodnog prava, a ne više političko pitanje.«

H. R.

Blagoslov i otvorenje prostorija HNV-a

Nove prostorije Hrvatskog nacionalnog vijeća, koje se nalaze u Preradovićevoj ulici br. 13 u Subotici, svečano će biti otvorene u ponedjeljak, 7. rujna, s početkom u 11 sati. Otvorenju će prethoditi blagoslov prostorija u 10 sati.

NA RADIOTELEVIZIJI VOJVODINE

Formira se hrvatska redakcija

»U studenom ove godine bit će formirana redakcija programa na hrvatskom jeziku na Radioteleviziji Vojvodine, predviđeno je sistematizacijom ove medijske kuće«, kaže direktor NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* koji je skupa s predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća *Brankom Horvatom* nazočio sastanku s direktorom *Blažom Popovićem* i glavnim i odgovornim urednikom TV *Ljubišom Nikolinom*.

Prema sistematizaciji koju još treba usvojiti Upravni odbor RTV-a u redakciji će biti uposleni urednik programa na prijedlog Hrvatskog nacionalnog vijeća i jedan novinar, a od strane RTV-a ne postoje smetnje da redakcija bude locirana u Subotici, budući da se ovoga tjedna otvaraju nove prostorije dopisništva RTV-a u Subotici te neće postojati niti tehničke prepreke. Tako će redakcija koja će pripremati program na hrvat-

skom jeziku biti sedma redakcija programa na manjinskim jezicima dok će osma redakcija pripremati program za manje brojne manjine«, kaže *Karan*.

J. D.

KOMESAR ZA LJUDSKA PRAVA VIJEĆA EUROPE UPOZORIO

Srbija među državama koje ne poštuju sudske odluke

Komesar za ljudska prava Vijeća Europe *Tomas Hamarberg* upozorio je kako se sudske odluke ne poštuju u potpunosti u nekoliko europskih zemalja i da to predstavlja ozbiljan problem ljudskih prava i odbijanje prihvatanja vladavine zakona, prenosi dnevni list Borba.

Među zemljama s takvim slučajevima su Albanija, Bosna i Hercegovina, Moldavija, Rusija, Srbija i Ukrajina, navodi se u priopćenju komesara.

»Izvršenje sudskih odluka u tim zemljama često je samo djelomično ili s velikim kašnjenjem, a ponekada i potpuno izostane«, ocijenio je Hamarberg ističući kako bi zato vlasti morale poduzeti akciju. Slučajevi kod kojih ne dođe do izvršenja sudske odluke često završe na Sudu za ljudska prava u Strasbourgu, naveo je komesar.

Hamarberg je istaknuo kako bi građani koji su svoje povjerenje dali pravosuđu trebali ostvariti svoja prava ne samo na papiru, već i u praksi. On je ukazao kako je ovdje u pitanju kredibilitet pravosuđa i da nije dovoljno samo reformirati zakone ili povećati resurse sudova.

U GOLUBIĆU (HRVATSKA) ODRŽAN SUSRET PREDSTAVNIKA DSHV-A I POLITIČKIH PREDSTAVNIKA SRBA U HRVATSKOJ

Intenzivnijom suradnjom do boljeg ostvarivanja manjinskih prava

Dogovoreno je intenziviranje suradnje između predstavnika političkih stranaka dviju manjina, kao i između Srpskog narodnog vijeća i Hrvatskog nacionalnog vijeća, kako bi se radilo na »oživljavanju« Međudržavnog sporazuma te time postiglo bolje ostvarivanje manjinskih prava

Na znanstvenom skupu »Hrvatsko-srpski odnosi: politička suradnja i nacionalne manjine«, koji je od 25. do 27. kolovoza održan u Golubiću, u Općini Obrovac u Hrvatskoj, sudjelovali su i predstavnici Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini – predsjednik *Petar Kuntić* i dopredsjednik *Dujo Runje*, koji su se tom prigodom sastali s predstavnicima Srpskog narodnog vijeća i Samostalne demokratske srpske stranke u Hrvatskoj – prof. dr. *Miloradom Pupovcem* i dr. *Vojislavom Stanimirovićem*.

SLIČNI PROBLEMI

Predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* smatra kako je ovo bio najuspješniji od dosadašnjih razgovora predstavnika dviju zajednica. Prema njegovim riječima, srpska manjinska zajednica u Hrvatskoj ima veoma slične probleme kao i hrvatska manjinska zajednica u Srbiji, među ostalim i po pitanju zastupljenosti u predstavničkim tijelima.

»Srpska zajednica u Hrvatskoj postavlja pitanje izmjene pojedinih dijelova zakona o izborima u svezi s manjinskim strankama. I mi u Srbiji ćemo zasigurno imati problema ako dođe do promjene izbornog zakona, jer više nećemo moći sudjelovati u radu Skupštine Srbije onako kako smo to mogli do sada«, kaže *Kuntić* podsjećajući kako Hrvati u Srbiji sa sadašnjim izbornim zakonom vjerojatno neće imati svog predstavnika u republičkoj skupštini, dok Srbi u Hrvatskoj smatraju kako, iako imaju zajamčena mjesta u Hrvatskom sabo-

ru, postoji problem odgovarajuće zastupljenosti, jer dosadašnja tri zastupnika ne predstavljaju pravi odnos snaga.

Kuntić ističe i kako je jedinstveno mišljenje svih sudionika razgovora da se manjinska prava u sadašnjem srbijanskom i hrvatskom političkom kontekstu mogu najbolje ostvarivati uz angažiranje političkih stranaka s nacionalnim predznakom.

»OŽIVJETI« MEĐUDRŽAVNI SPORAZUM

Dopredsjednik DSHV-a *Dujo Runje* ističe kako je na susretu u Golubiću dogovoreno intenziviranje suradnje među političkim

Konferencija za novinare u Domu DSHV-a

predstavnicima dviju manjina, kao i između Srpskog narodnog vijeća i Hrvatskog nacionalnog vijeća, kako bi se radilo na »oživljavanju« međudržavnog sporazuma te time bolje ostvarivala manjinska prava. »Daljnji razgovori i susreti trebali

Novi susreti u Vukovaru i Subotici

»S predstavnicima Samostalne demokratske srpske stranke dogovoreno je održavanje sastanaka u Vukovaru i Subotici, kada će biti pokrenuti razgovori o zajedničkim temama, kao i njihovo stavljanje na dnevni red Međuvladinog mješovitog povjerenstva koje bi trebalo nastaviti s radom polovicom rujna«, kaže predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

bi pomoći unapređenju položaja ovih zajednica u domicilnim državama. Prije svega u području prosvjete i kulture, kada su u pitanju Hrvati u Srbiji, gdje se proklamirana prava ostvaruju tek djelomično, i praktički je uređivanje ovih područja još na početku«, kaže *Dujo Runje*.

tarne stvari nismo apsolvirali. To su, primjerice, pitanja udžbenika ili lektorata«, kaže *Runje*.

PROMICANJE SURADNJE KROZ DIJALOG

Znanstveni skup »Hrvatsko-srpski odnosi: politička suradnja i nacionalne manjine« organizirao je Centar za povijest, demokraciju i povjerenje iz Novoga Sada, a potporu su dali udruga Dijalog-Zagreb, Grad Obrovac, Srpsko narodno vijeće, Grad Novi Sad, Ministarstvo za dijasporu Republike Srbije i Komesarijat za izbjeglice Republike Srbije. Jedan od organizatora i sudionika skupa bio je prof. dr. *Janko Veselinović*, zastupnik u Narodnoj skupštini Republike Srbije i predsjednik skupine zastupnika srpsko-hrvatskog prijateljstva u srbijanskom parlamentu.

Na skupu su sudjelovali stručnjaci s instituta i sveučilišta u Novom Sadu, Beogradu, Zagrebu i Rijeci. Cilj skupa je promicanje suradnje kroz dijalog, kako bi se bolje razumjela ne tako davna prošlost ova dva naroda i kako prošlost ne bi opterećivala današnje odnose. »Dogovoreno je da će iduće godine predstavnici Hrvata dobiti snažniju i značajniju ulogu, gdje bi izlagali svoje radove i iznosili svoja gledišta«, kazao je *Runje*. D. B. P.

Skup mladeži »Hrvatski Majur 2009.«

Drugi po redu skup mladeži »Hrvatski Majur 2009.« bit će održan u subotu, 5. rujna, na salašu Zlatka Gabrića na Hrvatskom Majuru. Organizator skupa je Mladež DSHV-a.

»Cilj Mladeži DSHV-a jest da ovaj skup bude moderno okupljanje mladih na kojem će se međusobnim upoznavanjem graditi zajedništvo te tako napredovati«, kaže predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović*. On dodaje kako je na subotnji skup, osim članova Mladeži svih mjesnih organizacija DSHV-a, pozvana i mladež stranaka demokratske provenijencije iz Srbije i Hrvatske.

Izvanredna skupština DSHV-a

Četvrta izvanredna skupština DSHV-a bit će održana u subotu, 5. rujna, u dvorani br. 1 u zgradi Nove općine u Subotici, s početkom u 16 sati. Na dnevnom redu, među ostalim, naći će se usvajanje Prijedloga novog Statuta stranke, kao i izbor jednog od članova na novoustanovljenu dužnost zamjenika predsjednika DSHV-a.

SKUPŠTINA SRBIJE USVOJILA ZAKONE O KOJIMA SE CIJELO LJETO VODILA ŽIVA RASPRAVA

Tijesna većina za dalekosežne odluke

Zakon o javnom informiranju u javnosti i novinarskim udrugama i dalje izaziva polemiku, dok se usvajanje Zakona o pravima, ovlastima i načinu izbora nacionalnih vijeća nacionalnih manjina ocjenjuje kao dugo očekivani pozitivan iskorak

Skupština Srbije posljednjeg je dana kolovoza usvojila izmjene Zakona o javnom informiranju, kojima su pooštrene kaznene mjere za kršenje profesionalnih normi. Izmjenama se predviđaju drakonske kazne za kršenje pretpostavke nevinosti i objavljivanje informacija koje mogu ugroziti razvoj malodobnika i ukoliko je malodobnik učinjen prepoznatljivim u informaciji koja može povrijediti njegovo pravo ili interes. Vlada Srbije je Prijedlog zakona usvojila još 9. srpnja, ali poslije oštiri kritika novinarskih udruga i javnosti, ovaj zakon je ipak izmijenjen amandmanima.

Osim izmjena Zakona o javnom informiranju, zastupnici su se izjašnjavali o još 23 zakonska prijedloga, među kojima je bio i Prijedlog zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Usvajanjem ovog dugo očekivanog zakona, reguliraju se ovlasti nacionalnih vijeća, postupak izbora i osnovne crte financiranja.

ZAKON (MALO) IZMIJENJEN AMANDMANIMA

Poslije ljetne stanke u radu Skupštine i brojnih polemika u povodu predloženih izmjena Zakona o javnom informiranju, na sjednici Skupštine se okupilo svih 250 zastupnika, što se vrlo rijetko događa. No, u ključnom trenutku glasanja za ove izmjene u skupštinskoj je dvorani bilo 225 zastupnika. Za zakonski prijedlog glasovalo je 125 zastupnika vladajuće koalicije, osim zastupnika Socijalističke partije Srbije koji su bili suzdržani, ali su osigurali kvorum. Većinu za usvajanje ovog zakonskog prijedloga osigurala je Liberalno-demokratska partija. Protiv zakonskih izmjena glasovali su zastupnici Srpske radikalne stranke i koalicija Demokratske stranke Srbije i Nove Srbije, kao i zastupnici Jedinствene Srbije, dok su zastupnici Srpske napredne stranke prije glasanja napustili skupštinsku dvoranu.

Zastupnici su prije glasanja o zakonskim izmjenama usvojili šest vladinih amandmana, među kojima i amandman kojim se ukida obve-

za postojanja osnivačkog kapitala, jer je prvobitno zakon predviđao postojanje obveznog osnivačkog uloga od 50.000 eura. Osim vladinih amandmana, usvojen je i amandman zastupnice SRS-a, kojim je ukinuta odredba po kojoj bi medij kojemu je račun u blokadi dulje od 90 dana bio ugašen.

»Bio sam siguran i prije ove sjednice da izmjene Zakona o javnom informiranju neće podijeliti vladajuću koaliciju, o čemu se dosta spekuliralo. Zakon nije idealan, ali je poboljšan usvojenim amandmanima, a sigurno će utjecati na središnje stanje u medijskom prostoru«, kaže za Hrvatsku riječ zastupnik u Skupštini Srbije i predsjednik DSHV-s *Petar Kuntić*.

Predsjednik *Boris Tadić* potpisao je istoga dana Zakon o izmjenama i dopunama zakona o javnom informiranju, koji je usvojila Skupština Srbije.

RAZLIČITA MIŠLJENJA NOVINARSKIH UDRUGA

Prije početka sjednice parlamenta, članovi Udruženja novinara Srbije predali su Skupštini Srbije peticiju kojom su pozvali zastupnike da glasuju protiv predloženih izmjena Zakona o javnom informiranju, a prosvjed su održali ispred Doma Skupštine. Predsjednica UNS-a *Ljiljana Smajlović* je izjavila kako će ta udruga u slučaju da zakon bude usvojen tražiti od Ustavnog suda da se izjasni o njegovoj ustavnosti, kao i da će biti upućena predstava Europskom sudu za ljudska prava, prenosi B92.

Predsjednica Nezavisnog udruženja novinara Srbije *Nadežda Gaće* rekla je za Blic, kako je ta udruga protiv bilo kakvog oblika zabrane. »Izreci kaznu, a nemoj zabranjivati. Tko bude pisao objektivno, nema razloga za strah od autocenzure«.

NUNS je u svome priopćenju pozvao mjerodavna tijela da »odgovorno i neselektivno primjenjuju izmjene i dopune Zakona o javnom informiranju, a vlast da bez zastoja predloži, usvoji i potom u optimalnom roku provede obećanu medijsku strategiju i reformu medijskog

zakonodavstva«, prenosi agencija Beta.

Nezavisno društvo novinara Vojvodine skrenulo je pozornost da mediji postoje i izvan Beograda i da su ti mediji najčešće na meti lokalnih moćnika, te da zbog toga, kako kaže u izjavi za Hrvatsku riječ predsjednik NDNV-a *Dinko Gruhonjić*, ovo društvo novinara izražava bojazan da će se ionako brojne tužbe protiv lokalnih ili regionalnih medija drastično uvećati s ciljem da se »neposlušni« mediji ušutkaju od strane lokalnih moćnika.

ZAKON O NACIONALNIM VJEĆIMA

Sjednica 11. izvanrednog zasjedanja Skupštine Srbije nastavljena je glasanjem o preostala 23 zakonska prijedloga na koje je bilo podneseno oko 2000 amandmana, među kojima je bio i Prijedlog novog zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina.

»Kada budemo dobili tekst usvojenog zakona u ovom izmijenjenom obliku, prvo ćemo utvrditi koje su naše odgovornosti i ovlasti. Sadašnji savjeti nacionalnih vijeća ostaju u funkciji do izbora novih saziva, a to

predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *László Józsa* kaže za Hrvatsku riječ kako usvojeni zakon, na koji su nacionalne manjine dugo čekale, ne sadrži prazne riječi, nego, naprotiv, mogućnost donošenja važnih odluka o stvarnosti i budućnosti nacionalnih manjina.

»Bez obzira što su nacionalne manjine dugo, predugo čekale na donošenje novog zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, trebamo biti zadovoljni. Nije na radost samo puka činjenica donošenja ovoga zakona, nego raduju sadržajni elementi ovoga zakona koji govore u prilog nacionalnih manjina. Zakon sadrži mogućnosti razvoja manjinske samouprave, a upravo su manjinske samouprave tijela koja omogućuju da posredstvom svojih izabranih predstavnika manjinske zajednice odlučuju o pitanjima koja su najbitnija za održavanje nacionalne samosvijesti pripadnika manjinskih zajednica. Prema tome, mišljenja sam da smo i ovim zakonom, kao i prethodnim zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina koji je usvojen 2002. godine, doslovce zakoračili u 21. stoljeće. Ovo je definitivno novo poglavlje odnosa većine i manjine u Srbiji. Hoću reći kako ovo novo poglavlje pruža doista velike mogućnosti za nacionalne manjine i to nisu prazne riječi koje sadrži ovaj zakon. Naprotiv, usvojeni zakon pruža velike mogućnosti predstavnicima nacionalnih manjina da donose važne validne odluke o stvarnosti i budućnosti nacionalnih manjina u područjima koja su propisana ovim zakonom, a to su: obrazovanje, informiranje, službena uporaba jezika i kultura«.

László Józsa ističe kako je možda prva refleksija nakon usvajanja novog zakona o nacionalnim vijećima da su prvi koraci za nacionalne manjine izbori za novi saziv nacionalnih vijeća, međutim smatra kako je do tih izbora još dug put.

»Treba biti 'naoružan dobrom vremenskom kalkulacijom', trebamo znati kako se moraju usvojiti još i određeni podzakonski akti, a treba i osigurati vremenski prostor za mogućnost upisivanja u posebne

Branko Horvat

znači da će trebati obaviti pripreme za izborni postupak. Mislim da naša institucija treba raditi na profesionalnim osnovama i tako se trebamo organizirati, jer nam usvojeni zakon pruža mogućnosti za opsežniji rad«, kaže predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Branko Horvat*.

Komentirajući usvojeni zakon,

biračke popise nacionalnih manjina, jer usvojeni zakon predviđa mogućnost neposrednih izbora za nacionalna vijeća ako se do dana raspisivanja izbora na posebni birački popis nacionalne manjine upiše više od 50 posto od ukupnog broja pripadnika nacionalne manjine, prema posljednjem popisu pučanstva, umanjenog za 20 posto. Sve je to jedan 'rokovnik' koji nam govori kako se izbori za novi saziv nacionalnih vijeća neće moći održati prije sljedećeg ljeta», kaže László Józsa i napominje kako je pred sadašnjim sazivima nacionalnih vijeća veliki posao.

»Treat će obaviti pripreme za izborni postupak, a zakonske odredbe o ovlastima i odgovornostima omogućuju nam rad u obliku neke 'manje lokalne samouprave' u odnosu na prijašnje mogućno-

László Józsa

sti rada nacionalnih vijeća. Morat ćemo odgovoriti na nove izazove, donositi odluke, promptno reagirati na određene upravo-pravne zadaće. Ovo će biti jedno novo poglavlje u funkcioniranju nacionalnih vijeća», kaže László Józsa.

Zvonko Sarić

»Dobro je što je ovaj zakon usvojen, na koji nacionalne manjine već dugo čekaju. Na zasjedanju Skupštine usvojen je i amandman glede ovog zakona, koji sam podnio zajedno sa zastupnicima Gáborom Lódiem i Pavelom Marčukom, kojim se određuje da će institucije s manjinskim predznakom morati skupiti 100 ovjerenih potpisa da bi u slučaju elektorskih izbora za nacionalna vijeća imali elektora. Dakle, usvajanjem ovoga amandmana više neće biti izravnih elektora zahvaljujući tome što je netko predstavnik manjinske institucije. Ovaj amandman smo podnijeli, jer registracija nevladine organizacije koja bi imala predznak određene nacionalne manjine nije komplicirana, a za osnivanje takve organizacije dovoljna su tek tri potpisa građana i ne bi imalo smisla da takva organizacija bez ovjerenih 100 potpisa može sudjelovati u eventualnim elektorskim izborima», kaže Petar Kuntić.

Petar Kuntić

Čiplic: Izmjenama zakona do prava manjina na medije

Ministar za ljudska i manjinska prava Srbije Svetozar Čiplic izjavio je kako će pojedini zakoni morati biti promijenjeni, kako bi nacionalne manjine mogle koristiti Ustavom zagaranirano pravo da osnivaju medije.

»Korpus zakona iz medijske sfere ne predviđa i ne omogućava nacionalnim vijećima osnivanje vlastitih medija, jer su kalendar- stariji od Ustava», rekao je Čiplic agenciji Beta i dodao da će zbog toga oni morati biti promijenjeni kako bi bili usklađeni s Ustavom iz 2006. godine.

Čiplic je rekao da je Zakon o vijećima nacionalnih manjina, koji je Skupština usvojila 31. kolovoza, predvideo da nacionalne manjine preko svojih vijeća mogu osnivati medije.

Kako je naglasio, procedura osnivanja morat će biti uređena zakonima iz oblasti medija.

»Nismo htjeli da Zakonom o nacionalnim vijećima uredimo proceduru po kojoj bi nacionalna vijeća osnivala medije, već smo ostavili da matični zakon (o medijima) uvaži tu činjenicu i da se

izmjenama i dopunama tog zakona osigura ta ustavna sloboda (manjina)».

Čiplic je naveo i kako očekuje da će Ministarstvo za ljudska i manjinska prava sudjelovati u izmjenama zakona iz oblasti medija, kako bi bila određena procedura po kojoj bi nacionalne manjine mogle osnivati medije.

»Moraju se povezati dve struke ili dve sfere, jedna je sfera ustavom garantiranih manjinskih sloboda, a druga je sfera medija», rekao je Čiplic i dodao da se stručnjaci iz obje oblasti moraju dogovoriti kako će biti osigurano pravo nacionalnih manjina da osnivaju medije.

Zakon o nacionalnim savjetima nacionalnih manjina predviđa da nacionalno vijeće može »osnivati ustanove i gospodarska društva za obavljanje novinsko-izdavačke i radio-televizijske djelatnosti, tiskanja i reprodukcije snimljenih medija i vršiti prava i obveze osnivača».

Drugim stavkom članka 18 tog zakona predviđa se da Republika, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, kao osnivači glasila, »mogu u sporazumu s nacionalnim vijećem u cjelini ili djelomice prenijeti osnivačka prava na nacionalno vijeće».

Na pomolu rješenje problema uvoza udžbenika za nastavu na hrvatskom jeziku

Čeka se suglasnost Ministarstva prosvjete

Iako su mjerodavnom Ministarstvu prosvjete potrebne zahtjeve poslali još u travnju, u Hrvatskom nacionalnom vijeću i ovih dana, kada se prvo školsko zvono već oglasilo, rade na istom »slučaju» – rješavanju problema uvoza i odobrenja udžbenika iz Republike Hrvatske za potrebe ovdašnje nastave na hrvatskom jeziku.

Naime, kao što smo pisali u prošlom broju, suglasnost za uporabu svih udžbenika već ranije dalo je Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, ali su u Ministarstvu

od predstavnika HNV-a nedavno zahtijevali da od pokrajinskog tijela ponovno traže suglasnost za samo najneophodnije udžbenike.

Članica Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća Stanislava Stantić-Prčić kaže kako je HNV uradio svoj dio posla. »Odabrali smo najneophodnijih šezdesetak, od ukupno 380 naslova traženih za uvoz iz Hrvatske. Pokrajina je dala suglasnost Ministarstvu za uporabu svih udžbenika. Očekujemo pisani odgovor iz Ministarstva», kaže ona.

No, i kada dobiju suglasnost, ovi udžbenici će biti korišteni samo kao pomoćna nastavna sredstva, budući da ne odgovaraju nastavnom planu i programu u potpunosti. »Kao glavna nastavna sredstva ih ne možemo koristiti, jer nam ova država nije tiskala adekvatne udžbenike. A država je prema Zakonu o obrazovanju dužna to učiniti. Inače, nacionalna vijeća imaju potpisan protokol s privatnim nakladnicima koji su spremni tiskati udžbenike za nacionalne manjine. Odjel za obrazovanje HNV-a je odabrao

nama odgovarajuće udžbenike, ali izdavači za njihovo tiskanje još nisu dobili odobrenje od Ministarstva», kaže Stantić-Prčić objašnjavajući zašto se ovaj problem već neko vrijeme ne rješava.

Glede najavljene racionalizacije u školstvu, koja bi se odrazila i na nastavu na hrvatskom, Stanislava Stantić-Prčić podsjeća kako je ministar prosvjete Željko Obradović ovih dana izjavio da će se navedeni proces početi primjenjivati tek od iduće školske godine.

D. B. P.

HODOČAŠĆE POVODOM 800. OBLJETNICE FRANJEVAČKOG REDA

Stopama sv. Franje

Na hodočašće je došlo i više od pet tisuća vjernika iz mnogih župa diljem BiH i Hrvatske, a kako smo mogli primijetiti bilo je i manjih hodočasničkih skupina iz inozemstva

Piše: Arijana Beus

U svetištu sv. Ive u Podmilačju kod Jajca u nedjelju 30. kolovoza, misnim je slavljem proslavljena 800. obljetnica utemeljenja franjevačkog pokreta i reda za provincije manje braće Bosne i Hercegovine i Hrvatske, kao i za sve ostale franjevačke zajednice, a 28 ih je u objema državama. Na hodočašće je došlo i više od pet tisuća vjernika iz mnogih župa diljem BiH i Hrvatske, kao manjih hodočasničkih skupina iz inozemstva.

Svi su u prekrasnom svečanom ozračju slušali propovijed koju je držao provincijal provincije sv. Jeronima iz Zadra fra *Josip Sopta*. Naglasio je kako neće snažnim riječima opisivati ulogu franjevaca i

franjevačku karizmu, nego jednostavno poručiti kako franjevci i dalje žele nastaviti stopama njihovog utemeljitelja sv. Franje Asiškog.

FRANJEVAČKI POKRET JEDAN OD NAJBROJNIJIH

Okupljene vjernike u Podmilačju pozdravili su i provincijal Bosne Srebrene fra *Lovro Gavran* i splitski provincijal fra *Željko Tolić*. Provincijal Bosne Srebrene je ujedno i najavio završno slavlje obilježavanja 800 godina franjevačkog reda za redovnike i redovnice za 16. 17. i 18. rujna u Sigetu, te 19. rujna u zagrebačkoj katedrali, a euharistijsko slavlje predvodit će kardinal mons. *Josip Bozanić*.

PREGLASAVANJE FEDERALNIH MINISTARA U VLADI FEDERACIJE PRELILO ČAŠU

Hrvati napuštaju Vladu, traže ukidanje Federacije

Odlazak hrvatskih ministara s posljednje sjednice Vlade Federacije svojevrsna je poruka da je preglasavanje kod strateških projekata nedopustivo

Piše: Arijana Beus

Inače, provincija Bosna Srebrna i hercegovačka franjevačka provincija za 7. listopada planiraju organizirati završnu proslavu ove obljetnice u Širokom Brijegu.

Na nedavnoj konferenciji za novinare u Sarajevu, vikar provincije Bosne Srebrene fra *Marijan Karaula* istaknuo je nekoliko važnijih točaka iz povijesti franjevačkog reda od utemeljenja do danas, kao i važnije podatke iz bosanskohercegovačke franjevačke povijesti. Fra Marijan je, između ostalog, istaknuo kako je franjevački pokret danas jedan od najbrojnih pokreta u Katoličkoj crkvi i da broji preko milijun članova.

Nazočnima se obratila i s. *Ivan-ka Mihaljević*, provincijalka Bosansko-hrvatske provincije sestara franjevki, upoznavši ih s raznolikošću franjevačke obitelji. Franjevačku obitelj čine tri reda. Prvi franjevački red čine opservanti, konventualci i kapucini. Drugi red je red sestara klarisa, dok treći red čine aktivne sestre i fratri, a koji se dijeli na samostanski i svjetovni red. Sestra Ivanka je istaknula kako treći red u svijetu danas sačinjavaju 22 muške i 382 ženske kongregacije.

Provincijal Bosne Srebrene, fra Lovoro Gavran, nazočnima je uputio nekoliko riječi o dosadašnjem obilježavanju obljetnice.

U BOSNU FRANJEVCI DOŠLI 1291. GODINE

U godini proslave održano je niz značajnih događaja i molitvenih susreta: obnavljanje franjevačkog svjetovnog reda franjevačkom mladeži, obnova samostana, izdavanje knjiga te koncerti. Vikar provincije Bosne Srebrene fra *Karaula* podsjetio je na 1209. godinu kada je sveti Franjo Asiški dobio dopust od pape Inocenta III. da on i njegovi sljedbenici mogu ispovijedati i živjeti od svog nauka.

Sv. Franjo svoju je zajednicu nazvao Redom manje braće, dok je narod kasnije taj red po imenu njegovog utemeljitelja nazvao franjevcima.

U Bosnu su iz Italije franjevci došli 1291. godine, osnovavši provinciju Bosnu Srebrnu te više od 30 samostana. Danas postoje dvije provincije – uz Bosnu Srebrnu tu je i hercegovačka provincija uznesenja Blažene Djevice Marije.

U Federaciji Bosne i Hercegovine trenutno vlada potpuni kaos. Hrvatski ministri zbog sve učestalijeg preglasavanja napustili su posljednju sjednicu Vlade Federacije i poručili kako neće do daljnjeg sudjelovati u njenom radu, sve dok se nešto ne riješi po tom pitanju.

Bošnjački političari su odmah poručili kako neće popustiti pred pritiscima Hrvata, stoga je rješenje ove krize moguće očekivati tek na Parlamentu ili Ustavnom sudu budući da je sasvim izvjesno kako će se povući pitanje povrede vitalnog nacionalnog interesa.

Kap koja je prelila čašu hrvatskih ministrima bilo je izmještanje trase koridora koja prolazi kroz Hercegovinu, odnosno dio BiH gdje je većinsko hrvatsko stanovništvo. Na taj način, smatraju hrvatski ministri, namjerno se pokušava zaobići prostor na kojem žive Hrvati.

NADGLASAVANJE MINISTARA

Članica Predsjedništva HDZ-a BiH *Lidija Bradara* upozorava kako promjenom trase koridora Vlada ne samo da je preglasala hrvatske ministre, nego je pokazala kako ne želi izići iz krize budući da bi početak radova na ovoj trasi značio i snažniji ekonomski rast. Naime, sredstva koja su odobrena za koridor Vc stoje neiskorištena, stoga ne stoje optužbe Bošnjaka da su Hrvati ti koji opstruiraju procese u Federaciji. »Naprotiv, Hrvati su ti, pokazalo se, koji se zalažu za jačanje ekonomske aktivnosti te poštivanje stavova i odluka Parlamenta i struke«, naglasila je Bradara, zaključivši kako su razgovori u ovoj situaciji jedini put k rješenju.

Međutim, hrvatski predstavnici već planiraju i neke druge mjere, a predsjednik Kluba hrvatskog naroda u Domu naroda Parlamenta

Federacije *Josip Perić* potvrdio je novinarima kako je postigao suglasnost s predsjedateljem ovog doma *Stjepanom Krešićem* za održavanje svehrvatskog sastanka na kojem će se definirati nova politika. Upozorava da je posljednji potez bošnjačkih ministara pokazao kako je njihova dosadašnja politika bila usmjerena prema minoriziranju Hrvata kako bi ih se protjeralo iz ovog entiteta. Stoga je istaknuo kako je vrijeme za ukidanje ovakve Federacije, a nakon sastanka svih hrvatskih stranaka napokon će se pokazati tko je za zaštitu nacionalnih interesa, a tko je do sada cijelo vrijeme trgovao sa SDA, što se na kraju obilo o glavu Hrvatima. No, prije toga će uraditi sve da se odluka o trasi koridora blokira na Domu naroda.

VLADA MOŽE I BEZ HRVATA

Ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva *Damir Ljubić* nakon sjednice Vlade je potvrdio kako je odluka o napuštanju rada Vlade donesena nakon što je plan o promjeni dionice kod Blagaja i Počitelja donesen bez znanja hrvatskih ministara te je usvojen preglasavanjem. Ljubić naglašava kako je odlaskom hrvatskih ministara sa sjednice Vlade Federacije poslana poruka da se ovako ne može funkcionirati.

I ministar turizma i okoliša *Nevenko Herceg* potvrdio je kako je odlazak hrvatskih ministara poruka da je preglasavanje kod strateških projekata nedopustivo, kazavši da je posljednja sjednica Vlade bila jedna od najtežih.

Hrvatski ministri kažu kako politika napokon treba pokazati odgovornost te je došlo vrijeme da se otklone sve nepravdnosti koje su sada više no ikada očite u radu Vlade.

Da hrvatski ministri ne mogu učiniti ništa i da se uvijek može bez njih, iako ne bi trebalo biti tako, govori i činjenica da je tajnik Vlade Federacije *Ismet Trunić* potvrdio kako odluka o povlačenju Hrvata ne ugrožava rad Vlade koja sve dok ima kvorum od devet ministara može da funkcionira.

Mišljenja je kako je ovo samo jedan kraći zastoj koji će biti riješen nakon stranačkih sastanaka. »Formalno-pravno to ne znači ništa jer Ustavom Federacije, Zakonom o radu i Poslovníkom se ne propisuje da mora biti prisutan određeni broj ministara iz jednog naroda ili stranke. Od ovoga ne bi trebalo praviti paniku jer do problema i mogućeg pada Vlade došlo bi samo u slučaju da ova situacija potraje. Sve dok ministri potpuno ne izađu iz Vlade ona nije neustavna«, objasnio je Trunić.

GRADONAČELNIK SUBOTICE SAŠA VUČINIĆ O SUDBINI GRADA U UVJETIMA GOSPODARSKE KRIZE I OZRAČJU POLITIČKOG NEPOVJERENJA

Perspektiva stabilne labilnosti

Razgovor vodio: Zlatko Romić

Kod usvajanja rebalansa proračuna mi maksimalno možemo ići do 450 milijuna dinara, jer bi svako drugo uskraćivanje financija ugrozilo funkcioniranje grada *
Ponekad se plašim da naš koalicijski partner nije siguran u svoje sudjelovanje u vlasti i da u novoj ulozi, na poziciji 'broj 2', svakim mjesecom pravi strategiju izlaska iz nje *
Odnos DS-a i DSHV-a krajnje je realan i nije opterećen dnevnim udarima, jer je strateški dugoročan

Korijeni krize u odnosima Demokratske stranke i Saveza vojvođanskih Mađara u Subotici sežu, vjerojatno, još iz vremena kada su ovi drugi u ovim prvim (u)vidjeli takmaca koji im ozbiljno može ugrozi-

ti desetljetnu leadersku poziciju u gradu. E, kada se to prošle godine stvarno i dogodilo čini se kao da je bilo samo stvar trenutka kada će tanak fitilj naići na jednu od frcavih žeravica, kojima je bio posut odnos dviju najjačih stranaka u gradu.

Tako je odnos i službeno pukao 25. lipnja ove godine na sjednici Skupštine grada, a formalni povod za to bilo je uvrštavanje točke dnevnog reda o imenovanju direktora »Parka Palića«. Moglo je, naravno, to biti i bilo što drugo i bilo kada, baš kao što se i prije i poslije toga u javnost i s jedne i s druge strane iznosilo mnogo toga drugog, dubljeg i ozbiljnijeg.

Ipak, poput dugotrajnih bračnih drugova u zreli(ji)m godinama, umornih od besmislenog iznošenja prljavog rublja pred oči svjetine i svjesni vlastitih slabosti, gradski odbori DS-a i SVM-a nakon svega dvije runde razgovora zaključili su jedino što se moglo i očekivati: jedni bez drugih ne mogu, bar dok ne naiđe netko treći – poželjniji, jači i ljepši.

S još svježim dojmovima svih postignutih kompromisa gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* skupa sa svojim sugrađanima ovih je dana proslavio Dan grada, dan za kojeg je sam ustvrdio da se pitao treba li ga u ovakvim gospodarskim uvjetima proslavljati. Ipak, nakon potpore koju je dobio, odlučio se na to i to po receptu od prije nekoliko godina: proslava 1. rujna u Subotici se proteže tjedan dana. Treba li, doista, »zezati krizu« na ovaj način? O tome, kao prvi odgovor u razgovoru za Hrvatsku riječ Saša Vučinić kaže:

Temeljna stvar, koju ljudi uglavnom ne znaju, je da to nas ne košta puno, jer manifestacije koje se uklape u program proslave organiziraju različite institucije, pojedinci i nevladine udruge. Dakle, svi oni svoje aktivnosti planiraju tako da se uklape u program i na taj način i sami pridonose proslavi Dana grada. To traje već četiripet godina unazad i to je, s jedne strane, lijepa gesta, a, s druge, ipak ostaje nedoumica kod građana plaćaju li oni to kroz proračun. Ne, ne plaćaju, jer teret proračuna su ona dešavanja koja se organiziraju s ljudima sa strane, a riječ je uglavnom o koncertima. Prošle godine program Dana grada naišao je na veliki odziv građana i moj je osobni dojam kako ljudi ipak žele da se to obilježi. Nemamo mi puno praznika, a imamo razloga proslaviti ih. Mi smo ove godine iz

proračuna, od planiranih 2.300.000, izdvojili 1.800.000 dinara, a uštedu smo ostvarili zahvaljujući sponzorima. Konačno, nedopustivo mi je da mnogo manja mjesta po Vojvodini imaju mnogo izdašnije praznike nego što je to Subotica imala unatrag nekoliko godina.

HR: Manje će svečano zacijelo biti prigodom usvajanja rebalansa proračuna, koji je najavljen za sredinu mjeseca. Po najpessimističnijim procjenama manjak u gradskom proračunu iznositi će od 800.000.000 do 1.000.000.000 dinara, što je gotovo četvrtina njegova ukupnog iznosa. Koliko su takve prognoze realne u odnosu na vaše, koje se kreću oko pola milijarde dinara?

I dalje stojim kod te brojke, a rebalans će na Gradskom vijeću biti usvojen onoga momenta kada se o njemu postigne dogovor. Ako je netko pratio razgovore s MMF-om i analize domaćih stručnjaka, zna da se tekući minus ne može rješavati samo putem racionalizacije, jer će njegovi pravi učinci biti najuočljiviji tek 2011. Ono što je izuzetno važno je da dogovor oko rebalansa moramo postići u područjima gdje novca ima, a najveći dio se nalazi kod Direkcije za izgradnju grada koji nije utrošen. S druge strane, mi nemamo niti kapacitet za više od 500.000.000 dinara. Znam također kako će biti pojačan pritisak da se pojačaju proračunska primanja i mislim da se oko toga možemo dogovoriti. Istina je i da je ukupni proračunski minus veći ukoliko računamo i to da smo godinu počeli s minusom iz prethodne, što je posljedica nerealnih planova koji su pravljani uoči izbora, bez realnog pokrića u prihodima. Na sreću, ove je godine proračun već skromniji, jer je pravljen tako što su odbijeni umjetno napuhani prihodi i nerealne ambicije upravo iz razloga što smo očekivali ovakvu godinu. Stoga smatram da smo uspjeli većinu stvari već u jednom valu sasjeći i ono što je u cijeloj ovoj krizi dobro, to je da je kod naših partnera sazrela svijest da je racionalizacija nužna, što krajem prošle i početkom ove godine nije bio slučaj. U to se vrijeme, da

podsjet, tvrdilo kako samo treba povećati prihode i sve će biti dobro. Mi jednostavno ne možemo toliko podizati prihode i namete, kako bismo izdržavali jednu ogromnu administraciju i ogroman broj ljudi koji plaće izravno ili neizravno primaju iz proračuna. Zbog toga je dobro što je to uvidjela i druga strana i da se konačno slažemo oko nečega toliko važnog. Ono čemu se također radujem je zajednička spoznaja o velikom broju kulturnih institucija koje nas puno koštaju i gdje također moramo pristupiti jednoj dugoročnoj racionalizaciji. Unatrag petnaestak godina mi smo došli u tu situaciju da za kulturu izdvajamo 14 posto proračuna, od čega najveći dio ide na plaće i materijalne troškove, tj. za samo postojanje tih institucija, bez obzira na produkciju i kvalitetu sadržaja.

HR: Što je s javnim sektorom oko kojega je utrošeno najviše riječi i s vaše i sa strane Saveza vojvodanskih Mađara?

Kada je o tomu riječ, također se mora pristupiti racionalizaciji kako bi usluge koje se pružaju bile kvalitetnije i opsežnije. Ako, recimo, jedno poduzeće izdvaja tridesetak-četrdesetak milijuna manje za plaće, onda je posve sigurno da taj novac može investirati u korist građana, a ne da se nekoliko desetaka godina ponavlja isti šablon po kojemu se plaća isti broj uposlenika, radi isti kapacitet poslova, a pri tomu se stalno traži povećanje cijena. Nove se cijene mogu tražiti ukoliko za njih postoje realni okviri, a ne iz razloga da se održava razina plaća i broj uposlenika, koji je realno napuhan. Dakle, da se vratim na ranije spomenuti rebalans, mi maksimalno možemo ići do 450.000.000, jer jednostavno nemamo više prostora za uskraćivanje financija, budući da bismo u protivnom ugrozili funkcioniranje grada. Drugim riječima, mi ne možemo zbog usvajanja rebalansa ugroziti predškolske ustanove, obrazovanje, zdravstvo i sve ono što plaćamo i da na taj način dođemo u situaciju da sustav ne funkcionira. Da sam na početku godine poslušao sve primjedbe SVM-a i da je novac trošen na sve sugerirane namjene mi bismo već u svibnju mogli konstatirati kako imamo ogroman dug, a ne deficit. Mi imamo problem s prihodima, ali, srećom, taj novac uglavnom nije ni potrošen. Zbog toga mi imamo deficit, a ne dug od pola milijarde dinara.

HR: Pojam racionalizacije zacijelo najviše zanima ljude na koje se on neposredno odnosi. Kada, s tim u vezi, možemo očekivati prve korake?

Racionalizacija je dugoročna mjera i ona se ne tiče samo slanja ljudi u mirovinu uz isplatu otpremnina. Moj tim iz kabineta je napravio prijedlog racionalizacije, koja se, opet, ne tiče samo broja uposlenika. Može se, primjerice, imati veoma mali broj uposlenika u nekom poduzeću, a pri tomu se ponašati krajnje neracionalno tako što će se za reprezentaciju ili luksuz izdvajati ogromni troškovi. S druge strane, racionalno ponašanje predstavlja cijeli set mjera i mi ćemo do konca godine uraditi i set za broj uposlenika. Ali ćemo za to morati tražiti novac. Na razini

proračunskim stavkama smanjimo broj ljudi koje ćemo financirati, a ako je to ustanova ili poduzeće koje ima svoje prihode, onda ih može nadomjestiti. Ali, ako smo negdje do sada financirali 50 plaća, onda je jasno da ćemo reći kako sljedeće godine financiramo 45, a za pet ljudi neka ravnatelj nađe načina. Hoće li to biti kroz otpremnine ili na neki drugi način, to nije stvar volje ni gospodina *Maglaija*, ni Vučinića, ni nekoga trećeg, nego zakon jednostavno propisuje kako netko može biti tehnološki višak u nekom poduzeću. Tu bih čak dodao kako je to mnogo izdašniji rješenje

države za otpremnine viška ljudi potrebno je 44.000.000.000 dinara, kako bi se u prvoj godini ostvarila ušteda od 33.000.000.000, a na razini grada bilo bi nam potrebno 27.000.000 kako bismo uštedjeli 22.000.000 dinara. To drugim riječima znači da ćemo na samom startu racionalizacije na razini države biti u minusu od jedanaest milijardi dinara, a na razini grada pet milijuna. Sve to treba uraditi i dočekati 2011., kada bi se učinci ove uštede osjetili.

Što se tiče neizravnih korisnika, imamo dvije ideje. Jedna je da

nego kada je riječ o mnogim drugim tvrtkama.

Ova tri mjeseca 2009. pokušat ćemo iskoristiti i da doista napravimo neke temeljne rezove koji će u pozitivnom smislu uzdrmati ovaj grad i rasteretiti proračun za godine koje tek dolaze, jer samo kroz broj uposlenika u smislu racionalizacije grad sigurno ima mogućnosti uštedjeti 150.000.000-200.000.000 dinara, što nije malo i što iznosi trećinu ili četvrtinu trenutnog deficita. Druga ideja je da povećamo bazu prihoda, jer podaci nisu ažurirani. Podaci koje smo mi nasli-

jedili od negdašnje Porezne uprave u dijelu u kojemu obnašamo lokalnu naplatu konstantno se ažuriraju. Procjena ljudi koji tamo rade je da se ta baza može povećati i do 25 posto, napose u dijelu kod ljudi koji nisu prijavili osnovu za porez. To, naravno, neće biti udar na džepove običnih građana od kojih većina ima jedan ili dva stana ili automobil. To je pitanje ljudi koji imaju veliku imovinu, a koji je nisu prijavili. S tim u svezi, radit će se i novi kriterij za naplatu građevinskog zemljišta dok još ove godine postoji. Po nekim predviđanjima taj će prihod 2011. biti ukinut i prelijevan na porez na imovinu. Dakle, ima puno mjera, a najvažnije je da smo sada suglasni. Na ove mjere primorani smo svi, jer nas je situacija na to natjerala, a kada i pokraj toga postoje primjedbe, onda upućujem ljude da pogledaju što se događa u drugim gradovima: odsijecaju se kompletni programi za ovu godinu. Mi, srećom, to još nećemo raditi, a kao primjer za to navest ću odustajanje Novog Sada od gradnje mosta ili kao što je u tom gradu s dvadeset premijera produkcija smanjena na devet. Jednostavno, u drugim sredinama svijest o krizi ukorijenila se na vrijeme.

HR: Ipak, ubrzo nakon dogovora između DS-a i SVM-a u Subotici predsjednik Skupštine grada Jenő Maglai izjavio je kako ostatak u koaliciji na vlasti ovisi isključivo o rezultatima koje očekuje za mjesec-dva. Vidite li tu izjavu kao ucjenu ili kao stvarni pokazatelj krhkosti odnosa između dvije najjače stranke u gradu?

Nema staklenih nogu i krhkih sporazuma ako se zasnivaju na racionalnom razmišljanju i ako oni nisu opterećeni idejama i ciljevima na mjesec ili dva. Ponekad se plašim da naš koalicijski partner nije siguran u svoje sudjelovanje u vlasti. U novoj ulozi, na poziciji »broj 2« kao da svakim mjesecom pravi strategiju na koji način da izađe iz nečega. Jednostavno nisam siguran želi li SVM u ovoj poziciji dočekati 2012. ili želi svakih dva mjeseca praviti pripremu za izlazak iz vlasti. U svakom slučaju, to će sigurno biti predmetom nekih naših budućih razgovora. S obzirom na financijsku krizu kakvu nitko od nas ne pamti, imam dojam kako je unutar SVM-a prisutno jedno stalno prelamanje oko toga – hoće li se njegov koalicijski partner od rujna sam boriti s krizom ili ne? To se, istina, sada pomiče na studeni, ali stalno pomicanje rokova pravi loše ozračje. Umjesto da se posvetimo zajedničkom radu, mi gubimo vrijeme oko pitanja – jesmo li mi skupa? Doista ne vidim razloga

da se oko toga sporimo, napose što neke projekte u smislu novih kružnih tokova ili novih fasada u ovakvim uvjetima ne možemo planirati. Mnogo je bolje od toga planirati kako biti racionalniji u potrošnji i kako stvari dugoročno pozitivno ustrojiti. Ali, ako svaki pristup strateškim stvarima počinjemo s preispitivanjem naših odnosa, onda tu nema sreće. Ako netko misli da ja uživam u tomu što Direkcija za izgradnju grada u ovom momentu nema novca da bilo što radi, onda griješi. Sada radimo to što možemo, a jedna od tih stvari je i da jurimo sve one potrebne papirološke stvari, kada je u pitanju »Y krak« i gdje je napravljen ogroman napredak. Ja jednostavno nisam kriv što je 25 godina unazad svaka politička garnitura, moram tako reći, blebetala bez ikakvih povoda i razloga o »Y kraku«, a da u pozadini toga nije stajao niti jedan papir, osim njihove dobre ideje i uočljive potrebe da se to mora napraviti. Umjesto toga, sada je potrebno utrošiti godinu i pol ili dvije za pribavljanje papira, kako bi se za to novac uopće mogao tražiti. Bilo je i primjedaba da se nedovoljno koordiniramo, sada to činimo dva puta tjedno. Ali, čekam sljedeću primjedbku. Stoga sam i na nedavnim koalicijskim razgovorima tražio da čujem sve primjedbe naših partnera, ali i rekao kako sam, bez obzira na opravdanost, spreman na korekcije kako bi se vidjelo hoćemo li bolje funkcionirati. To je, na sreću, u posljednja dva-tri tjedna donijelo određene rezultate u smislu da lokalna vlast djeluje makar približno onako kako bi trebalo, a to je da se i predsjednik Skupštine grada i gradonačelnik pojavljuju zajedno na skupovima, rade i svoje aktivnosti skupa koordiniraju. Stoga mi strahovito smeta stranačka manipulacija onim što bi trebalo činiti jedinstveni sustav grada.

HR: S druge strane, čini se kao da koalicija s DSHV-om funkcionira besprijeckorno. Ima li, ipak, stvari koje bi se po vašem mišljenju mogle unaprijediti?

Nesporno je da se svaki odnos može poboljšati, ali ono čemu se radujem je što koalicija između DS-a i DSHV-a funkcionira onako kako bih to želio i kada je u pitanju koalicija na razini vlasti u gradu. Dakle, naš je odnos utemeljen na međusobnom razumijevanju i prilagođavanju situaciji u kojoj se nalazimo, kako na državnoj tako i na lokalnoj razini. Drugim riječima, stvari postavljamo u okvire koji su trenutačno moguć, a samim tim su i odnosi krajnje realni i nisu opterećni postojećim dnevnim udarima, jer su strateški dugoročni. Jedna od glavnih niti naših odnosa

svakako je i spojnica između DS-a i DSHV-a oko ideje o europskom putu ove države. S druge strane, tu je i pokušaj da jedna zajednica koja je u novijoj ulozi nacionalne manjine ostvaruje svoja prava, kako bi kroz tu vrstu apsorbaranja ojačala. To je također naš zajednički cilj i mislim da u takvoj perspektivi eventualna pojedinačna neslaganja ne dolaze u ravan stalnih preispitivanja odnosa. Na moju žalost, u ovoj drugoj, većoj koaliciji upravo su dnevna dešavanja u prvom planu i stoga mi se ponekad i čini kao da cilj uopće i ne postoji.

HR: Uoči i neposredno nakon dobivanja statusa grada u okolnim naseljima bilo je puno riječi o tome da Subotica bude podijeljena na općine, napose kada

je riječ o Bajmoku, Čantaviru, Paliću, pa i Tavankutu. Je li kriza dobro došla kao izgovor da se s tim ambicijama prekine ili su odustajanju od tih ideja pridonijeli neki drugi razlozi?

HR: To je tema o kojoj se ne može prestati razmišljati. Ona će biti vraćena na dnevni red i mislim kako je od izuzetne važnosti da se o njoj razmišlja. Ali, to što se o njoj mora razmišljati ne znači da je ista konkretno učinjeno. Istina, radene su neke analize koje se teško mogu tako nazvati, ali na razini razgovora ta je ideja i dalje aktualna. No, to mora biti urađeno tako da se ne ponište svi učinci racionalizacije kada bude riječ o proračunu. Jer, kako god mi podijelili Suboticu, to će i dalje biti istih 150.000 ljudi i isti broj poreznih obveznika. Dakle, niti

će biti novih ljudi niti novog novca. Ono što osobno mislim da možemo očekivati je da, kada negdje u ožujku 2010. završimo strateške stvari u koje spada i reorganizacija, u drugoj polovici sljedeće godine ovom pitanju pristupimo hladne glave. Stoga mislim da je izuzetno dobro što je ta tema utihnula, jer to znači da će se moći početi iznova i tu je odgovornost na nama u Gradskoj kući da je u sljedećih tri do šest mjeseci mi započnemo, a ne da to bude na način kako je to krenulo iz Čantavira: bez ikakve temeljne analize i s nejasnom idejom što se s time hoće. Mislim da će to biti zadaća za ljude iz gradske uprave – da je dobro pripreme i izanaliziraju. Istina, ovu su ideju i okolnosti malo gurnule u drugi plan, ali je zbog toga ne možemo gurati pod tepih.

Konačno, to nije ni tema za partijska nadmudrivanja i mislim da tu ima osnova za ozbiljnu i razboritu priču, jer nitko i ne spori da postoji jedna vrsta potreba da se formiraju gradske općine, makar za mjesne zajednice koje su spomenute.

HR: Koliko će u cijeloj priči o racionalizaciji trpjeti mjesne zajednice, napose prigradske, kao i kapitalne investicije – poput kazališta, bazena itd?

S kapitalnim investicijama mi nigdje nismo ni stali, jer su oba gradilišta živa. Naravno, ona su živa u onoj mjeri koliko novaca ima, a njega, kao što nije teško pretpostaviti, ima manje. Međutim, u ovakvim uvjetima sjajna je uopće okolnost što to nije stalo, tj. da pristupimo konzerviranju gradilišta

koje je i užasno skupo i koje u potpunosti demotivira svakog čovjeka da u Subotici vidi neku perspektivu. Kada je riječ o »ipsilon kraku« već sam rekao da se na planskoj dokumentaciji radi izuzetno mnogo i dio po dio u nekoliko katastarskih općina kroz koje prolazi trasa »ipsilon kraka« se radi projektiranje. O situaciji sljedeće godine uveliko ovisi hoćemo li započeti i prve radove, a najnovije što smo uradili prošlog tjedna je da smo poslali prijedloge povjerenstvu u Ministarstvu poljoprivrede koje će, po sadašnjem konceptu ekspropriacije, raditi prijedloge za eventualnu razmjenu zemljišta. Bazen ide svojim tokom, a to znači da se radi aneks i sa sredstvima koliko se ima. Mi ne bismo na temelju odluka bez pratećeg živog novca željeli dovesti izvođača u situaciju da dođe u gubitke. Možda bi se ove godine još moglo povući novca ukoliko bude kapaciteta, pa da se uradi i početak bazenskih školjki. Ali, to ćemo vidjeti s Fondom za kapitalna ulaganja, koji je i financijer. Što se vojarni tiče, tu smo došli na korak do cilja pošto su sve strane dale suglasnost na revidirane procjene, koje su usklađene s novim tečajem vrijednosti nekretnina. Ostaje još zaključak Vlade, a mi mimo toga krećemo sa svojim procedurama. Poslao sam zahtjev Ministarstvu financija da daju suglasnost za kreditno zaduživanje i ostaju još dvije odluke Skupštine grada: jedna o tomu da se pristupi zaduženju, a nakon izbora na tenderu banke potvrda tog izbora. Na taj ćemo način imati sve potrebne preduvjete da budemo u posjedu te imovine. Kada je riječ o prigradskim mjesnim zajednicama, mogu reći da će one istrpjeti jednaki teret kao i sam grad. Ali, i to iz Fonda za kapitalna ulaganja pokušavamo kompenzirati. Primjerice, tu je Bikovo gdje se radi druga faza vodovoda, a ove jeseni očekujemo i da Telefonija nastavi radove na mreži visokog i srednjeg tlaka, kao i privođenje kraju sekundarne plinske instalacije po selima. Dakle, na sve načine pokušavamo rupe u proračunu nadomjestiti kroz Fond za kapitalna ulaganja i mislim da je to najznačajniji partner kojega imamo unazad dvije godine. Ali, da stvari postavimo na prave temelje nama je potreban niz bolnih mjera, kako bismo konačno mogli sami sebe financirati. Jako je dobro imati prijatelje u Novom Sadu ili Beogradu, ali, kao što nitko ne želi ovisiti od bogatog rođaka, i mi svoje želje moramo postaviti tako da sam grad bude u mogućnosti najveći dio svojih investicija započeti i ostvariti, a sve što dobijemo sa strane bit će plus i dodatni razvitak.

MMF DO LISTOPADA ODGODIO ZAKLJUČENJE DRUGOG DIJELA KREDITNOG ARANŽMANA SA SRBIJOM

Obećanja više nisu dovoljna

Državu očekuju velike promjene u javnoj potrošnji, a to je stoglava aždaja s kojom nijedna prethodna vlast nije smjela ući u ozbiljan okršaj

Za građane Srbije dobra je vijest da povećanja PDV-a (za sada) neće biti, ali rast inflacije i daljnji pad standarda i dalje su realnost. Vlada Srbije mora, prema dogovoru s izaslanstvom Međunarodnog monetarnog fonda, do listopada dokazati kako najavljene reforme državne administracije neće ostati mrtvo slovo na papiru, nego da će dati konkretne rezultate. Nakon pregovora završenih u utorak u Beogradu, šef misije MMF-a za Srbiju *Albert Jeger* izjavio je kako je postignut dogovor da se odgodi zaključenje druge revizije aranžmana i da se kombinira s trećom, koja je planirana od 20. listopada. On je potvrdio i kako je MMF od srbijanske vlade tražio povećanje stope PDV-a kako bi se pokrio deficit proračuna, ali da su dobivena uvjeravanja kako za tim nema potrebe, budući da će deficit biti pokriven iz drugih izvora.

»Fond je Srbiji odobrio povećanje proračunskog deficita s 3 na 4,5 posto u 2009. godini«, rekao je Jeger. »Očekujemo da se proizvodnja u Srbiji stabilizira u drugoj polovici godine i da pad domaćeg bruto proizvoda bude 4 posto u 2009. godini. Mi smo više nego spremni poduprijeti ideju reformi

javnog sektora, ali bismo voljeli vidjeti konkretne planove i akcije.«

Dužnosnik MMF-a pohvalno se izrazio o monetarnoj politici Srbije, posebice u svezi sa stabilnim deviznim rezervama Narodne

sektoru i mirovine u ovoj godini neće biti smanjivane, te da nema potrebe za povećanjem poreza, jer je »proračun do sada restriktivno izvršavan«.

Ipak, ovih i idućih dana prezapostljena ministrica podsjetila je kako

to je rez koji neminovno donosi socijalne komplikacije i upravo je to razlog što su sve dosadašnje reforme državnog sektora bivale završene prije nego što su uopće i počele.

»Sva ministarstva morat će dostaviti jasan plan ušteda kako bismo spremno dočekali misiju MMF-a u listopadu«, kategorična je *Diana Dragutinović* najavljujući kako se već sada radi na nacrtu proračuna za 2010. i da će njime biti predviđen iznos za otpremnine za višak u državnoj upravi.

Idućih će tjedana, dakle, vlast biti preokupirana pripremanjem neophodnih zakona, a MMF-u, Srbiji inače prilično naklonjenom, ubuduće više neće biti dovoljna samo pusta obećanja, nego će uplata druge i treće tranše stand by aranžmana, vrijednih ukupno oko 1,2 milijarde eura, ovisiti o spremnosti srbijanskih vlasti da uistinu uđu u obračun s prevelikom državnom potrošnjom, tzv. stoglavom aždajom.

Pojedini ekonomski stručnjaci i dalje su skeptici i smatraju kako će, kao i u Hrvatskoj, povećanje PDV-a biti neophodno, ako ne ove, onda iduće godine, jer je bez toga »Vladina računica neodrživa«.

Z. P.

Albert Jeger i Diana Dragutinović

banke Srbije i stabilnošću bankarskog sektora, ali je ukazao da je stopa inflacije u Srbiji i dalje visoka u odnosu na druge zemlje regije.

Srbijanska ministrica financija *Diana Dragutinović*, optimistički je najavila kako plaće u javnom

kolokvijalno nazvane reforme u biti znače smanjenje troškova, te da najavljeno preuređenje mirovinskog sustava, socijalne zaštite, obrazovanja, zdravstva i državne administracije trebaju donijeti uštedu od 20 do 25 milijardi dinara na godišnjoj razini. S druge strane,

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

ЈКП Суботичке пијаце
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Proslava u sjeni krize i neizvjesnosti

Zvanje Počasni građanin dobili su akademik dr. Ante Sekulić i pjevač Zvonko Bogdan, a priznanja Pro urbe nekadašnji nogometaš »Spartaka« Miloš Glončak, ravnatelj Međunarodnog festivala kazališta za djecu Slobodan Marković, pjesnikinja Marija Šimoković, kazališni redatelj András Urbán, knjižničar Mile Tasić i košarkaški trener Karlo Kopilović

U povodu 1. rujna i 230. obljetnice otkako je Subotica dobila status slobodnog kraljevskog grada, Dan grada obilježen je svečanom sjednicom i uručenjem zvanja »Počasni građanin« i priznanja »Pro urbe«. Podsjećajući na sjajnu povijest Subotice, predsjednik Skupštine

poruke, istaknuo regionalnu suradnju i očuvanje dobrih međuetničkih odnosa, ali i odlučan početak racionalizacije javnog sektora. Suradnja s partnerskim gradovima, Osijekom i Segedinom, te drugim gradovima u regiji najbolji je način za nadvladavanje krize i prečica na putu ubrzanog razvoja, rekao

Koncert Subotičke filharmonije

grada Jenő Maglai je rekao kako je odluka tadašnjih gradskih otaca bila plod hrabrosti, ali i vizije kasnijeg napretka Subotice koji je rezultirao njenim velikim ekonomskim i kulturnim razvojem, te da i vrijeme u kojemu danas živimo zahtijeva hrabrost, ali i ozbiljnost u suočavanju s problemima.

Gradonačelnik Saša Vučinić u svom je govoru, kao temeljne

je Vučinić te istaknuo kako su dobri međuetnički odnosi dostignuće kojim se Subotičani ponose, ali i dostignuće koje u kontinuitetu moramo obraniti.

»Financijski problemi s kojima se suočavaju čitav svijet, Srbija, pa i naš grad, kao i socijalni problemi koje kriza donosi sa sobom pogodno su tlo za sve one koji bi svoj politički uspon da postignu

Hrvatska diplomacija na proslavi Dana grada

na račun širenja međunarodne mržnje. Zbog toga je velika odgovornost svih političkih aktera našeg grada da zajednički djeluju u nastavku dobre političke tradicije, međusobnog uvažavanja, širenju ideje tolerancije i kulture dijaloga, jer je adekvatna politička stabilnost najbolji preduvjet uspješnog suočavanja s drugim narastajućim problemom, a to su socijalni problemi«, rekao je Saša Vučinić.

Na svečanoj sjednici Saša Vučinić i Jenő Maglai uručili su zvanje Počasni građanin akademiku dr. Anti Sekuliću i pjevaču Zvonku Bogdanu, te priznanja Pro urbe nekadašnjem nogometašu Spartaka Milošu Glončaku, ravnatelju Međunarodnog festivala kazališta za djecu Slobodanu Markoviću, pjesnikinji Mariji

Šimoković, kazališnom redatelju Andrásu Urbánu, knjižničaru Miletu Tasiću i košarkaškom treneru Karlu Kopiloviću.

Koncert »Pro Musice«

Dobitnici nagrada (u prvom redu)

Zahvaljujući onima kojima su se zauzimali da bude upisan u povijest grada kao počasni građanin, dr. Ante Sekulić je istaknuo kako duboko vjeruje u napredak Subotice, grada u kojemu se stoljećima znalo živjeti i suživjeti. »Ovaj je grad gradio svoju uljudbu, utemeljio je i osnivaio škole, ali je ovaj grad gradio sebe i u umjetnosti. Ako se stoljećima tu znalo živjeti i suživjeti, onda i sada možemo jedni u drugima pronaći dobrotu, a ne ono što je zlo. Čuvajte slobodu i ljepotu ovoga grada«, poručio je Sekulić.

U ime dobitnika priznanja Pro urbe zahvalila je *Marija Šimoković*: »Teško je ne biti sretan u ovom trenutku, ne samo zbog činjenice što Subotica iz godine u godinu, na ovaj ili onaj način, pokušava pripočiti kako poslovice 'Nitko nije prorok u svom selu' ovdje ne važi, već i zato što nagrada kojom to grad verificira traje više od 15 godina.«

Svečanoj sjednici Skupštine grada, osim vijećnika, nazočili su i veleposlanici Republike Hrvatske i Republike Mađarske *Željko Kuprešak* i *Imre Varga*, konzuli generalnih konzulata Hrvatske i Mađarske u Subotici *Ljerka Alajbeg* i *Ferenc Nagy*, dosadašnji dobitnici zvanja Počasni građanin i priznanja Pro

urbe, predstavnici partnerskih gradova Kotora, Osijeka, Veszprema, Kiskunhalasa, Bácsalmása i Segedina, predstavnici Vlade Srbije *Nadica Momirov*, *Tomislav Stantić* i *Nebojša Janjić*, predstavnici Izvršnog vijeća Vojvodine, partnerskih gradova i općina u Vojvodini (Novi Sad, Mali Idoš, Ada, Bačka Topola, Čok, Senta i Kanjiža), vjerskih zajednica, te gradskih institucija.

Inače, program proslave Dana grada traje od 29. kolovoza do 6. rujna i obilježen je nizom manifestacija, koncerata i izložbi.

S. M.

SVEČANA AKADEMIJA

Čuvajte slobodu i ljepotu grada

U čast ovogodišnjeg dobitnika zvanja Počasni građanin akademiku dr. Anti Sekuliću pripređena je svečana akademija

Akademiju su priredile hrvatske institucije koje su bile i inicijatori prijedloga za nagradu – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, Hrvatsko nacionalno vijeće, Hrvatsko akademsko društvo, Zavod za kulturu vojvodanaka, Hrvata, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« i Hrvatska čitaonica.

Čestitajući na visokom gradskom priznanju, predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić* je istaknuo kako je stvaralaštvo dr. Sekulića neprocjenjivi prilog u riznici hrvatske kulture.

»Ni onda kada su vas žigosali, u tamnice stavljali, ostavljali bez posla, osuđivali i presuđivali bez dokaza, niste zatajili pred zadaćom da otkrijete istinu i samo istinu o nama. Za sve udarce, sva šikaniranja i omalovažavanja, ali i za svaku izgovorenu i napisanu riječ u kojoj osjećamo ritam materine riječi, salaš i treptaj zlatnog klasja naše nemirne ravnice, mi smo vam neizmjereno zahvalni. Neka ovo visoko priznanje grada Subotice bude hvala i potvrda da se isplati biti ispravan i uspravan. Nema sumnje da ste dali neprocjenjivi prilog u riznicu hrvatske kulture na ovim prostorima koji će dugo biti putokaz i primjer dugog i plodnog rada.«

Obraćajući se nazočnima, predsjednik Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« *Andrija Kopilović* je rekao kako je »ono što je Ante u svojim djelima najviše dao je djelo srca i uma.«

»Ne može se ni nijekati ni zatajiti da je Ante Sekulić primio jedan izuzetni odgoj i u obitelji svoga djeda a još više u karmelskoj tišini samostana, koja je opečitala njegov rad, njegovo djelo i njegovo poslanje. Ostao je do kraja čovjek duboko sabran i duboko ponikao u sebe i stoga tvrdim da djela koja je radio jesu djela rada uma, a napose začeta u srcu koje je asketski odgojeno.«

Zahvalivši na priznanju dr. Sekulić je istaknuo kako je u svom životu želio ispuniti namijenjenu mu zadaću u svom narodu i svom gradu.

»Nisam birao gdje ću se roditi, gdje ću odrasti, u koje ću škole ići, ali kad sam se jednom našao na našim salašima, kad sam se jednom zaljubio u ravnice, ja nisam mogao zatajiti sebe. Uvijek sam

osjećao, čuo zov mojih ravnica i zov groblja mojih najbližih koji počivaju ovdje. Ja sam počasni građanin grada Subotice i hvala vam svima koji ste se bili zauzimali za to, ali kako da skupim večeras pred vama i obnovim sve one šetnje po Bajnatu, Senti, Mlaki, Rundovu... Kako da vam skupim one čoške gdje smo se sastajali, rastajali, kako da to skupim, prije svega nemam ni tako velike pregače, ni tako velike vreće, ali pred vama stojim zahvalan za sve što je meni ovaj grad, što su moji sugrađani pomagali i onda kad je bilo veoma veoma teško.

Tu sam pred vama s jednom velikom željom: podržite mene ali još više sebe međusobno, da gradimo jedan bolji svijet. Treba graditi život, ali graditi zajednički. Svatko od nas ima svoje greške, svatko ima i svoje dobre strane, pokušajmo u ljudima među nama vidjeti ono dobro, ono što nas potiče, pa ako ste danas ovdje sa mnom se radovali, budite sami sa sobom isto tako raspoloženi, da gradimo ili ako hoćete da branimo ovaj grad. Branimo njegovu slobodu i njegovu ljepotu.«

U okviru večeri prikazan je polusatni dokumentarni film o Sekuliću redatelja *Rajka Ljubića*, a program svečane akademije uveličao je i nastup Subotičkog tamburaškog orkestra pod ravnanjem *Stipana Jaramazovića*.

S. M.

Ante Sekulić, Petar Kuntić, Slaven Bačić, Andrija Kopilović i Ljerka Alajbeg

MARIJANSKO SVETIŠTE BUNARIĆ PROŠLOG VIKENDA POSJETILO NEKOLIKO TISUĆA VJERNIKA

Gospī od suza

*Svečano euharistijsko slavlje predvodio pomoćni biskup đakovačko-osječki mons. dr. Đuro Hranić, uz koncelebraciju subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Penzeša, župnika iz Slavenskog Broda vlč. Andrije Đakovića, kao i svećenika Subotičke biskupije * Samom proštenju predhodili trodnevia i subotnje svečano bdijenje*

Nekoliko tisuća vjernika iz Subotičke biskupije i iz drugih mjesta širom Vojvodine okupilo se prošloga vikenda na jednom od najvećih marijanskih svetišta na našem podneblju, na Bunariću.

Osim vjernika iz subotičkih i okolnih župa na Bunarićko proštenje zahvaliti Gospi od suza i moliti ju za zagovor došli su i vjernici iz: Slavenskog Broda, Iriga, Sombora, Vajske, Apatina i drugih mjesta iz Vojvodine.

Na sam dan proštenja, 31. kolovoza, svečano euharistijsko slavlje predvodio je pomoćni biskup đakovačko-osječki mons. dr. Đuro Hranić, uz koncelebraciju subotičkog biskupa mons. dr. Ivana Penzeša, župnika iz Slavenskog Broda vlč. Andrije Đakovića, kao i svećenika Subotičke biskupije. Nedjeljnom slavlju predhodila je

trodnevia kao duhovna priprava za proštenje, kao i subotnje svečano bdijenje, koje se sastoji od službe pokore, službe svjetla i svete mise.

EUHARISTIJSKA SLAVLJA

Sam dan proštenja započeo je dvojezičnom sv. misom u 7 sati, koju po tradiciji predvode oci franjevci iz subotičke franjevačke crkve sv. Mihovila. Ove godine svetu misu je predvodio gvardijan pater Ivan Bošnjak. Misa je služena pokraj same kapelice, koja je najstarija građevina na bunarićkom svetištu, podignuta 1893. godine.

Svečanu biskupsku svetu misu na mađarskom jeziku predvodio je biskup subotički mons. dr. Ivan Penzeš. S obzirom da je proštenje sastavni dio Dužijance, središnjem misnom slavlju na hrvatskom jeziku nazočni su bili i ovogodiš-

nji bandaš i bandašica – Nebojša Stipić i Marijana Kujundžić, koji su Gospin lik na početku misnoga slavlja donijeli do oltara. Nakon svete mise vjernici su imali priliku poljupcem iskazati štovanje Majke Božje. Gospin lik, koji je srce svetišta, tijekom godine se nalazi u maloj kapelici, koja je prije nekoliko godina natkrivena, te je ovdje tijekom cijele godine moguća tiha molitva. Vjernici dolaze samostalno i mole zagovor Gospe Sirakuške ili kako je mnogi zovu – Gospe od suza. U organizaciji Caritasa Majčin zagovor su došli moliti i bolesni i nemoćni vjernici za koje je, kao i za pokojne bunarićke hodočasnike, u poslijepodnevni satima služena sveta misa koju je predvodio župnik s Palića vlč. Josip Leist.

Ovo svetište je posebno, jer se na jednom mjestu okupljaju vjernici i Katoličke i Pravoslavne crkve, te je misnom slavlju bio nazočan i na kraju mise se vjernicima obratio i episkop jegarski Porfirije.

DUHOVNA PRIPRAVA

Svečano subotnje bdijenje predvodili su biskup subotički mons. dr. Ivan Penzeš, katedralni župnik

Saša Vučinić,
Ljerka Alajbeg i Anto Franjić

mons. Stjepan Beretić i rektor svetišta mons. dr. Andrija Kopilović.

Za vrijeme službe pokore vjernici su imali prigodu za svetu ispovijed, dok se za to vrijeme molila sveta krunica. Jedan od najdirljivijih trenutaka te večeri uvijek je služba svjetla, kada vjernici s upaljenim svijećama u rukama idu u svečanoj povorci oko svetišta. Ovaj dirljiv trenutak, kako je naglasio i rektor svetišta, nije obično hodaње nego duboki izraz i priznanje vjere. Za vrijeme procesije čitan je napjev Marijanski Akathistos, koji veliča i štuje Marijin lik, a svakako je upotpunio duhovni doživljaj ovoga susreta. Misno slavlje nakon procesije predvodio je katedralni župnik mons. Stjepan Beretić. Loše vrijeme koje je cijele večeri pomalo ometalo bdijenje, kao i kiša koja je počela padati pred sam kraj mise, nisu omogućili vjernicima dulje zadržavanje u svetištu. Kao priprava za Bunarićko proštenje u srijedu je započela trodnevia

svetom krunicom, tumačenjem i prigodnim razmatranjem krunice. Sljedeći dan na osobit način je iskazano štovanja Majke Božje kroz najstariji napjev Marijanski Akathistos, tj. kroz molitvu Majci Božjoj, koja se moli na latinskom jeziku. Pobožnost križnog puta, uz propovijed i blagoslov, održana je u petak 28. kolovoza.

POVIJEST I TRADICIJA

Mnogo je nepoznanica o tome kako je zaživjelo marijansko svetište na Bunariću. Još u XIX. stoljeću vjernici su dolazili na Bunarić, na izvor žive vode, koji je rijetkost u ovim krajevima. U XIX. stoljeću i sve do šezdesetih godina XX. stoljeća dolazili su vjernici na Bunarić na mlade subote, ali je ritual bio takav da se prvo išlo u franjevačku crkvu na misu, da bi onda poslije toga došli do izvora, molili se, obavili pobožnost, oprali bolesne dijelove tijela, umili se, vodu pili te je nosili i kući. Tako bi obavili kult molitve i vode i vratili se u franjevačku crkvu na večernjicu i s time je hodočašće toga dana bilo završeno. Tradicija da se na Bunarić ide posljednje nedjelje u kolovozu je ostala poput spontanog proštenja. Pokojni biskup *Lajčo Budanović* na ovome je mjestu uveo i liturgijsko štovanje. U njegovo je vrijeme

proštenje na Bunariću zaživjelo kao masovna svetkovina. Na ovome mjestu nalazi se i najstarija građevina na bunarićkom svetištu, a to je kapelica Majke Božje, koja je podignuta 1893. godine, kao i veliki križ. U prijašnja vremena su se vjernici oko njih okupljali i štovali Gospu. Sam bunar je točno u samoj kapeli. Šezdesetih su godina prošloga stoljeća tadašnji biskup *Matiša Zvekanović* i mons. *Andrija Kopilović* odlučili svetištu polako dati liturgijsko-pastoralni profil. Ono je nakon kongresa u Mariji Bistrici i Zagrebu proglašeno biskupijskim svetištem i donesen je lik Sirakuške Gospe, koji je i danas postavljen u kapeli. Kip je

u Sirakuzi, na Siciliji, proplakao. Kopija toga lika je donesena na Bunarić i od tada se prešlo na današnji način liturgije. Svaka prva subota u ljetnim mjesecima je liturgijsko okupljanje, a proštenje je

zadnji vikend u kolovozu. Sada ima čak 22 marijanska dana u godini, tako je liturgija na Bunariću i sadržajno obogaćena u odnosu na prijašnje godine.

Ž. Vukov

IZ PROPOVIJEDI MONS. DR. ĐURE HRANIĆA, POMOĆNOG BISKUPA ĐAKOVAČKO-OSJEČKOG

Kad je Bog velik, onda smo i mi ljudi veliki

»...Dvije su slike koje smo čuli u današnjim liturgijskim čitanjima: s jedne strane je proročka riječ starca Šimuna iz evanđeoskoga odlomka upućena Mariji prigodom Isusova prikazanja u hramu, četrdeseti dan poslije njegova rođenja - 'A i tebi samoj mač boli će probosti dušu'; s druge strane su dva proročka navješćaja u dva prva liturgijska čitanja u kojima prorok Jeremija i pisac knjige otkrivenja, navješćaju suze radosnice - 'Ima nade za tvoje potomstvo'. Božja riječ tako niže slike iz života Božjega naroda i života Crkve te upućuje naš pogled na konačnu uskrсну pobjedu kao cilj koji daje snagu za povijesni hod. Kršćanska pobožnost ostvarenje tih slika i proročkih navješćaja prepoznala je u Blaženoj Djevici Mariji. U njoj istodobno otkriva sliku i majku čitave Crkve. I nismo li mi, ovdje danas okupljeni, potvrda svega toga, nismo li i mi oni koji i Blaženoj Djevici Mariji otkrivaju sliku naše Crkve, našega zemaljskoga hoda, našega vjerničkog života i ne prepoznajemo li u njoj naš cilj? Nedavno smo slavili njezino uznesenje na nebo. Zagledani smo u Mariju, tu je Ona. Mariju najbolje oslikava pjesma koja je izašla iz njezina srca i koja je sišla s njenih usana: 'Veliča duša moja gospodina i klikće duh moj u Bogu mome Spasitelju. Jer velika mi djela učini Svesilni, sveto je ime Njegovo'. Riječima 'Veliča duša moja Gospodina', Marija kao da želi navješćati i uzdizati Božju veličinu, Marija izriče želju da Bog bude velik u njezinu životu i u svijetu u životu ljudi, da Bog bude prisutan, da ima središnje mjesto na svakom području ljudskoga života.

Draga braćo i sestre, nema straha da Bog bude na stvaran i konkretan način prisutan u životu. Nije Mariji bilo lako odgovoriti 'fijajt', 'neka mi bude', kada joj je došao anđeo Gabrijel. Svjesna je Marija što znači kad Bog zađe u naš ljuski život, kad postane konkretan i kad zahtijeva. I Marija se pita kako će to biti kad ja muža ne poznajem. Trebalo je čudesnu trudnoću, po Duhu Svetome, objasniti zaručniku Josipu, roditeljima, svima koji su očekivali neko objašnjenje. Mislim da osobito žene i majke, pa i svi mi, jako dobro razumijemo u kakvoj se poteškoći našla Marija. Unatoč svemu tome, Marija se ne boji. Prihvaća da Bog zauzima središnje mjesto u njezinom životu. Ona se ne boji da bi Bog mogao dovesti u pitanje njenu slobodu, da bi on mogao oduzeti ili smanjiti naš životni prostor. Ne boji se da bi Bog mogao postati rival našim ljudskim planovima. Da bi nas mogao sputavati svojom veličinom, i Božje zapovijedi mogle bi ugušiti ili u pitanje dovesti našu životnu radost. Ona se ne boji Boga niti joj smeta njegova prisutnost, što više ona naviješta i pjeva - 'Veliča duša moja Gospodina'. Ona želi da Bog zauzme središnje mjesto u našem životu. Ona zna da kad je Bog velik, onda smo i mi ljudi veliki. Ona zna da Bog ne plaši čovjeka, niti osobno, niti njegov društveni život, nego da po Božjoj prisutnosti i čovjek biva uzdignut iznad zemlje. Da njegov pogled bude dignut prema nebu i da prestaje biti zemljak koji gleda samo u zemlju, nego diže pogled prema nebu, svoje srce prema njemu. Tada se otvaraju horizonti, i čovjek ne postaje prikovan samo za ovu zemlju, nego je svjestan da je i nebo njegov životni prostor...«

mons. dr. Đuro Hrančić

U NARODNOJ KUHINJI DNEVNO SE PRIPREMA 650 RUČKOVA

Sve više građana nema novca za hranu

Ovog trenutka mogli bismo podijeliti tisuću obroka dnevno, ali nažalost za to financijskih sredstava nema, kaže Mihály Pece te poziva subotičke poduzetnike da pomognu Narodnu kuhinju

Subotička lokalna samo-uprava osigurala je dodatna sredstva iz proračuna, pa se u Narodnoj kuhinji od rujna ponovno svakodnevno pripremaju kuhani obroci za građane koji nisu u mogućnosti sebi osigurati ni ovaj egzistencijalni minimum. Dnevno se priprema 650 ručkova koji se dijele na deset punktova u gradu, te na Paliću, Hajdukovu, Čantaviru i Bajmoku. Član Gradskog vijeća zadužen za socijalna pitanja *Oszkár Szénási* kaže kako ova količina nije dovoljna s obzirom da se sve više ljudi obraća Centru za socijalni rad i Crvenom križu za ovakvu vrstu pomoći.

Lokalna samouprava je od početka godine iz proračuna financirala 500 obroka, a preostalih 150 osiguravao je Crveni križ iz raznih donacija. Nakon ljetnih mjeseci, kada su umjesto kuhanih obroka dijeljeni prehrambeni paketi, bilo je upitno hoće li se i nadalje moći

osiguravati ista količina hrane.

»Sredstva od igara na sreću izdvojena u humanitarne svrhe umanjena su za 30 posto, a istodobno je bilo i restikricije od strane republičkog proračuna. Crveni križ se našao u iznimno velikom problemu zbog smanjenog i neredovitog priljeva sredstava, s druge strane, zbog vlastitih problema veliki donatori također su prestali s osiguravanjem donacija«, kaže tajnik Crvenog križa *Mihály Pece*, te ističe kako je od svih donatora jedino ostao Vojput, koji i dalje financira 50 obroka. Pece je uputio apel poduzenicima u Subotici za pomoć u novcu ili prehrambenim artiklima, osobito u brašnu i krumpiru.

»Zahtjevi sugrađana su enormno povećani, ovog trenutka bismo mogli podijeliti tisuću obroka dnevno, ali na žalost za to financijskih sredstava nema«, kaže Pece.

Iz proračuna je za 2009. godinu izdvojeno 6,37 milijuna dinara,

kako bi se u Narodnoj kuhinji ipak moglo osigurati 650 obroka dnevno, porcije će biti nešto manje a dodatni novac za kruh, oko 40.000 dinara mjesečno, osiguran je rebalansom proračuna.

»Raspitivati smo se na punktovima dolaze li svi korisnici po kuhane obroke, a ljudi koji dijele hranu rekli su nam kako ne samo da redovito dolaze nego ima i onih koji nisu na popisu a koji čekaju pred vratima kako bi dobili obrok ukoliko preostane«, kaže *Oszkár Szénási*, te dodaje kako je još neizvjesno što će biti od sljedeće godine.

»Dobili smo dopis iz Beograda da sve proračunske stavke moramo smanjiti za 30 posto. Ove godine za socijalnu zaštitu ukupno je bilo izdvojeno 88 milijuna, a za sljedeću je predviđeno 62 milijuna i još ne znamo kako ćemo se uklopiti u te okvire. U Ministarstvu za socijalna pitanja sam pitao imaju li

oni neku viziju za sljedeću godinu, ali rekli su kako još nemaju, da je Vojvodina bogata, a Subotica dosta razvijena i neka se snalazimo. Obraćao sam se i međunarodnim humanitarnim organizacijama, ali su oni rekli kako u Srbiji nije kriza kao što je bilo 90-tih godina i da oni nisu u mogućnosti davati veće donacije«, kaže *Szénási* te dodaje kako će prioritet u socijalnim davanjima svakako biti Narodna kuhinja, te grad mora sam nalaziti rješenja.

S. M.

SPORTSKI CENTAR RUGLO BAJMOKA

Pred problemom se i dalje žmiri

Bajmočki Sportski centar u okviru kojega se nalaze tereni za nogomet, rukomet i košarku, kuglana i bazen, kao i motel s pedesetak smještajnih jedinica s restoranom već nekoliko godina je zapušten i prazan. U napuknutom bazenu, tvrde mještani, gaji se rajčica, a hoće li on ikada više raditi punim kapacitetom, kao nekada kada se u njemu dnevno kupalo i po nekoliko stotina kupaca, ovisi prije svega o *Predragu Saviću*, privatnom poduzetniku koji ga je uzeo u zakup na razdoblje od 20 godina.

Žitelji Bajmoka su nezadovoljni kako se »vodi računa o njihovom Sportskom centru, jer se mladi nemaju gdje rekreirati«, a jedino Upravni odbor Sportskog društva koji čine svi bajmočki klubovi može raskinuti ugovor o zakupu, koji evidentno samo šteti selu.

»Primjer nebrige društva je izgled Sportskog centra koji je izgrađen 70-ih godina novcem Bajmočana i nekada je bio ponos sela. Na njemu se okupljalo tisuće mališana, a danas je ruglo i sramota«, kaže predsjednik Ravnateljstva za sport u

Mjesnoj zajednici Bajmok *Duško Stipanović*.

Za razliku od Sportske dvorane, tvrdi Stipanović, koja je izgrađena 1989. godine i poslije kraćeg razdoblja nebrige (od 2001. godine nije imala grijanje pa sportaši nisu imali gdje trenirati tijekom zime, a školska djeca nisu mogla imati sate tjelesnog odgoja) ponovno je vraćena u »vlasništvo« Mjesne zajednice Bajmok i zahvaljujući pomoći lokalne samouprave u posljednjih godinu dana je »umivena« i osposobljena za korišćenje.

»Dobili smo čvrsta obećanja od čelnika lokalne samouprave da će ove zime grijanje Sportske dvorane biti riješeno i to je dobro, a za svaku je pohvalu i izgradnja novog malog sportskog centra na Rati. Problem je Sportski centar, vlasništvo Sportskog društva Radnički, koji je izdan u zakup Predragu Saviću, koji je ujedno i predsjednik NK Radnički. Bilo bi dobro kada bi se razdvojile dužnosti predsjednika nogometnog kluba i mjerodavnih za održavanje sportskih objekata. Trebalo bi konkurirati za proračunska sred-

stva koja se mogu dobiti jedino i isključivo ako Sportski centar bude povjeren Mjesnoj zajednici na upravljanje kao što je to bio slučaj sa Sportskom dvoranom«, zaključuje Stipanović.

Sportsko društvo Radnički ustupilo je na korištenje Sportski centar privatniku i ono je dužno kontrolirati poštuju li se uvjeti i obveze iz ugovora. Hoće li konačno Upravni odbor dati pravu ocjenu stanja ili će i dalje žmiriti pred ovim problemom vidjet ćemo sljedećeg tjedna za kada je zakazana sjednica Upravnog odbora Sportskog društva.

V. I.

Maglai: Bez nadležnosti nema niti sredstava

Predsjednik Skupštine Mjesne zajednice Bajmok *Jenő Maglai* kaže kako Mjesna zajednica nema prinalležnosti ulagati sredstva za obnovu Sportkog centra sve dok se ne raskine ugovor o zakupu s privatnim poduzetnikom.

»Očigledno da vodstvo Sportskog društva Radnički nije spremno raskinuti ugovor sa zakupcem, a mi bismo svakako rado pomogli, ali ne možemo dok se odnosi ne rasčiste«, kaže Maglai.

Mali dioničari Severa tvrde kako gubitak poslovanja vlasnik poduzeća pokriva namjernim obezvređivanjem dionica

Promišljeno mešetarenje

U posljednjih pet godina od prodaje u ovom su nekad velikom poduzeću ugašeni svi programi, osim proizvodnje malih i srednjih motora, otpušteno je 1600 radnika, mnoge stavke iz kupoprodajnog ugovora nisu realizirane, a u tvrtku nije unesena niti jedna tehnološka inovacija, kaže predsjednik Udruge malih dioničara Solidarnost Vanja Dragojlović

Udruga malih dioničara Solidarnost ATB Severa traži od mjerodavnih institucija da preispita i ponište odluku poslovanja poduzeća o obezvređivanju njihovih dionica. Predsjednik udruge Vanja Dragojlović navodi kako je vlasnik gubitak iz poslovanja pokrio umanjnjem kapitala te time izravno umanjio broj dionica.

»Time su mali dioničari oštećeni i Solidarnost traži od mjerodavnih vlasti, tijela i institucija da se ovo preispita, jer umanjiti broj dionica za deset puta je frapantna stvar. Znači li to da će sljedeći korak biti umanjnje dionica do obezvređivanja i da vlasniku ostaje stopostotno vlasništvo? Mi to ne možemo dopustiti, premda znamo kako zakon, bar što se tiče zaštite malih dioničara, nije na našoj strani. Vjerujemo da će vlast koja treba štiti prava

i interese građana, a mali dioničari su valjda i građani ove zemlje, reagirati na argumente koje iznesemo, preispitati i osporiti to što je za deset puta umanjen broj dionica.«

Dragojlović kaže kako je tekst sa zahtjevom poslan Centralnom registru papira od vriednosti, Agenciji za privatizaciju i predsjedniku Vlade Mirku Cvetkoviću, jer je i država oštećena – budući da je vlasnik 15 posto dionica ATB Severa. Dragojlović očekuje da će zahtjevi dioničara dati rezultate.

»Iznijet ćemo ozbiljne argumente od kojih je jedan i zahtjev da se preispita gubitak koji je nastao u poslovanju poduzeća. Jedna su stvar papiri koje je poduzeće preko revizije pustilo mjerodavnim institucijama, ali mi inzistiramo na tome da vidimo što je stvarna suština gubitka.

Kontrola papira je jedno, jer onaj tko mešetari ne radi to uličarski, nego preko papira koji su verificirani. Ali da vidimo – jesu li su imali pravo i smjeli baš ovako uraditi«, kaže Dragojlović.

On navodi kako je velik broj radnika donedavno imao po stotinu i više dionica i posljednjom odlukom o smanjenju kapitala njihov broj je desetostruko manji. Dioničari su također nedavno dobili i ponudu od poduzeća o otkupu njihovih dionica po cijeni od 130 dinara, što je za dioničare neprihvatljivo.

Dragojlović kaže kako su u posljednjih pet godina od prodaje u Severu ugašeni svi programi, osim proizvodnje malih i srednjih motora, a otpušteno je 1600 radnika. Navodi i kako mnoge stavke iz kupoprodajnog ugovora nisu realizirane, prije svega kada je riječ o investicijama i isplata radnika. Premda je jedna od glavnih ponuda kupca, u vrijeme kada je sklopljen ugovor o kupoprodaji, bila modernizacija, u tvrtku nije unesena niti jedna tehnološka inovacija, već se radi po programu od prije trideset godina. Novi vlasnik također nije ispunio obvezu iz ugovora o isplati uposlenima u Severu duga nastalog od 1997. do 2002. zbog umanjnja plaća i mnogi sudski procesi zbog odbijanja vlasnika da to uradi još se vode.

S. M.

Optimal Tours

- Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
- 20 putničkih mjesta
- 49 putničkih mjesta
- 56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/600886
mob: 065/66 26 144
065/66 0 886

Banjska 28, 24000 Subotica, 24413 Palić

Ljekarna Subotica - najbolja

Od 34 ljekarni u Srbiji, koje su rangirane na temelju postignutih rezultata, epitet »najbolja« za 2008. godinu i maksimalne tri zvijezde za kvalitetu pripali su Ljekarni Subotica. Rezultate rangiranja objavio je ministar zdravlja prof. dr. Tomica Milosavljević, na V. nacionalnoj konferenciji o stalnom unapređenju kvalitete zdravstvene zaštite održanoj 31. kolovoza u Beogradu.

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

NASELJA BAČKE U POVIJESTI (6.)

U nekoliko nastavaka upoznat ćemo čitatelje s poznatim i novootkrivenim arheološkim lokacijama u okolici Subotice i Sombora, koji nam otkrivaju dio srednjovjekovne prošlosti ovih gradova i naselja. Ovi »tragovi prošlosti« današnjim stanovnicima govore o prošlosti njihovih mjesta, a mogu nam pomoći i u pronalaženju odgovora na pitanja o tome koji su mogućci pravci razvoja ovih prostora.

Ozbiljnije arheološko istraživanje nije rađeno ni na samoj franjevačkoj crkvi niti u samostanskom vrtu. Primjerice, nije otkopan dio temelja sa zapadne strane same crkve, kako bi se vidjelo leži li taj zid na srednjovjekovnim osnovama ili možda sadrži i dio zida iz srednjeg vijeka.

Po našim pretpostavkama, taj zid je i ujedno dio nekadašnje tvrđave koji nije rušen i on je »kriv« za nepravilnu sjever-jug orijentaciju same crkve.

ARHEOLOŠKI NALAZI OKO TVRĐAVE

Razina tla vrta samostana je za oko jedan metar niža od razine tla na kojem leži crkva. Sa sjeverne i južne strane zida vrta nalaze se ostaci srednjovjekovnog zida, s

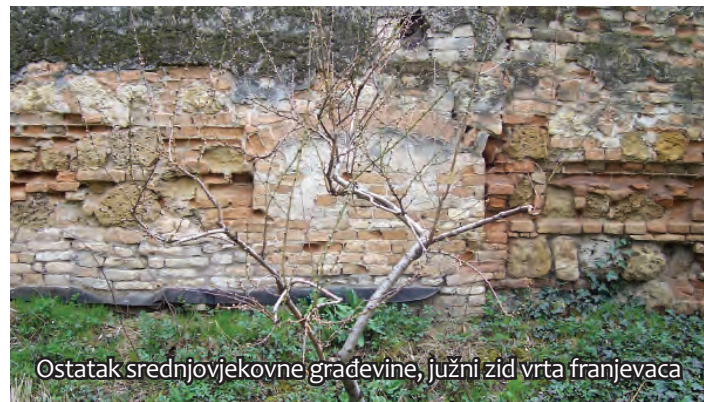
Piše: mr. Zsombor Szabó

pravilno raspoređenim zasvođenim otvorima. Zid je zidan u »mješovitoj tehnici« od pustarskog kamena (vrsta vapnenca) i opeke. Nepravilni slog kamena je izravan slojevima opeke. Ovakav način gradnje karakterizira rimsko, bizantsko ali i tursko graditeljstvo. Ovo su ostaci najvjerojatnije nekog skladišta ili štale, ali možda i nastambe za stalnu posadu smještenu u tvrđavi. Bez detaljnijeg istraživanja to nemožemo tvrditi točno. Nažalost, priliku za takvo istraživanje s južne strane vrta prije tri godine, tadašnji gradonačelnik je propustio.

Arheolog *László Szekeres* u svojoj knjizi »Srednjovjekovna naselja u sjevero-istočnoj Bačkoj« (zasad izdano samo na mađarskom jeziku) piše: »Prilikom iskopa temelja za Radnički univerzitet (danas Otvoreno sveučilište) 1960. godine u blizini franjevačkog samostana, presječen je kulturološki sloj u čijim su najnižim slojevima pronađeni ostaci keramike iz XI.-XII. stoljeća, iznad njega su se mogli sakupiti ostaci iz XIV. stoljeća, a najgornji sloj je sadržao tipičnu tursku keramiku. Između ovih dvaju slojeva nalazio se intezivan sloj gareži.«

U jednoj kasnije objavljenoj knjizi piše kako je ovom prilikom pronađen i jarak neke tvrđave. Zapadni zid Otvorenog sveučilišta temeljen

Subotica – tvrđava (II. dio)

Ostatak srednjovjekovne građevine, južni zid vrta franjevac

je na ovom jarku i zbog slijeganja na njemu je i danas vidljiva velika pukotina. Iz ovog relativno šturog opisa možemo zaključiti sljedeće: da je na ovoj lokaciji postojalo naselje, istovremeno s onim pronađenim u Keru. Najvjerojatnije dvije familije iz plemena Ker naseljavale su lijevu i desnu obalu rječne doline koji je nekad presijecao na dva dijela nekadašnji teritorij slobodnog kraljevskog grada Subotice. Zadatak ovih stanovnika je bio štititi i osiguravati rječni prijelaz koji je bio u pravcu današnjeg Somborskog puta. Na karti od prije 230 godina na ovom je mjestu ucrtan most u visini male statue svetog Ivan Nepomuka, koji se nalazi u niši zida Radićeve zadužbine.

PRETPOSTAVLJENA OSNOVA TVRĐAVE

Na temelju Szekeresova zapisa i ostataka srednjovjekovnih zidova možemo zaključiti kako je tvrđavu okuživao jedan jarak i najvjerojatnije bedem od zemlje i palisada. Analogno tadašnjim utvrdama ova utvrđena linija elipsastog (kružnog) oblika je bio tzv. vanjski grad, ili prva linija obrane, teritorij današnjeg vrta franjevačkog samostana. Tvrđava građena od čvrstog materijala – opeke na uzvišenju

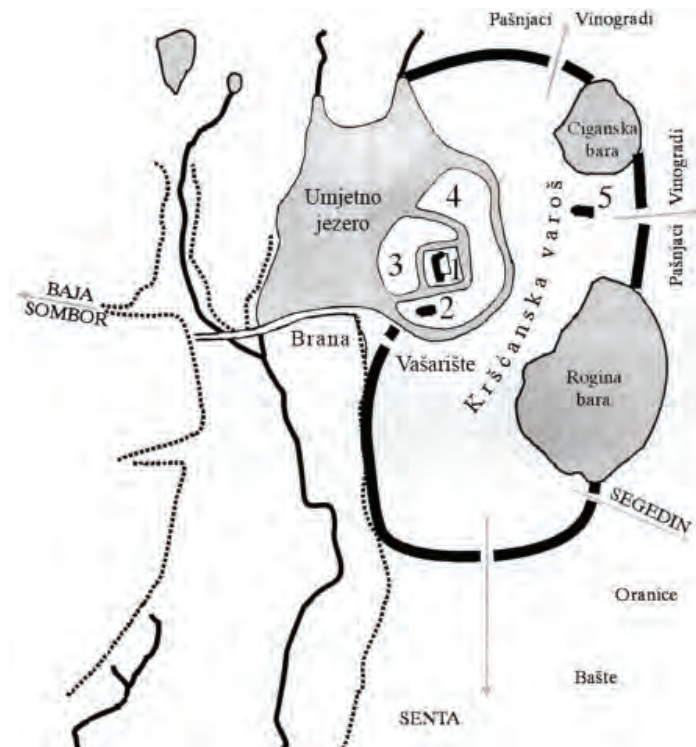
– predstavljala je unutrašnji grad ili posljednju liniju obrane. Jarkovi su bili ispunjeni vodom iz rijeke Vrbak koja je tekla sa sjeverne strane grada. Dio ovih voda je skrenut u jarkove sa sjeverne, istočne i južne strane šanca, a prirodni tok, koji prati današnja Ulica Dimitrija Tucovića, branio je grad sa zapadne strane. Kako bi se ovo postiglo, najvjerojatnije krajem XV. ili početkom XVI. stoljeća podignuta je brana na ovom vodotoku i tako je stvoreno umjetno jezero. Turski putopisac *Evlija Čelebi* 1665. godine ovako opisuje Suboticu (*Soboska*): »Tvrđava se nalazi usred široke poljane, a na zapadnoj strani tvrđave nalazi se jedno jezerce u kojem se lovi riba. Utvrda Soboske nalazi se na obali ovog jezera, u unutrašnjoj tvrđavi nalazi se jedna tvrđavica građena od cigle, u (vanjskoj) tvrđavi nalazi se 40 turskih (vojničkih) kuća i džamija, a varoš koja je opkoljena palisadom ima 140 kuća nevjerenika, pokrivenih trskom i šašom. Ima mnogo vrtova i vinograda.« (s turskog preveo *Előd Vass*).

U sljedećem nastavku pokušat ćemo rekonstruirati izgled unutrašnje tvrđave.

Nastavak: Subotica – izgled unutrašnjeg grada

Ostatak srednjovjekovne građevine, sjeverni zid vrta franjevac

Subotica u tursko doba: 1. Unutrašnji grad 2. Džamija 3. Spoljni grad 4. Turska varoš 5. Krišćanska crkva

ISTRAŽIVANJE PROŠLOSTI I ZABORAVLJENIH OBIČAJA U PLAVNI I OKOLNIM MJESTIMA

Svatovske narodne pjesme iz Bođana

Cjelokupni život našeg naroda u prošlosti su pratili razni običaji, kao čuvari njegova identiteta, kulture i povijesnih korijena. Svi ti običaji – poljodjelski, svatovski, pogrebni, zatim šibari, polijeveći i drugi, praćeni su brojnim pjesmama. Danas su ti običaji gotovo zaboravljeni i već je prošao rok da se oni zabilježe, poslože i počnu obnavljati na ovim prostorima.

Nakon *Josipa Andrića*, narodne pjesme i običaje rijetko je tko obrađivao, a pogotovo notirao ili opisao. Jedan od rijetkih entuzijasta bio je prof. *Antun Kesejić* iz Bača, koji je prije dvadesetak godina spasio od zaborava dio lijepih svatovskih pjesama iz Bođana. Ove pjesme, do čijih je tekstova došao povijesno-istraživački odjel HKUPD-a »Matoš« iz Plavne, kazivala je pokojna *Linka Kovačić* iz Bođana, a pjevane su koncem 19. stoljeća.

Dan prije svatova, na večeri kod snaše i duvegije, koja se priređuje za rodbinu i prijatelje, pjevaju se, među ostalim, i ove pjesme:

Poplela se trava ditelina/ Od Aninog do Ivinog dvora./ Na njoj pasu četir konja vrana./ Četr vrana i četir žerava./ Čuvala ji pa im besedila./ Paste, paste, moji koji vrani/ Sutra ćete na daleko poći./ Na daleko Ivi po divojku.

Na dan vjenčanja, kada stigne kum u svatove, pjeva se:

Blago nama, evo našeg kuma./ Volim kuma, već bilog goluba./ Golub biti, pa će odletiti./ Ja ću s kumom rujno vino piti.

Oblačeći snašu, enge i njene drugarice pjevaju:

Majkino ruvo svlači, Maro, divojko./ Majkino ruvo svlači, a naše oblači./ Naše je ruvo bolje već majke tvoje./ Tvoje je majke staro i provitano./ Naše je ruvo bolje već majke tvoje.

U duvegijinoj kući, kada svatovi odu iz kuće po snašu, pjeva se i ova pjesma:

Ajde de Maro, u našu zemlju./ U našoj zemlji tri sunca sjadu./ U našoj zemlji snežan ne pada./ Već sitna kišica, božja rosica.

Kada svatovi iz duvegijine kuće dođu do snašine kuće, pjeva se:

Otvoraj vrata, Maro divojko./

Nisu ti vrata od suva zlata./ Već su ti vrata od raj dasaka./ Vrata otvori pa se ukloni./ Ljutit je lipi Stipa, ošinit će te./ Hitar je konjic vranac, pogazit će te.

Putom do crkve svatovi pjevaju razne pjesme:

Molila kuma Ivina majka./ Kume moj, mili kume, čuvaj mi Ivu./ Od vitra jaka, od sunca žarka./ Od sunca žarka, od zli očiju.

Kume moj, mili kume, kreći svatove./ Kreći svatove vrime je tvoje./ Sunce je, kume, snisko, blato je sklisko./ Jer ćemo se doma zadocniti.

Kada se snaša oprašta od svojih, pjeva se:

Marina braća po dvorui šecu./ Po dvoru šecu u sunce gledu./ Lako, polako, sunašce jarko./ Dok nam se naša seka s rodnom izljubi./

Poslije vjenčanja, na putu prema snašinoj kući, gdje će biti ručak, svatovi pjevaju:

Naletila zlaćena jabuka./ Na tri grada polupala vrata./ Na Budimu i na Segedinu./ Još na onom malom Carigradu./ U tom gradu nigdje ništa nema./ Samo jedna grana jorgovana./ Ta je grana lipo urodila./ Samim smiljem i cvićem koviljem./ Nasmija se smilje i kovilje./ Ko divojka na lipoga momka.

Prije polaska iz snašine kuće svatovi pjevaju:

S rodnom izljubi, majkom podili./ Ovo je majko moje, ovo je tvoje./ Ovo je moje i Stipe moga.

U duvegijinoj kući, očekujući svatove, pjevaju:

Zabrane se lipog Ive majka./ Di se moji svati zadocniše?/ Valjda ih je jelen poplašio/ Pa su mladi za goru zaišli...

Svatovi idući duvegijinoj kući, pjevaju:

Vikala majka Maru divojku./ Vрати se natrag, Maro divojko./ Vрати se natrag, majka te viče./ Majka te viče, košulju daje./ Bilo se, mila

mati, prije sićati./ Prije sićati, košulju dati./ Dok nisam sila do milog kuma./ Do milog kuma i do divera.

Kad svatovi dođu blizu duvegijine kuće, pjevaju:

Dobra večer, dobri domaćine./ Je l gotova gospodska večera?/ Gotova je al kuvana nije./ Šafran, pafran i riba moruna./ i kečiga u medu kuvana.

Pred kućom počinje cjenkanje za snašu, pjeva se:

Plačaj svekre, pa skidaj divojku./ Ne moć svekar snašu da isplati.

Prije večere reduše zapjevaju:

Večerajte, večerajte, mene ne čekajte./ Ja vam neću, ja vam neću, na večeru doći./ Ja ću doći, ja doći, oko pola noći./ Ja ću doći, ja ću doći, večera će proći.

Poslije pola noći, kada snaša i duvegija »pobignu« na spavanje, nastaje za mnoge goste pravo veselje. Među ostalim pleše »jastučka«.

Pri tom se pjeva:

Igro kolo, igra kolo, dvadesetčetvero./ I u kolu, i u kolu lipa Mara igra....

Kada se dvoje, klečeći na jastuku, poljube, svatovi pljeskajući pjevaju:

Čudo ljudi, čudo ljudi, di se dvoje ljubi./ Priko plota, priko plota, ni ji ni sramota.

Za vrijeme svatova, ali isto i u predsvatovsko i poslijesvatovsko vrijeme pjevaju se razni stihovi:

Evo šora kud sam prolazio./ I divojke koju sam ljubio./ Stare drolje, iziđte napolje/ I vidite koga Ivo vole.

.....
Ja za-ova, ja, ja, ja./ Koja nije nek čeka...

Ovakve i slične pjesme pjevane su i u Baču, Vajsci i Plavni. Nažalost, svatova je sve manje, pa je teško ovu bogatu kulturnu baštinu oživjeti, ali može je se ipak predstavljati javnosti kroz rad naših kulturnih udruga.

Lit.: Antun Kesejić, Svatovske narodne pesme iz Bođana, u: Grad na Mostongi, Građa za proučavanje istorije Bača, III. dio, Amaterska muzeološka sekcija jugozapadne Bačke, Bač, 1984. godine.

Zvonimir Pelajić

ZVUCI BAČKE RAVNICE I DALJE NA RADIO BAČKOJ

DSHV osigurao sredstva

VAJSKA – Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« Radio Bačkoj u Baču i dalje će biti emitirana, i to zahvaljujući sredstvima DSHV-a. Predsjedništvo HKUPD »Dukat« Vajska-Bođani, kao producent emisije, upozorilo je prije mjesec i pol dana da zbog nedostatka novca emitiranje emisije uskoro može biti prekinuto.

»Na dopis predsjedništva HKUPD-a 'Dukat' Vajska – Bođani, koji je potkraj lipnja poslan mnogim hrvatskim institucijama, u kome piše kako će zbog nedostatka novca prestati emitiranje emisije na hrvatskom jeziku 'Zvuci bačke ravnice' na Radiu Bačkoj, nitko nije odgovorio, niti je itko zapitao za razloge prekida emitiranja, osim stranke DSHV«, kaže urednik emisije *Pavle Pejčić*. »DSHV je izdvojio sredstva i omogućio emitiranje emisije u sljedeća dva mjeseca. Mi u redakciji nadamo se da će i drugi imati sluha i svojom pomoći omogućiti da se ova emisija ne ugasi.«

P. P.

NOVI BROJ »PANONSKOG MORNARA«

Prikazane aktivnosti i Hrvata

STANIŠIĆ – U Domu kulture u Stanišiću krajem kolovoza predstavljen je 8. broj seoskog godišnjaka »Panonski mornar« koji se besplatno dijeli svake godine za mjesnu slavu Preobraženje, a bavi se godišnjim pregledom bitnijih događanja u selu. Časopis se ove godine bavi i aktivnostima hrvatske manjinske zajednice. List izdaje »Volonterski klub Stanišić«, a urednica je *Dragana Đapić*.

S. Tadić

POVEĆANA KONTROLA PROMETA

Pazite na pješake!

SOMBOR – Načelnik somborske policije *Saša Dmitrašinović* i gradonačelnik Sombora *Dušan Jović* uputili su sudionicima prometa apel, kako bi posebnu pozornost obratili na najmlađe sudionike u prometu, među kojima su učenici prvaši najugroženija skupina.

S početkom nove školske godine povećava se i prometna gužva u gradu, što uz manjak opreza i koncentracije, ali i nepoštovanje prometnih propisa dovodi do neželjenih posljedica i stradanja najnezaštićenijih, a to su osnovci, osobito prvašići.

Uz punu potporu Grada, Gradskog poduzeća »Parking servis« i prometne policije, početkom nove školske godine u blizini somborskih škola bilo je povećano nadgledanje prometa, a pružena je i pomoć prilikom reguliranja parkiranja ispred gradskih osnovnih škola.

Z. Gorjanac

NOVI UDAR NA DŽEP SONĆANA

Zatvorena ispostava banke

SONTA – Od utorka 1. rujna, ispostava »Banca intessa« u Sonti zatvorena je odlukom svojih upravnih tijela. Po informacijama koje su umirovljenici dobili prigodom isplate posljednjih prinadležnosti, ova ispostava nije postigla očekivane financijske efekte i to je razlog njezina gašenja. Većina sonćanskih umirovljenika klijenti su ove banke i zatvaranje

ispostave bit će dodatni udar na njihov ionako tanak džep, jer će po svoje mirovine, uz plaćanje ne baš jeftinog javnog prijevoza, dva puta mjesečno morati odlaziti u Apatin.

I. Andrašić

TAMBURAŠKI KONCERT U RUMI

Nastup »Javora« i Milorada Stokina

RUMA – U nedjelju 30. kolovoza 2009. godine na ljetnoj pozornici HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume održan je koncert tamburaškog sastava »Javor« iz Rume i vokalnog solista *Milorada Stokina*, a uz njih su kao gosti nastupili i pripadnici zbora Srpskog pjevačkog društva tog grada pod ravnanjem dirigenta *Aleksandra Švarca*, kao i vokalni solisti *Ana Kovačević* i *Dušan Stupar*.

Tamburaški orkestar »Javor« osnovali su ove godine članovi Velikog tamburaškog orkestra HKPD »Matija Gubec« i već na svom prvom značajnijem nastupu, na Svjetskom tamburaškom festivalu u Deronjama, sa skladbom »Oj tamburo sviraj, sviraj« skladatelja *Josipa Jurca* i s vokalnom solisticom *Katarinom Atanacković* osvojio je nagradu za najbolju skladbu. Milorad Stokin je od 2003. godine član Srpskog pjevačkog društva iz Rume, 2004. godine je upisao nižu glazbenu školu u Rumi, a trenutačno pohađa 3. razred Srednje muzičke škole »Mokranjac« u Beogradu.

Na subotnjem nastupu nazočna je publika imala prigodu čuti doista interesantan repertoar, koji se sastojao kako od tipičnih tamburaških i starogradskih pjesama, tako i od neprolaznih ostvarenja zabavne glazbe. Sam koncert je prigodnim govorom otvorio i goste pozdravio predsjednik društva domaćina HKPD »Matija Gubec« *Zlatko Kolarić*.

N. Jurca

AKTIVNOSTI MLADIH U BAČKOM MONOŠTORU

Pod otvorenim nebom

BAČKI MONOŠTOR – U okviru projekta »Pod otvorenim nebom« nevladine organizacije »Propeler« iz Bačkog Monoštora, koji je podržan od strane Ministarstva za omladinu i sport, planira se i daljnje uključivanje mlade populacije u različite aktivnosti.

Osim već održanih šest slikarskih radionica, planira se i daljnja realizacija programa, za što su slikari i više nego zainteresirani, a slijede i turniri u odbojki na pijesku, u malom nogometu, edukacije o zaštiti životnog okoliša i reproduktivnom zdravlju.

U okviru projekta odvija se i izgradnja sportsko-edukativnog centra »Plaža«, s amfiteatrom, pozornicom, klupama, terenom za odbojku i mali nogomet, gdje će biti realizirana većina projektnih aktivnosti, i u velikoj mjeri obogaćeni sadržaji za mlade.

A. Đipanov

U RUMI SLJEDEĆE SUBOTE DVIJE MANIFESTACIJE

Etnofestival i Fijakerijada

RUMA – Sljedeće subote, 5. rujna, u Rumi će biti održani drugi po redu Etnofestival i prva Fijakerijada, čiji je inicijator Konjički savez Srbije. Pokrovitelj je Općina Ruma, a organizator Poljoprivredna stanica u Rumi. Fijakerijada će započeti u 10 sati svečanim defileom 50-ak konjskih zaprega od Velikog parka do Gradskog trga. U okviru festivala bit će održano i natjecanje u kuhanju riblje čorbe, sajam meda, prodajna izložba Općinskog aktiva žena koje će prodavati tradicionalna srijemska jela i pića, kao i narodne vezove, a očekuje se i sudjelovanje velikog broja članova kulturno-umjetničkih društava iz Rume i okolice.

N. Jurca

STIPAN KOVAČ, SLIKAR

Ne dam trščarama da se sruše

*Somborski slikar druži se s prirodom, te nerijetko slika i na svome pčelinjaku * U srcu nosi svoj rodni Bački Monoštor, a ruralne motive za svoje slike najčešće nalazi u ovom selu*

U maloj uličici koju Somborci nazivaju »Kratka«, a nalazi se nedaleko od središta grada, kuća je somborskog slikara, pčelara i velikog ljubitelja prirode *Stipana Kovača*. Umjetnik, podrijetlom iz Bačkog Monoštora, sa svojom suprugom živi u Somboru, jer tu su ih nanijele vode života. Najveća radost su im unuci, bez kojih im je, kako Stipan kaže, »nekako pusto«.

Ulazimo s vrelom somborskog asfalta u dvorište Kovačevih i kao da smo ušli u neku drugu dimneziiju. Mala stazica, dubok hlad, veliki grozdovi nad našim glavama, kalemjene kruške, ribarska mrežica na kojoj su okačeni Stipanovi radovi ono je što se prvo primjećuje u moru zelenila, u dvorištu koje podsjeća na lijep botanički vrt. U malom sokačetu asfalt sa svih strana, ljetna žega, a u dvorištu Kovačevih, pak, oaza zelenila i mira. Tu je i terasa gdje Stipan Kovač radi i sa svojih skica urađenih u prirodi, prenosi na platno zaustavljeno vrijeme, koje će tu uvijek ostati u svim svojim bojama, baš kao što će ostati i stare trščare kojih je sve manje, a koje su čest motiv Stipanovih slika.

Do sada je imao 13 samostalnih

i oko 150 kolektivnih izložbi u zemlji i inozemstvu.

Dugogodišnji ste član somborske »Likovne grupe 76« iz Sombora. Kada je ona nastala i što predstavlja?

Ova likovna grupa je nastala prije tridesetak godina na inicijativu slikara amatera u Somboru, a osobito *Aleksandra Kanurića - Dede*, koji je nažalost ove godine preminuo. U tom se razdoblju okupilo oko 200 slikara amatera koji su se afirmirali upravo radeći u ovoj likovnoj grupi. Sudionici smo likovnih kolonija u mnogim mjestima gdje slikamo isključivo u dobrotno svrhe. Sve slike darujemo organizatorima, a nama je veliko zadovoljstvo raditi na njima jer tu stječemo prijateljstva i iskustvo. Zahvaljujući tome, ova likovna grupa i opstaje toliko dugo.

Što je vas privuklo slikarstvu i kada ste se počeli baviti ovom umjetnošću?

Slikarstvom sam se počeo baviti dosta davno i u svako slobodno vrijeme sam nešto skicirao i crtao za svoju dušu. Godine 1992. slikarstvom sam se počeo baviti intenzivnije i ozbiljnije. Dok sam radio kod pčela pokraj Dunava, u blizini je organizirana jedna likovna kolo-

nija pod nazivom »Na talasima.« U pauzi sam otišao na obližnju čardu osvježiti se, a neki ljudi koju su znali kako se pomalo bavim slikanjem ponudili su mi platno i boje. Od tada sam uradio oko 500-600 slika.

Što ste tom prigodom naslikali?

Naslikao sam ono što sam vidio pred sobom. To je bila baranjska strana Dunava i šuma, a ja sam iz kraja gdje upravo ovi motivi dominiraju. Moje slike su sada postale prepoznatljive jer slikam vodu, šume, trščare i druge motive.

Koje tehnike dominiraju vašim radom?

U prvi mah radio sam suhi pastel iz praktičkih razloga. Boraveći na pčelinjaku, bilo je trenutaka kada se nije moglo raditi iz bilo kojeg razloga, a kako nisam želio gubiti vrijeme, radio sam suhi pastel. U ovim uvjetima je teško raditi ulje na platnu zbog mušica koje se lijepe na platno, a problem je i tu sliku nakon rada sačuvati i neoštećenu je donijeti kući. Bilo je najjednostavnije raditi pastel, a kasnije, kada sam počeo raditi kući i u ateljeu, prešao sam na ulje.

Kako je nastala slika koju ste radili s Miloradom Radenovićem

veličine 25 četvornih metara?

S obzirom da radim motive Monoštora, prihvatio sam prijedlog KUDH »Bodrog« da im uradim kulisu za potrebe njihove udruge. Poslije dugog premišljanja, došao sam na ideju kako na tu sliku treba ukomponirati prepoznatljive monoštorske motive. Ona je veličine 6,40 metara puta 4 metra, dakle preko 25 četvornih metara, a urađena je u četiri dijela, zbog transporta slike. Da je iz jednog dijela, lomila bi se. Postavljena je u dvorani Doma kulture u Bačkom Monošturu. Sliku sam radio s mojim prijateljem i sadašnjim predsjednikom Likovne grupe 76 *Miloradom Radenovićem*, koji je doista na ovim prostorima ostavio traga. Premda je to velika slika, nas dvojica smo je radili u njegovu ateljeu zbog dobrih uvjeta.

Nerijetko su motivi vaših slika stare trščare koje polako nestaju. Vi ih skicirate i prenosite na platno, tako da su mnoge od trščara sačuvane samo na vašim slikama i na taj način otrgnute od propadanja i nestajanja.

Svatko u sebi nosi neke slike iz djetinjstva, a ja sam nostalgikar za tim Monoštorom kakvog sam nekada upoznao. No, u životu se sve mijenja, pa se promijenilo i selo. Prije 50 godina, 60 posto kuća u Bačkom Monošturu bilo je pod trskom. U mene se to urezalo još kad sam bio dijete i od tada to u sebi nosim i sada prenosim. Takvih kuća je danas u selu možda 20, 30 i ja ih imam u skicama. Ne dam im da se sruše i one na mojim platnima još uvijek postoje, iako su na tim temeljima iznikle nove, moderne kuće. Drago mi je kada takvu sliku dožive ljudi koji su davno otišli vani, u inozemstvo i u toj slici prepoznaju svoje djetinjstvo i svoje selo. Otuda trščare na mojim slikama, a pokraj trščara tu su i Dunavac, Dunav, voda, šuma, a u posljednje vrijeme me fascinira zima u Monošturu i monoštorskim vodotocima koju prenosim na platno.

Pčelari govore kako ih opušta i smiruje pčelarenje, a slikari govore kako ih opušta slikanje i boravak u prirodi. Kako je kad se ovo dvoje spoji?

Meni je dan kratak, ako nisam na pčelinjaku onda slikam. Sve ovisi o vremenskim prilikama. Kad ujutro ustanem prvo gledam u nebo, te procijenim hoće li dan biti lijep i tada znam hoću li ići na pčelinjak gdje nerijetko i slikam. Ljubitelj sam prirode i uživam u tome.

Zlatko Gorjanac

Golubinčani na fruškogorskim Banstolskim večerima

Vožnja fijakerima i razgledanje vinograda

U subotu 29. kolovoza, Golubinčani su na Fruškoj gori organizirali šeste po redu Banstolske večeri. Posljednje subote u kolovozu mnogi se Golubinčani presele u svoje vinograde i voćnjake na Banstol, na nekoliko dana. Tih dana oni su domaćini mnogobrojnim gostima. Tijekom dana oni su imali prigodu provozati se fijakerima po Banstolu i obilaziti i razgledati fruškogorske vinograde.

Golubinačka svadba

Za najbolje ureden i obrađivan vinograd izabran je vinograd *Drage Pekića*, a diplomu za najbolje vino dobio je *Branislav Savić*. Ocjenjivana je i kakvoća pića i zgotovljenih paprikaša.

Za kulturno-umjetnički dio programa bili su zaduženi članovi KUD »Golubinci« i HKPD »Tomislav«, koji su svojim starinskim nošnjama i tamburaškim umijećem upriličili da banstolske večeri budu kulturno sadržajnije i posjetiteljima još zanimljivije. Golubinačka svadba koju su izveli članovi HKPD »Tomislav« privukla je taj dan najviše pozornosti.

Veza Golubinčana i Banstola inače seže u sredinu 18. stoljeća, kada je to selo ušlo u sastav Vojne granice. Pripadnici graničarskih jedinica u austrougarskoj vojsci dobivali su zemlju prema rodu vojske i činu. Tako su za dobro služenje i čuvanje granice od stalne najezde Turaka, osim dobivene zemlje na području Golubinača, dobivali i zemlju za vinograde na Fruškoj gori tj. na Banstolu.

Potporu u organiziranju Banstolskih večeri pružaju mnogi donatori i sponzori, a ove je godine glavni pokrovitelj bila Mjesna zajednica Golubinci.

Ivan Radoš

HUK »Lajčo Budanović« na otoku Prvić

Folklorci oduševili mještane i turiste

Folklorci Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne boravili su ove godine na moru, na otoku Prvić. Djeca iz mlađe, srednje i starije folklorne skupine boravila su na otoku Prvić kod Šibenika. Folkloristi su, kako starija skupina, tako i oni najmlađi, imali prigodu mještanima i turistima u dva nastupa, u mjestu Šepurine ispred tamošnje crkve, te u luci Prvić na istoimenome otoku, pokazati dio svoje kulturne baštine sa sjevera Bačke, što je popraćeno velikim zanimanjem i oduševljenjem nazočne publike.

Članovi HUK »Lajčo Budanović« na otoku Prvić

Ovaj odlazak na more organizirao je župnik iz Male Bosne vlč. *Željko Augustinov* u dogovoru s tamošnjim župnikom don *Božom Škembarom*. Inače, neki od mališana su prvi puta bili na moru, a što su zaslužili zahvaljujući angažiranim radom u udruzi.

Stipan Dulić

Završen Špancirfest

Festival dobrih emocija

Koncertom američke grupe Creedence Clearwater Revived, 30. je kolovoza u Varaždinu završen 11. festival uličnih šetača »Špancirfest«, koji je održan pod geslom »Festival dobrih emocija«.

Po neslužbenim podacima, Varaždin je u deset dana festivala posjetilo više od 150 tisuća gostiju, koji su uživali u gotovo 270 sati programa. Mnoge koncerte, predstave, performanse te razne druge događaje izvodilo je oko 1600 izvođača iz 17 zemalja svijeta.

Organizator Špancirfesta je Turistička zajednica Varaždina, a generalni pokrovitelj Grad Varaždin.

Varaždinski festival uličnih šetača ovogodišnji je dobitnik statusa Superbranda za 2009. koji je dobio po izboru stručne komisije i 20.000 glasača iz Hrvatske i inozemstva.

OLIMPIJADA STARIH SPORTOVA U BRODANCIMA

Više od igre

Okupilo se 106 ekipa iz 47 gradova i sela diljem Hrvatske, uz jahače i svatovske zaprege i sve bogatstvo narodnoga ruha

I ovoga nedjeljnoga jutra rijeka je sportaša, njih više od tisuće, prodefilirala glavnim šorom u Brodancima, od centra do olimpijskog stadiona, gdje su održana natjecanja 37. olimpijade starih sportova u više od 20 disciplina u tri kategorije, pioniri, seniorke i seniori. Napor je to mještana ovog malog slavonskog sela, nedaleko od Osijeka, da od zaborava otrgnu stare pastirske igre, igre naših djedova, preteče nekih suvremenih sportskih disciplina. Od 1972. godine na olimpijadi je sudjelovalo više od 50 tisuća natjecatelja iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja, pa su kroničari zabilježili da su najbolje rezultate postigle ekipe seniora iz Podravske Sesveta, 66 zlatnih medalja, seniorke iz Josipovca, 36 zlatnih medalja i djeca, također iz Podravske Sesveta, 76 puta.

Prošle je nedjelje bilo vrlo živo na stadionu u Brodancima, gdje se okupilo 106 ekipa iz 47 gradova i sela diljem Hrvatske, uz jahače i svatovske zaprege i sve bogatstvo narodnoga ruha što su ga prezentirali članovi šest KUD-a iz Broda,

Laslova, Josipovca, Valpova, udruge Gibarčana i naravno domaćina.

IGRE

Banga, tokač, čula, vranići, ringlanje, kozana, nožićanje, kandživanje i šinter, samo su neke od disciplina u kojima su se dokazivali natjecatelji, pa je župan osječko-baranjski *Vladimir Šišljagić*, poželio puno sreće i uspjeha svim natjecateljima, pohvalivši organizaciju ove lijepe manifestacije u Brodancima, koja je jedan od brandova nematerijalne kulture u nas i istaknuo kako bi nam na ovako dobro organiziranoj olimpijadi »pozavidjeli i stari Grci«.

Lijepo je bilo vidjeti djecu i mladež kako se bore za boje svojih gradova i sela, ali i odrasle, kako znojem natopljenih majica osvajaju poene svako za svoju ekipu. Bilo je tu i starih jela, šokački sendvič (kruha s masti), čobanca i šarana u rašljama, a sve je to glavom platilo jedan vol na ražnju od oko 650 kg. Sve su to pjesmom i igrom začinila već pobrojana kulturno-umjetnička društva, pa su se

na pozornici smjenjivali podravska polka, mađarski čardaš, šokačko kolo i srijemski bećarci, da bi na kraju bogatoga programa najveći pljesak zavrijedili članovi KUD-a »Kolo« iz Narda, kod Valpova splotom bunjevačkih pjesama i igara.

GIBARČANI

Ove je nedjelje Zavičajna udruga Gibarčana obilježila svoj mali

jubilej, deseto sudjelovanje na olimpijadi u Brodancima. Gotovo uvijek, Gibarčani su među brojnim ekipama na olimpijadi, pa su prije nekoliko godina imali čast da njihovi mališani u narodnome ruhu na čelu kolone ponesu grb olimpijade. I ove su godine ponovno među brojnijima, bilo ih je pedesetak, a od toga trideset natjecatelja u 10-12 disciplina, a u povorci su bili i članovi folklorne skupine s tamburašima, pa je pjesma krasila mimohod šorovima brodanačkim. Gibarčani su sudjelovali i u programu na pozornici na olimpijskom stadionu i predstavili se kolom na dvije strane, Todorom i gibaračkom žurkom i naravno srijemskim bećarcem »Pitaju me, kud ću na paradu, u Brodanci na olimpijadu«.

Da olimpijada nije samo sportski, već prvenstveno kulturni i turistički događaj, potvrdili su nam i umjetnici, koji već 36 godina za redom sudjeluju na umjetničkoj koloniji olimpijade u Brodancima, pa je likovno stvaralaštvo važan sastavni dio ove, nadasve lijepe manifestacije. Predsjednik odbora za izložbe i koloniju olimpijade, dr. *Dragutin Kadojić*, rekao nam je kako ove godine sudjeluje 7 slikara i 7 kipara iz Osijeka i okolice, koji su svojim djelima na temu starih sportova obogatili program Olimpijade i bili akteri dugog, neprekinutog niza susretanja u ovom malom ali lijepom i pitomom slavonskom selu. Tom prigodom, u Club-galeriji Magis u Osijeku otvorena je izložba duboreza i skulptura *Rajka Sroka Ivanova*, kipara iz Viškova u Primorsko-goranskoj županiji.

Slavko Žebić

Natjecalo se u više od 20 disciplina

Fra Mario Divković blagoslovio je etno-kuću u Baču

U BAČU SVEČANO OTVOREN ŠOKAČKI ETNO-TURISTIČKI OBJEKT

Didina kuća, dom topline i ljubavi

Piše: Ivan Andrašić

Nakon puno rada i ulaganja, obitelj Stjepana i Stanke Čoban dovršila projekt koji bi, među ostalim, privlačenjem turista trebao čuvati tradiciju, kulturu i baštinu šokačkih Hrvata u Podunavlju

Zidani štednjak

Ljetna blagovaona

Pridnja soba

4. rujna 2009.

Stanka i Stjepan Čoban

kroz koju se prolazi u zadnje dvorište i u povrtnjak. Iz zadnjeg dvorišta pruža se fantastičan pogled na jednu od znamenitosti Bača, na utvrdu kojom dominira obnovljena Donžon kula.

Unutarnji dio kuće, od velike priidne sobe do zadnje sobe i kuhinje svojim pokucstvom i šokački rečeno stvarima, vraća čovjeka bar jedno stoljeće u prošlost. Velika zidana peč u zadnjoj sobi i poveliki zidani štednjak u kuhini stvaraju u čovjeku neku toplinu, iako vatra u njima nije založena.

Nakon neobveznog obilaska, svim uzvanicima dobrodošlicu u novootvorenom objektu poželjela je vlasnica Stanka Čoban:

»Dragi gosti, dobro nam došli u naš novi šokački dom, u našu Didinu kuću. Sve vrijeme koje smo proveli u uređenju ovoga doma, vodila nas je i davala nam snagu samo jedna želja – sačuvati od zaborava još ovo malo što nam je od bogate šokačke zaostavštine ostalo. Vodila nas je želja da u život vratimo bar jednu od onih praznih šokačkih kuća koje polako umiru jedna za drugom, umire i sve što je u njima, a s njima umiremo i nestajemo i mi sami. Nadamo se da ćemo u našem rodnom Baču uspjeti naći svoje mjesto na turističkoj karti, da ćemo uspjeti pokazati dio kulture naroda koji više od tri stoljeća živi na ovim prostorima. Zahvalna sam svima koji su nam na bilo koji način pomogli u opremanju Didine kuće, mojim sestrama, mojoj rodbini, a najviše našoj mami, koja nam je sve ovo darovala i s ljubavlju sačuvala.«

Nakon pozdravne riječi vla-

snice Didinu kuću je blagoslovio samostanski župni vikar iz Tuzle fra *Mario Divković*, a pjevači i tamburaški sastav domaćina izveli su himnu udruga šokačkog Podunavlja, svečanu pjesmu »Šokadija«.

SUSRET ŠOKADIJE

Potom je domaćin kuće i predsjednik HKUPD »Mostonga« Stjepan Čoban najavio »Susret Šokadije«, drugi zaredom. Pozdravio je uzvanike, sudionike programa iz župe Dokanj, Tuzla, iz srca slavonske Šokadije, Vinkovaca i iz šokačkih udruga s lijeve obale Dunava, a nakon toga nazočnima su se prigodnim riječima obratile i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* i predsjednica Organizacijskog odbora projekta »Šokci i baština« *Marija Šeremešić*. Potom je deset mladih Šokica u reviji pokazala sve bogatstvo, sve sličnosti i sve različitosti ruha i frizura svojih mjesta. Šokice iz mjesta bačkog Podunavlja, iz župe Dokanj, općina Tuzla, BiH, iz Nijemaca, Republika Hrvatska, jedna za drugom prošetale su stazom pokraj bunara, prolazom između stolova kroz veliku ljetnu blagovaonu, stazom pokraj blagovaone i šetnju završavale u dvorištu iza derma. Na koncu revije, uz svirku tamburaškog sastava domaćina, djevojke su se uhvatile u Šokačko kolo i pobrale novi pljesak.

Na koncu, da bi svim osjetilima bilo udovoljeno, nazočnima je serviran gulaš pripremljen na način na koji je od davnina pripreman u Baču.

»Ovaj objekt građen je isključivo vlastitim snagama, odnosno obiteljskim sredstvima«, kaže za Hrvatsku riječ predsjednik HKUPD »Mostonga« Stjepan Čoban. »Izloženi eksponati su većinom iz ove kuće, a dvadesetak posto donirali su nam ljudi iz mjesta. Gradnja je trajala oko godinu i pol, a današnjim otvorenjem završen je prvi dio posla. Sada moramo ovaj dom približiti turistima, malo se odmoriti od gradnje, a ideja za proširenje i entuzijazma imamo i za drugu fazu. Manifestacijski dio je urađen onako kako je zamišljen, hvala djevojkama koje smo vidjeli, a osobito onima koji su djevojke opremili.«

Stanka Čoban dodaje kako je ideja o uređenju ovoga objekta rođena prije nekoliko godina.

I posljednje ostatke strahova treba suzbiti

Generalna konzulica RH u Subotici Ljerka Alajbeg: »Među Šokcima sam provela 12 godina svojega djetinjstva, tako da se ovdje osjećam više kao domaćin nego kao gost. Današnje otvorenje etno kuće veliki je događaj. Šokci imaju jako bogata dvorišta i samo ih trebaju otvoriti drugima, ne bojažljivo, nego s ponosom. Šokci, kako vidim, svim srcem žele očuvati svoju baštinu i približiti je drugima. No, to je samo etnografski dio, a jako je bitno, možda i najbitnije, očuvati i jezik. Pravo na jezik i pravo na informiranje nitko nam neće uskratiti, ali ni naturiti. Ta prava moramo sami tražiti, moramo se sami izboriti za njih. Šokci su oduvijek bili hrabri i odista im treba odati veliko priznanje, jer su se kroz povijest uvijek znali boriti i izboriti za svoj identitet. Tako i sada, na početku nove školske godine, trebaju se izboriti za učenje hrvatskog jezika u školama. I posljednje ostatke strahova treba suzbiti, treba tražiti ono što nam po svim normama pripada.«

Djevojka iz Sonthe na reviji

»U Baču ima puno šokačkih napuštenih kuća, koje zub vremena nagrizala polako ali sigurno i koje, da tako kažem, umiru. Vidjeli smo kako bi se ova kuća, moje obiteljsko naslijeđe, mogla urediti u pravom šokačkom stilu. Uložili smo i trud i sredstva i od jedne napuštene

kuće napravili nešto što će, kako se nadamo, postati nezaobilazna turistička destinacija u Baču i što će biti opipljivo svjedočenje o negdašnjem životu pripadnika jednog dijela šokačke grane našega hrvatskoga štabla u ovom mjestu«, kaže Stanka Čoban.

Šokac je i duhom i dahom Hrvat

Predsjednica organizacijskog odbora projekta »Šokci i baština« Marija Šeremešić: »Organizacijski odbor ovogodišnjeg zajedničkog projekta svih sedam institucija kulture podunavskih Šokaca Hrvata formiran je nakon prošlogodišnje, prve zajedničke manifestacije 'Tragovima Šokaca od Gradovrha do Bača'. Ove godine smo u projektu 'Šokci i baština' pronašli mogućnost za iskazivanje svoje ljubavi za našu bogatu tradiciju, za svoju naciju, svoj identitet, za svoju prošlost, sadašnjost, a nadam se i budućnost. Naših sedam udruga radi po uzoru na pripovijetku o sedam prutova. Dok smo povezani u jedan snop, jaki smo. A ta naša poveznica upravo je naša pripadnost hrvatskom narodu i našoj bogatoj baštini. S ponosom ću reći: Šokac je i duhom i dahom Hrvat. Zato se nadam da će ovaj snop kojega tvori sedam šokačkih udruga sačuvati tradiciju naših predaka, da će ostaviti našu bogatu zaostavštinu onima koji dolaze poslije nas.«

Šokačko kolo

Hrvatska čitaonica i ove godine organizirala etno kamp

Raznovrsne radionice namijenjene mladima

Završnom priredbom, u petak 28. kolovoza u Subotici je završen petodnevni, drugi etno kamp u organizaciji Hrvatske čitaonice u kojem je sudjelovalo skoro pedeset učenika osnovnih škola koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

»Hrvatska bunjevačka nošnja« bila je glavna tema ovogodišnjeg kampa u kojem nije bilo dovoljno mjesta za svu djecu koja bi željela boraviti od 10 do 17 sati svakoga dana u dvorištu Hrvatske čitaonice. Stoga je organizator okupio ponajprije svoje članove, recitatore i glumce Male scene, a potom djecu roditelja koji su pomagali i voditelji radionica.

Bunjevačku nošnju sudionicima kampa pokazali su *Grgo* i *Dominika Pikuović*, obući (od drvenih klompi i papuče do čizama) je pokazao *Ivan Piuković*, a ženske papuče je pokazao i ispričao zanimljivu priču »papučo« *Dejan Kovač*. *Slavica Temunović* pokazala je djevojčicama tajne krojačkog zanata pa je u ovoj radionici u novo bunjevačko »ruvo« obučeno desetak lutaka. Osim nošnje djeca su naučila plesati dvije bunjevačke igre, ali nije izostao ni moderni ples u kombinaciji s izvedbom popularnih hrvatskih pjesama.

Okupili su se u kampu i tamburaši

koje su pripremili profesori *Mira* i *Vojislav Temunović*. Dobru atmosferu širili su tamburaši ansambla »Klas«, ali i *Dajana Šimić* koja je djecu naučila igrati »Jastuk tanca« i »Rokoko«, a omiljenu pjesmu i koreografiju »Stojim na kantunu« više nitko nije morao učiti budući da je dan završavao ovom pjesmom i plesom.

Glumačka radionica pod vodstvom *Marjana Kiša* i asistentice *Ivane Rudić* privukla je najviše djece, a bilo je više onih koji su uživali gledajući zanimljive probe. Uz velik broj radionica, djeca su oduševljeno prihvatila jedan dan izleta na Bunaričko svetište.

Da je cilj postignut napose je pokazala završna priredba na kojoj su djeca glumila, pjevala, plesala, a središnja točka bila je modna revija. Upravo su ovdje djeca pokazala ljubav prema nošnji opisujući i ponosno pokazujući svilu, šling, piket, mušku nošnju, čizme, šešir, pa čak i »kraljičke krune«.

Koliko je teško ili korisno organizirati ovakav vid druženja svjedoči predsjednica Hrvatske čitaonice *Katarina Čeliković*: »Kada voliš djecu, lako se daš nagovoriti na nešto ovako zahtjevno. Međutim, roditelji su s toliko ljubavi pomagali da se ovo nije moglo odbiti. U rad se uključila i moja zamjenica, agil-

na *Bernadica Ivanković*, bez koje bi ovo bilo teško izvesti. Ono što me posebno raduje jest da su se uključile učiteljice *Marina Kovač* i *Sanja Dulić*, kao i mnogi čuvari naše tradicije. Pomoć je i ovoga puta stigla iz Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, dio sredstava je iz pomoći Republike Hrvatske, a tu su i mnogi donatori. Održavanje kampa je pomoglo Hrvatsko nacionalno vijeće, a logističku potporu dali su Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i Gradska knjižnica.«

Hoće li se ovakav vid rada s djecom nastaviti nije izvjesno jer se zna koliko će dugo netko moći ovako velik posao raditi samo iz ljubavi. *Bernadica Ivanković* smatra da je potrebno mnogo češće organizirati ovakva druženja djece te najavljuje sljedeće radionice:

»Voljeli bismo uskoro okupiti naše članove koji će se opredijeliti za rad u recitatorskoj, literarnoj ili glumačkoj sekciji. Ali, također planiramo pokrenuti radionice koje će do Božića izraditi predmete za humanitarne akcije«, kaže *Bernadica Ivanković*.

Organizatori obećavaju da će se iduće ljeto kamp odvijati u nekoliko termina kako bi što više djece sudjelovalo u korisno utrošenom raspustu.

H. R.

Nove aktivnosti udruge KroV

Održan trening prezentacijskih vještina

Nakon uspješno održanog treninga seminara »Mladi lideri« te izražene želje polaznika za što više sličnih sadržaja ovog tipa neformalnog obrazovanja, udruga KroV je 29. kolovoza organizirala još jedan interaktivni trening. Cjelokupni jednodnevni trening pod nazivom »Prezentacijske vještine« održan je na engleskom jeziku za deset polaznika koji su prošli selekciju prijavljujući se preko portala udruge KroV (www.krov.rs). Kriterij za selekciju je bila dobro napisana motivacija (razlog za sudjelovanje).

Voditelji treninga bili su treneri *Igor Čeliković* (član udruge KroV odgovoran za vanjske odnose) i gošća iz Danske *Louise Winnecke Jensen* (članica Europske orga-

nizacije studenata farmacije – EPSA – odgovorna za treninge).

Trening je bio osmišljen tako da se teorijsko znanje izravno primjenjuje u praksi. Sudionici su imali prigodu napraviti kratke prezentacije nakon što su dobili korisne informacije o tome kako osmisliti dobru strukturu prezentacije, kako koristiti svoj glas, pogled i naravno neverbalnu komunikaciju. Cijeli trening imao je za cilj da svatko nauči nešto novo, ali i da sudionici ponaosob ustanove na čemu bi trebali poraditi u budućnosti.

Mladi polaznici ovog treninga bili su oduševljeni metodologijom rada te su iznova izrazili želju da se aktivnosti ovakvog tipa nastave i u budućnosti.

Iz udruge KroV kažu kako žele izaći mladima u susret i ponuditi

im što više sadržaja, te u tom smislu najavljuju idući susret za razdoblje oko božićnih i novogodišnjih blagdana, na temu koja još nije utvrđena.

»Otvoreni smo za prijedloge kako bismo vidjeli koje teme bude najviše interesiranje kod svih vas,

te ćemo na temelju toga i odabrati najinteresantniju temu i osmisliti nov trening«, poručuju iz KroV-a.

Trening »Prezentacijske vještine« održan je u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici.

H. R.

»HosanaFest« u nedjelju

SUBOTICA – Četvrti po redu, Festivalu hrvatskih duhovnih pjesama »HosanaFest« bit će održan u nedjelju, 6. rujna u fiskalnoj dvorani Osnovne škole »Majšanski put« u Subotici. Ovogodišnji »HosanaFest« imat će humanitarno obilježje i kupnjom ulaznice pomoći će se rad Zajednice za pomoć ovisnicima »Hosana« u Starom Žedniku. Cijena ulaznice, koje će se moći kupiti na sam dan koncerta, na ulazu u dvoranu, bit će 200 dinara, a svatko tko želi pomoći Zajednici, moći će ovom iznosu priključiti i dodatni novčani prilog. Na Festivalu će biti izvedeno petnaest skladbi, a osim iz Vojvodine, nastupit će izvođači i iz nekoliko gradova Republike Hrvatske, te BiH. Publika u dvorani, kao i slušatelji Radio Marije, koji će moći pratiti izravni prijenos Festivala, imat će priliku putem SMS-a glasovati za pjesmu koja im se najviše svidjela. Način slanja je da se na broj 3390 treba poslati SMS sadržaja: GL, razmak, broj pjesme za koju žele glasovati. Primjerice: GL 05, ili GL 12, itd. Cijena SMS-a je 30 dinara plus PDV. Početak je u 20 sati.

Legetin i Štulić nastupili u Subotici i Novom Sadu

SUBOTICA – Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« priredio je prošloga četvrtka, 27. kolovoza, u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske koncert na kojem su nastupili vrhunski glazbenici – orguljaš Alen Kopunović iz Požege (inače, rođeni Subotičanin) i tenor Saša Štulić, solist Opere Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada.

Na programu su bila djela Häendla (u povodu 250. obljetnice od smrti čuvenog skladatelja), Bacha, Caccinija, Francka i Regera.

Isti glazbenički duo je dan kasnije, u petak 28. kolovoza, održao koncert u župnoj crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, a u okviru programa Novosadskog muzičkog ljeta.

Izložba »Remont u Puli«

PULA – Izložba beogradskih umjetnika pod nazivom »Remont u Puli« otvorena je, prema najavama, u četvrtak 3. rujna u prostoru Stare tiskare. Ovo je, poslije nekoliko desetljeća, prva suradnja Pule i Beograda u oblasti suvremene umjetnosti. Publici u Puli predstaviti će se Anica Vučetić, Vladimir Perić, Ivana Smiljanić, Maja Radanović i Ivan Petrović.

Izbor ovih pet umjetnika različitih generacija, koji su prethodnih par godina samostalno izlagali u Remont galeriji, istodobno je primjer galerijske djelatnosti asocijacije, ali i mogući presjek trenutačnog stvaralaštva u Beogradu. Predstavljeni su različiti mediji, poetike, iskustva i stavovi s namjerom da se skiciraju ključne tendencije na umjetničkoj sceni Srbije.

Izložbu su organizirali Remont – nezavisna umjetnička asocijacija iz Beograda i Muzej suvremene umjetnosti Istre, a cijeli projekt podržali su – Grad Beograd, Grad Pula i Istarska županija. Izložba će biti otvorena do 16. rujna.

Bukovčeva slika putuje u Haag

NOVI SAD – Čuvena slika Vlaha Bukovca »Velika Iza«, koja je od 1966. godine dio stalnog postava Spomen-zbirke Pavla Beljanskog u Novom Sadu, putuje 8. rujna na izložbu u Haag (Nizozemska), piše RT Vojvodine. Slika će u tamošnjem Gementemuzeumu biti prikazana u okviru retrospektivne izložbe Bukovčevih djela pod nazivom »Hrvat kosmopolit«.

»Velika Iza« je nastala kao Bukovčev završni rad na akademiji umjetnosti u Parizu 1882. godine. Za nju je Vlaho Bukovac nagrađen zlatnom medaljom na Salonu u Parizu. Nakon toga kreće njezino putovanje – od engleskog galerista otkupio ju je industrijalac Richard Ledu, a od njega veliki poznavatelj umjetnosti Pavle Beljanski.

Festival bunjevački pisama u Dvorani sportova

SUBOTICA – Ovogodišnji, deveti po redu Festival bunjevački pisama bit će održan 25. rujna u Subotici, a za razliku od prijašnjih godina mjesto njegova održavanja bit će većeg kapaciteta – subotička Dvorana sportova. Na festivalu će biti premijerno predstavljene novoskladane pjesme pisane u duhu glazbene tradicije bunjevačkih Hrvata, a u pratnji festivalskog tamburaškog orkestra pod ravnanjem prof. Mire Temunović. Festival je natjecateljskog karaktera, a pjesme će ocjenjivati stručni i žiri za tekst, te publika. Cijena ulaznice bit će 200 dinara, odnosno 250 dinara na dan održavanja festivala.

Već po tradiciji, dva dana ranije, 23. rujna, u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske bit će održana sveta misa u povodu nove školske godine, na kojoj će sudjelovati učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku.

Idućeg dana, 24. rujna, na programu je 5. smotra dječjih pjevača i zborova, koja će biti održana u Velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u Subotici. Cijena ulaznice za smotru je 200 dinara.

Pomozite izradu foto-monografije »Sto bandaša i bandašica«

SUBOTICA – U povodu proslave 100. obljetnice održavanja Dužijance u Subotici, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« planira izdati foto-monografiju pod radnim naslovom »100 bandaša i bandašica«, koja bi u svom sadržaju prikazala sve do sada sakupljene fotografije bandaša i bandašica. Knjigu priprema Grgo Piuković, koji dugi niz godina sakuplja i arhivira sve fotografije vezane za Dužijancu.

Iako je sakupljen veliki broj fotografija, nedostaju neke iz vremena prije i nakon Prvog svjetskog rata, te one iz razdoblja Drugog svjetskog rata i nakon njega, kada su ulogu bandaša i bandašice obavljala djeca.

Iz Instituta mole sve koji imaju fotografije Dužijance ili informacije o njima iz bilo koje godine, da pomognu i posude ih, kako bi ih se moglo uvrstiti u monografiju. Fotografije će nakon skeniranja odmah biti vraćene vlasnicima, a primaju se i skenirane fotografije na USB memoriji ili na CD-u u jpg i tif formatu.

Zainteresirani se mogu javiti Grgi Piukoviću na broj telefona 534-589 ili Marinku Piukoviću na telefon broj 063/80-87-835.

Sustavno uređivanje područja kulture

Nacionalno vijeće za kulturu bit će obrazovano u roku od šest mjeseci, a strategija kulturnog razvoja bit će donesena u roku od jedne godine od dana stupanja zakona na snagu

Formiranje Nacionalnog vijeća za kulturu, definiranje općeg nacionalnog interesa u području kulture i poboljšanje socijalnog položaja samostalnih umjetnika – neke od najvažnijih točaka novog Zakona o kulturi što ga je u ponedjeljak usvojila Skupština Srbije. Očekuje se da će ovim zakonom, nakon 17 godina, područje kulture biti sustavno uređeno.

Nacionalno vijeće za kulturu će, prema novom zakonu, imati 19 članova, među kojima će biti istaknuti umjetnici i stručnjaci u kulturi, zaposleni u ustanovama kulture, predstavnici reprezentativnih udruga, SANU-a, Univerziteta umjetnosti i vijeća nacionalnih manjina. Članove tog vijeća bira Skupština, na prijedlog Vlade. Strategiju kulturnog razvoja donosit će Skupština Srbije, na prijedlog Vlade, a tim aktom bit će definirani ciljevi i prioritete kulturnog razvoja, među-

narodna suradnja u području znanstvenog i istraživačkog rada, edukacije, kreativne industrije i kulturnog turizma – na razdoblje od 10 godina. Autonomna pokrajina, u cilju provođenja kulturne politike na svojem teritoriju, donosit će vlastiti program razvoja kulture za koji će sredstva biti osigurana u proračunu pokrajine.

Nacionalno vijeće za kulturu bit će obrazovano u roku od šest mjeseci, a strategija kulturnog razvoja bit će donesena u roku od jedne godine od dana stupanja zakona na snagu.

Neke od novina Zakona o kulturi su i biranje ravnatelja ustanova kulture na natječajima, na razdoblje od četiri godine, uz periodičnu procjenu rezultata njihovog rada, kao i jasnije definiranje uloge upravnih odbora u ustanovama kulture.

Poseban segment zakona posvećen je statusu i položaju domaćih

stvaralaca, odnosno načinu na koji se umjetnici, samostalni umjetnici, samostalni stručnjaci u području kulture i samostalni umjetnici-poduzetnici mogu udruživati.

Precizno su definirane ustanove i manifestacije od posebnog značaja za srpsku kulturu i njihovo financiranje, rad fondova za kulturu i način privatizacije kulturnih ustanova. Zakonom su propisane i obveze države da potiče kulturnu produkciju i očuvanje kulturnog i povijesnog naslijeđa, demokratičnost kulturne politike, kao i decentralizaciju u organiziranju i financiranju kulturnih djelatnosti. Posebna pozornost posvećena je poticanju tržišta umjetničkih djela i drugih kulturnih tvorevina, donatorstva, mecenstva i sponzorstva u kulturi, amaterskog stvaralaštva, kao i kulturnog

stvaralaštva osoba s invaliditetom. Opći zakon o kulturi posljednji puta je donesen 1992. godine, a izrada novog zakonskog akta počela je još 2002. godine. Primjena novog Zakona u kulturi očekuje se od sredine 2010. godine.

D. B. P.

IZLOŽBA »BRODOVA U BOCI« IVANA ŠOKČIĆA

Plovidba do Guinnessa

U prostorijama Gradske knjižnice na Paliću prošloga je tjedna otvorena samostalna izložba modelara Ivana Bate Šokčića (Palić, 1952.) pod nazivom »Brod u boci«. Prvo svoje plovilo Šokčić je izradio 1971. godine u vrijeme dok je bio na odluku vojnom roka u Nišu, gdje će se početi zanimati za izradu plovila, maketa jedrenjaka, od balzovine. Od početka sedamdesetih godina do danas Šokčić je izradio preko 150 raznoraznih lađa i svakoj odredio prikladno pristanište u bocama različitih oblika.

Plovila što ih možemo razgledati na palićkoj izložbi sastoje se mahom od dvjestotinjak dijelova, ali ima i onih za čiju je izradu trebalo oko šest stotina dijelova, poput jedrenjaka Santa Catalina, ili Sancta Caterine do Monte Sinai, jedinstven primjer karakuna s četi-

ri jarbola, šest paluba i 140 brončanih topova.

»Bilo kako bili postavljeni i usmjereni, svi ti brodovi nekamo plove i mnogi među njima našli su svoje nove matične luke daleko od svoga izrađivača«, rekao je otvarajući izložbu subotički knji-

ževnik Milovan Miković. »Što se Ivana Šokčića tiče, on bi najradije sa svojim brodovima uplovio u Guinnessovu knjigu svjetskih rekorda. Možda s plovidom smještenim u balonu od 50 litara, ili onim ispod stakla najmanje batrijske žarulje, ili jedrenjakom s tri

jarbola u bočici od tek nekoliko kubičnih milimetara, u staklenicama s promjerom grlića od 2 milimetra...«.

Inače, Ivan Šokčić je dosad izlagao na mnogim kolektivnim izložbama i smotrama, na kojima je dočekivan s velikim zanimanjem i ispraćen s mnogim priznanjima. Ogledao se, također, u suradnji s filmskim i televizijskim kućama, kao i PR agencijama.

D. B. P.

Arsenov poznanik

Od početka osamdesetih godina Šokčić je u prepisci s čuvenim kantautorom Arsenom Dedićem, koji se također zanima za njegova plovila, a ponekad i svrati k njemu na Palić. Dedić je, kao što je poznato, početkom sedamdesetih objavio zbirku pjesama znakovita naslova »Brod u boci«, koja je do sada izišla u osam izdanja.

ZAVRŠEN TREĆI VUKOVAR FILM FESTIVAL

Novo svjetlo u gradu na Dunavu

Vukovar je najzad živio 24 sata na dan, bio je prenapučen svih ovih dana, i da je šlep bio veći ne bi mogao primiti sve one koji su se zaželjeli dobrog filma

Teći po redu filmski festival podunavskih zemalja u Vukovaru predstavio je od 26. do 30. kolovoza četrdesetak filmskih ostvarenja iz regije. Osmišljen da promovira i širi kreativni uzlet filmaša iz spomenute regije, Vukovar film festival osigurao je 7 dugometražnih filmova iz Njemačke, Hrvatske, BiH, Srbije, Austrije, Mađarske, Rumunjske i Češke i isto toliko kratkometražnih filmova, zatim 11 dokumentarnih filmova i 5 filmova za djecu u tzv. Matineji; još 3 svjetska filma u popratnom programu, te 4 filma svrstana u kategoriju Retrospektiva suvremenog njemačkog filma, jer je Njemačka ove godine bila zemlja-partner.

Vukovar je najzad živio 24 sata na dan, bio je prenapučen svih ovih dana, i da je šlep bio veći ne bi mogao primiti sve one koji su se zaželjeli dobrog filma. Osim na šlepu, filmovi su prikazivani i u Ružičkinoj kući. Do ranih jutarnjih sati se uz 'cugu' i glazbu komentirao program prethodne večeri, pa je to dalo impuls organizatorima, ali i čelnicima grada, da ulože još više napora za sljedeći festival 2010. godine, koji je već postao tradicionalni događaj na istoku Hrvatske.

MINIPLEX-KINO U BUDUĆNOSTI

Bila je prigoda da upitamo direktora Vukovar film festivala *Igora Rakonića* – što je sve zamišljeno i što dalje? »Ovaj festival nema proračun koji bi jamčio crveni tepih i dovođenje svjetski poznatih zvijezda, no mi smo festival podunavskih zemalja i jamčimo dovođenje najboljih filmskih ostvarenja, a kako Dunav ne protječe kroz L.A. nemamo ni potrebe okretati se sjaju tih zvijezda. Moram reći da je većina ovih filmova nagrađivana na drugim festivalima ili bila u službenoj konkurenciji posljednjega Cannesa, ili su nagrađivani na nacionalnim festivalima. Dovel smo u Vukovar 40-ak filmova, ali smo pregledali barem 300 filmskih

ostvarenja, jer smo željeli našim gledateljima prikazati doista ono što je najbolje. Želimo također potaknuti lokalnu zajednicu da sagradi miniplex-kino s najmanje tri dvorane, da zadovoljimo potrebu dobre realizacije festivalskog programa, ali i njegujemo praksu odlaska u kino, jer film je film

nosti Vukovara i čitave regije, jer ovdje imamo što ponuditi, počev od Vučedola do Kopačkog rita«.

NOVI IDENTITET GRADA

I novi gradonačelnik Vukovara *Željko Sabo* bio je ushićen na otvaranju. »Vukovarska priča ide

najnižom stopom uposlenosti, a najskuplji, odmah iz Pule. Ne tako davno Vukovar je bio najbogatiji, ne samo ekonomski, već i kulturno i po drugim pokazateljima, i ispred nas je u bivšoj državi bio samo Maribor. Mi danas tragamo za novim identitetom Vukovara, koji jest i bit će grad stradalnik, ali i grad heroj. Jako smo ponosni na tu činjenicu, na djela vukovarskog čovjeka u obrani Vukovara i cijele Hrvatske, ali i na činjenicu da 11 godina poslije živimo u multietničkom i multinacionalnom gradu, praktički bez incidenata. Mislim da je i ovaj festival čin koji pridonosi brzem napretku našega grada«, rekao nam je gradonačelnik Sabo.

Vukovar film fest su organizirali Discovery film, Grad Vukovar i vukovarski Hrvatski dom, uz nesebičnu potporu Grada Zagreba. Festivalski zastori su spušteni, filmovi se inače prikazuju u mraku, ali Vukovar film festival unio je novo svjetlo u gradu na Dunavu.

Slavko Žebić

samo odgledan u dobrom kinu. Naravno, intencija je da proširujemo kulturne i turističke moguć-

dalje, a meni je to osobito drago, posebice zato što smo danas najsiromašniji grad u Hrvatskoj s

Nagrade za »Polijski, pridjev« i »Tulum«

Nakon pet dana projekcija koje su mamile gledatelje iz Vukovara i okolice, pa možemo reći i iz cijele Slavonije, a za pojedine se filmove tražila i karta više, žiri u sastavu: Bernd Buder, njemački novinar i selektor Berlinskog filmskog festivala, Nina Vilić, glumica, i Janko Heidl, filmski kritičar, ocijenili su najboljim rumunjski film »Polijski, pridjev« redatelja Cornelia Porumboiu, priču o policajcu s moralnim dvojba- ma, koji je u Vukovar stigao s pedigreeom nagrađenog na festivalu u Cannesu. Za najbolji kratki film proglašen je »Tulum« Dalibora Matanića, a kuriozitet je da je taj Matanićev film snimljen u Vukovaru, dok je titulu najboljeg dokumentarca ponio film »Uzmimo lov« austrijskog redatelja Erwina Wagenhofera, koji razotkriva trag novca građana kroz cjelokupan finansijski sustav.

FADIL HADŽIĆ, »BILMEZ«, V. B. Z., ZAGREB, 2009.

Suosjećanje s (anti)junakom

Najizvođeniji hrvatski komediograf napisao je roman o poštenom i naivnom Bosancu koji dolazi u veliki grad, Zagreb, gdje ga čekaju uobičajene velikogradske zamke. Roman se dojmi kao nastavak autorova smiješnog i komičnog motivskog repertoara drugim sredstvima, što, dakako, ne znači da je pisan samo da nas nasmije

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Rječnik stranih riječi objašnjava nam da je riječ *bilmez* turcizam i da znači glupan, neznalica, ali i lijenčina, neradnik, danguba. U razgovornoj varijanti više se upotrebljava za blentavu, prostodušnu osobu. Upravo tako je Fadil Hadžić naslovio svoj najnoviji roman o poštenom i naivnom Bosancu koji dolazi u veliki grad, Zagreb, gdje ga čekaju uobičajene velikogradske zamke.

A roman počinje sljedećim riječima: »Ako ti je nešto suđeno, ne možeš od toga pobjeći. Hoću reći da biti bilmez od rođenja nije lako. Drugo je ono kad si još slinavi balonja, pa ti iz milja nadjenu neko smiješno, slatko ime za tepanje. Znam čovjeka, već je skoro u devedesetoj, ne može više ni hodati, pa ga po sobi sele i premještaju kao namještaj, a još ga zovu Bubica.

Majka mi je pričala kako je otac dojurio u rodilište i, videći me onako goluzdravog, umotanog u bijelu plahtu, zabezeknut procijedio: Vidi bilmeza!

Nisam toliko pismen da vam mogu opisati koji je to belaj ako te vide ko bilmeza, pa ti ono što razumiješ govore dva puta, jer ne vjeruju da si od prve ukapirao. Ali neću sada o tome, danas ću o ocu Veki, kojeg upravo sahranjujemo na Miroševcu u Zagrebu.«

BARATANJE STEREOTIPIMA

Ervin Jahić, urednik knjige, ocijenio je da »Bilmez« ne ishodi iz linije recentne hrvatske književnosti, već da je to »knjiga koja proizlazi iz neobične vedrine koja barata finim stereotipima.«

Prilikom predstavljanja knjige Branko Hečimović se zapitao koliko je to dokumentaran roman, a koliko fikcija, napomenuvši da je autor aluzivan kad govori o današnjici. Pisac u romanu uspijeva oživjeti vrijeme kad glavni lik Rudi dolazi iz Gornjeg Vakufa u Zagreb na studij prava, kao i vrijeme provedeno u Vakufu, stvarajući mozaik situacija, vremena i prostora, rekao je.

Fadil Hadžić, rođen 1922. u Bileći, svoj je doprinos dao na mnogim područjima kulture. Filmski je redatelj, scenarist, dramski pisac, komediograf, putopisac, novinar i feljtonist. Zanimljivo je kako je upravo on najizvođeniji hrvatski komediograf. Studirao je na ALU u Zagrebu, uređivao više listova (Kerempuh, VUS, Telegram). Bio je pokretač i umjetnički rukovoditelj kazališta Kerempuh (ondašnji Jazavac), Komedijska i intendant Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Jedan je od utemeljitelja crtanog filma u Hrvatskoj te jedan od osnivača filmskog festivala u Puli. Objavio je desetak knjiga (»Budha me lijepo primio« »Hrvatski Olimp«, »Nevini lopovi«, »Glumac je čudno stvorenje...«), a »Bilmez« je, kako sam kaže, njegov posljednji roman. Ostavlja ipak mogućnost da to neće biti tako jer, kako je rekao, prije pet godina je također najavio da je snimio posljednji film, iako je nakon toga snimio još dva.

Hadžić u djelu pokazuje jednu novu osobinu, suosjeća s »bilmezom«, žali ga i voli, zaključio je Hečimović, dodajući da ga »Bilmez« asocirao na »Idiota«, roman F. M. Dostojevskoga.

»Sve to gledam s ironične strane da ne bude pretužno«, rekao je Hadžić.

VEDRA PROZA O DOBU SOCIJALIZMA

Najizvođeniji hrvatski komediograf, čini se, svoj romaneskni trag ne želi odvojiti od vlastita dramskog doprinosa hrvatskoj kulturi i književnosti. Stoga smo dojma da je njegov roman »Bilmez« nastavak autorova smiješnog i komičnog motivskog repertoara drugim sredstvima, što, dakako, ne znači da je pisan samo da nas nasmije.

Naprotiv, infantiln a na trenutke i ridikulozan svijet glavnog protagonista, koji je, usuprot dobu socijalističkih marifetluka i naziruće ratne apokalipse, naivni poštenjačina, Bosanac sa zagrebačkom adresom, tek nam »iz druge ruke« postaje nekako mio i razgaljuje nešto u nama. Njegovi solilokviji i komentari, te mreža socijalnih zavrzlama u kojim se stalno zapetljava, otkrivaju nam, premda rođenog pod sretnom zvijezdom, ustvari slabašna subjekta groteskne egzistencije.

Književnik Josip Mlakić zapisao je o romanu sljedeće: »Ma koliko Hadžić baratao s propitnim, ali vrlo živim stereotipom o dotepencu u zagrebačku urbanu bajku, njegov nevini antijunak poslužio mu je da nas prošetati po različitim sektorima društva u kojemu smo nekoć živjeli, napisavši vedru prozu o jednom vremenu, jednom gradu i njegovim osebnim 'akterima'«.

»Bilmez« je roman koji će mnogi rado pročitati, identificirajući se s glavnim (anti)junakom na mnogim područjima i situacijama. Mnoge negativnosti suvremenog društva i akteri tipično naših priča u ovom će romanu predstaviti stvarnost na poseban način.

JEZIČNI SAVJETNIK

Nije pravilno – Pravilno je

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Obezbedili su nam troškove za prevoz.

Osigurali su nam putne troškove.

U našoj redakciji radi desetoro ljudi.

U našem uredništvu radi desetoro ljudi.

Roditelji su mi kupili nove sveske. Roditelji su mi kupili nove bilježnice.

Na Jadranu duva žestoki jugo. Na Jadranu puše žestoko jugo.

Zelenaši uzimaju prevelik profit. Lihvari uzimaju preveliku dobit.

Sjednica Učiteljskoga vijeća je zakazana za ponedjeljak.

Sjednica Učiteljskoga vijeća je sazvana za ponedjeljak.

Deda Andrija ima veštačke zube.

Djed Andrija ima umjetne zube.

Molim vas, sipajte mi deset litara benzina.

Molim vas, natočite mi deset litara benzina.

Na ulazu stoji portir.

Na ulazu stoji vratar.

Dragi gosti: Hvala na posjeti!

Dragi gosti: Hvala na posjetu!

Danas mi je mama skuvala za ručak boraniju sa krompirom i šargarepom.

Danas mi je mama skuhala za ručak mahune s krumpirom i mrkvom.

On je lepo vaspitan.

On je lijepo odgojen.

Idem na razgovor s direktorom škole.

Idem na razgovor s ravnateljem škole.

Maja studira vajarstvo.

Maja studira kiparstvo.

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Prva moderna

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Razdoblje prve moderne često se vezuje uz pojavu dvojice književnika: Janka Leskovara (»Misao na vječnost«, 1891.) i Antuna Gustava Matoša (»Moć savjesti«, 1892.). Modernistički je pokret pospjela i politička demonstracija 1895. godine. Nije neobično da politički događaji rezultiraju prekretnicom u književnosti.

Tako je car Franjo Josip I. doputovao u Zagreb na otvorenje Hrvatskoga zemaljskoga kazališta 10. listopada 1895. godine. U Hrvatskoj je na vlasti bio omraženi ban Khuen-Hedervary koji je htio pokazati caru kako je uspio »pokoriti« buntovne Hrvate te je za carev dolazak dovezao nekoliko vagona zemlje iz Budimpešte i dao je posuti na peronu kako bi kralj u Zagrebu stao na mađarsku zemlju. Tim je činom i simbolički htio potvrditi da je Hrvatska mađarska orszaga. Sveučilištarci su organizirali prosvjed i gotovo pred očima cara na Trgu bana Josipa Jelačića spalili mađarsku zastavu. Tim su činom caru i banu dali do znanja kako Hrvatska nije pokorena zemlja. Na čelu ovih demonstracija stajao je Stjepan Radić koji je sa sedmoricom svojih kolega zbog ovoga čina bio protjeran sa zagrebačkoga Sveučilišta. Većina je studij nastavila u Beču i Pragu. Ondje su se bavili književnim radom stvorivši tako dvije skupine: bečku i prašku.

Praška se skupina formirala pod Masarykovim utjecajem promičući ideje socijalnog realizma. Stjepan Radić i Milan Šarić pokreću u Pragu časopis »Hrvatska misao« (1897.). Upravo je Šarić bio glavni ideolog ove skupine smatrajući da u književnosti mora biti naglašena tendencioznost. Bečka skupina pisaca bila je okupljena oko časopisa »Mladost« (1898.). Ovu skupinu predvođe Milivoj Dežman Ivanov i Branko Livadić koji se zalažu za slobodu umjetničkoga stvaranja.

U prvome razdoblju moderne pokušavaju se spojiti tradicionalna i moderna shvaćanja umjetnosti. Vrijeme je to kada se mnogo prevodi i kada naglo jača književna kritika. Književnici teže idealu ljepote i slobodi stvaranja. Ovo razdoblje traje do 1903. godine. U drugome razdoblju, koje traje od 1903. do 1914. godine, nastaju najpoznatija djela hrvatske moderne. Godine 1907. izlazi Vidrićeva zbirka pjesama, od 1906. do 1914. nastaju Matoševe pjesme, a 1911.

Antun Gustav Matoš

Izlazi Kozarčev »Đuka Begović«. Najznačajniji časopis u ovome razdoblju je »Savremenik«. Lirika zauzima posebno mjesto, a djeli se na pejsažnu (Vidrić i Matoš), domoljubnu (Matoš), socijalnu i satiričnu (Matoš i Vidrić) te ljubavnu (Begović, Matoš, Vidrić).

Pisci hrvatske moderne nisu bili ni ideološki ni estetski istomišljenici. Sami su, u praksi, provodili načelo individualnosti i prava na stvaralačku slobodu koje dovodi do pluralizma stilova, miješaju se realizam, impresionizam, naturalizam i simbolizam. Kao završna godina ovoga razdoblja obično se uzima 1914., godina Matoševe smrti.

SUSRET VJEROUČITELJA SRIJEMSKE BISKUPIJE

Idite... i poučavajte sve narode

Na početku školske i vjeronaučne godine u Biskupskom ordinarijatu u Petrovaradinu 31. kolovoza održan je susret vjeroučitelja Srijemske biskupije. Susret je upriličen nakon susreta svih koordinatora vjerske nastave u Vladi Republike Srbije u Beogradu povodom početka nove školske godine 2009./2010., kojem je bio nazočan i preč. *Blaž Zmaić*, povjerenik i koordinator za vjeronauk u školama i za župnu katehezu u župama Srijemske biskupije.

Susret je započeo duhovnim programom u župnoj crkvi svetog Jurja u Petrovaradinu molitvom i pjesmom, razmišljanjem i meditacijom na temu riječi Isusove: »Izađe sijah sijati«, a pripremio ga je sam koordinator Zmaić.

HRABRO NAPRIJED

Na početku radnog dijela, nazočne je pozdravio biskup srijemski mons. *Đuro Gašparović* riječima: »Počinje nova školska i vjeronaučna godina s novim zanosom, novom i obnovljenom željom raditi na slavu Božju i spasenje duše. Mi smo navjesticitelji, poučavatelji, hrabritelji u vjeri i za vjeru. Pred nama nisu samo dani, mjeseci i radna godina. Pred nama su ljudi, djeca, vjernici naše biskupije. Svjesni smo našeg prioriteta što nam ga je Isus zadao: 'Idite... i poučavajte sve narode'! Zato hrabro naprijed, dragi vjeroučitelji i vjeroučiteljice, u njivu Gospodnju, u škole i u naše župne i obiteljske zajednice.«

Slijedilo je predavanje koordinatora Zmaića na temu »Vjeroučitelj kao osoba kojoj na srcu leži cjelokupna predaja vjere budućim naraštajima«. Predavanje je obuhvatilo zvanje vjeroučitelja: vjeroučitelj i škola, vjeroučitelj i Crkva, pastoralna služba vjeroučitelja, vjeroučitelj i roditelji, vjeroučitelj i učenici, vjeroučitelj kao svjedok i vjeroučitelj i njegov duhovni život. Koordinator Zmaić je sudionike upoznao s novinama o kojima je bilo riječi na spomenutom sastanku koordinatora za vjeronauk u školama u Beogradu. Radi se, naime, o najavljenim izmjenama u prijedlozima novoga zakona o osnovama

sustava obrazovanja, o organiziranju stručnih seminara, o suradnji sa školskim institucijama, o djelotvornosti vjerske nastave, o pitanju udžbenika i o nekim pitanjima u vezi početka nove školske godine. Zatim je preč. Zmaić, povjerenik koordinator za školski vjeronauk Srijemske biskupije, iznio kratki program rada za Srijemsku biskupiju u novoj školskoj godini, potičući vjeroučitelje na novu, što bolju suradnju i otvorenost.

Sudionici ovoga susreta razmijenili su dosadašnja iskustva i

dogovorili raspored službi vjeroučitelja u novoj školskoj godini.

Završnu riječ uzео je sam biskup Gašparović koji je pozvao sve vjeroučitelje na zreliju, sigurniju i odlučniju odgovornost prema vjeronauku u školama i vjeroučenicima, te u povjerenju prema Kristu, Crkvi i samom sebi, potakao je na blisku suradnju sa župnicima. »Našoj su Crkvi, školama i društvu potrebni muškarci i žene koji su spremni jasno i izravno, trajno i javno služiti čovjeku promičući vrednote Radosne vijesti. Vi ste

nova stvarnost naše mjesne Crkve i društva. Odajem vam priznanje za vašu odanu službu i zahvaljujem na otvorenosti i spremnosti kojom ste prihvatili poziv i povjerenje vam poslanje«, rekao je biskup pozvajući vjeroučitelje da u škole unose uzajamno poštovanje svih djelatnika institucije u kojoj djeluju.

Radni dio je završio molitvom, pjesmom i prošnjama Gospodinu u zahvalnosti za plodonosni rad ovoga susreta.

Tomislav Mađarević

BLAGDAN SV. IVANA KRSTITELJA U VAJSKOJ

Ne upirimo prst u drugog

Na dan mučeništva, Glavosjek Ivana Krstitelja, 29. kolovoza u crkvi sv. Jurja u Vajskoj održana je sv. misa na kojoj su sudjelovali župljani iz Slavenskog Broda, s bivšim župnikom iz Vajske vlč. *Andrijom Đakovićem*. Misno je slavlje predvodio vlč. Đaković skupa sa župnikom iz Vajske, domaćinom vlč. *Josipom Kujundžićem*.

Gosti iz Slavenskog Broda, pjevački župni zbor pod ravnanjem s. *Anice Tomas*, predvodili su i pjevanje tijekom sv. mise. Vlč. Andrija Đaković je održao propovijed o sv. Ivanu o njegovu životu i mučeništvu, a posebno je naglasio kako nikad ne smijemo upirati prst u drugoga, osuđivati ga, već krenuti prvo od sebe.

Poslije sv. mise gosti su nam otpjevali još nekoliko pjesama, a nakon toga najmlađi njihov član predao je dar našem župniku, dok je časna Anica svima poželjela ustrajnost u vjeri u našoj obnovljenoj crkvi. Nakon misnog slavlja nastavljeno je kratko druženje. Sutradan naši su se gosti uputili u Suboticu na Bunarić, gdje su također predvodili pjevanje na svečanoj svetj misli.

P. Pejčić

BOG U SREDIŠTU ŽIVOTA

Zvijezda – orijentir Bunarića

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Ušli smo u novu školsku i pastoralnu godinu. Dakle, ponovno jedan početak. Kao i uvijek, tako i sada, od početka se nešto očekuje, planira, a u isto vrijeme biva neizvjesno. Čini mi se da je baš dobro što je bunaričko hodočašće uvijek prije početka nove pastoralne i školske godine. Prilika je to da na jedan osobit i svečan način završimo svoj ljetni odmor. Sam način na koji se slavi Bunaričko proštenje ima svoju dimenziju koja je definirana u pojmu hodočašće.

POBRKANE VREDNOTE

Već su crkveni oci razlikovali tri razine života Crkve. Najveća i najbrojnija razina članova Crkve je ona »nebeska Crkva«. Naime, vjerujemo da je svatko tko je prešao s ove strane »suzne doline« na drugu obalu ušao po spasenju u zajedništvo onih »koje više bol i smrt ne zahvaća«. Dakle, radi se o Crkvi proslavljenih i svetih u nebu. Najbrojnija Crkva. Slavna i zagovornička Crkva. Sveta Crkva. Oni koji su na putu čišćenja, a »prešli su obalu«, crkveni oci nazivaju »čistilišna Crkva«. To su duše u Čistilištu za koje se i nebeska i zemaljska Crkva moli. Oni prolaze kroz stanje čišćenja do punine zajedništva spašenih u Nebu. Njihov broj ne možemo ni slutiti ni znati koliki je. I konačno, po toj teološkoj različitosti ostaje »putujuća Crkva«, a to smo mi vjernici na zemlji ujedinjeni u jednu, svetu, katoličku, apostolsku Crkvu. Ova zemaljska zajednica funkcionira na način organizma, kako to tumači apostol Pavao, makar posjeduje i elemente organizacije. Nalazi se u »hodu« vremena i podvrgnuta je svim zemaljskim promjenama. Te promjene nisu u izmjenama objavljenih istina nego u prilagodbi života svih vremena tim vječnim vrednotama. Sada se polako naslućuje da Europa, barem u svom »ujedinjenom dijelu« prolazi ovom zemljom u tzv. post-kršćansko vrijeme, a ne samo postmodernističko. Negdje je u svojoj svijesti izgubila bitni orijentir svoga identiteta, a taj je da je Europa, kao zajednica naroda, ujedinjena i nastala na kršćanskim vrednotama. Sada su te vrednote dovedene u ozbiljno pitanje – pobrkane – pa je pitanje može li se Europa očuvati u svom kršćanskom identitetu. Ta hodočasnička Crkva na zemlji, na ovom kontinentu kao da luta.

SUSRET S BOGOM

Stoga je jedno svetište, kao što je ovaj puta Bunarić, za nas još uvijek jedan orijentir. On je lokalnog karaktera, ali još uvijek pravi. Tamo se susreću mahom temeljne vrednote kršćanstva:

U središtu gdje je Bog

stvarnost, odmah je i

čovjek sasvim nova

vrednota za svakoga

od nas. Hodočašće

je to koje očovječuje,

mijenja čovjeka upra-

vo u odnosu prema

čovjeku. Ako je za

Boga najveća vredno-

ta čovjek, koliko li je

više onda nama dano

prepoznati čovjeka

kao »put« do Boga.

Tako se u čovjeku

očišćena pogleda

događa jedno otkri-

će - da u konačnici

prepozna i Boga u

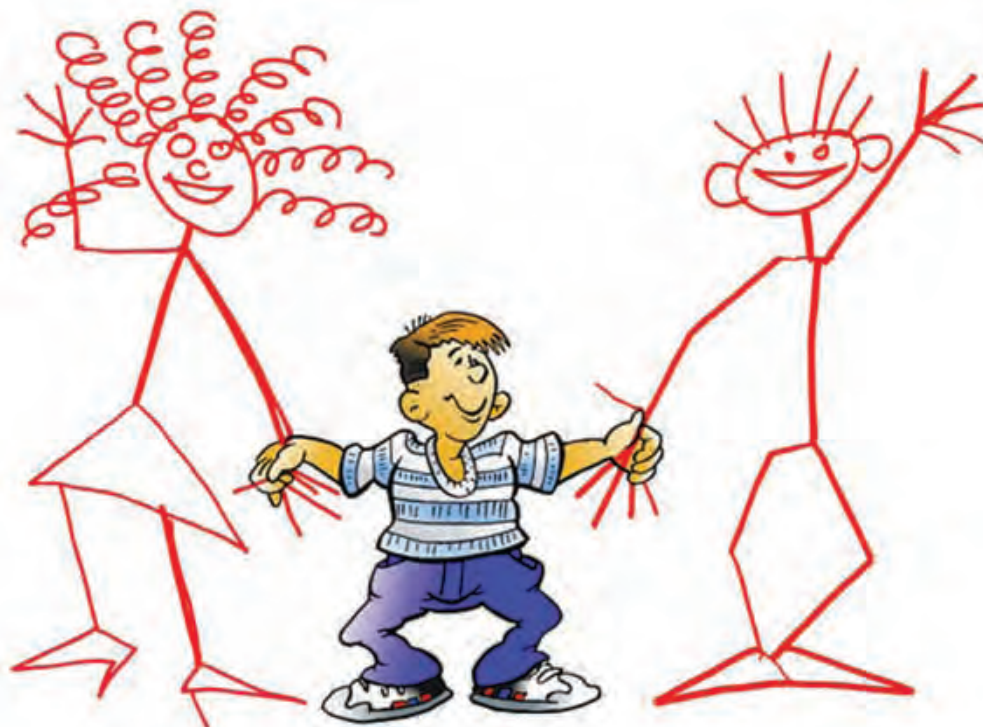
čovjeku.

susret s Bogom, susret sa sobom i susret s bližnjima. Susret s Bogom je najdublji u sakramentu ispovijedi, gdje čovjek u tišini te subotnje večeri – ili u oluji kao što je bila ove godine – uočava sebe onakva kakvim ga okom vidi Bog. A Bog poziva i neprestano poziva na vraćanje samome sebi, na obraćanje, pokajanje. Zauzvrat toga stava, on daje uvijek ponovno i ponovno oprostjenje i novu snagu. Na taj način susreta sa sobom događa se i susret s Bogom ljubavi i mira, pravde i istine. Dovodi Boga u središte svoga života, kako je to izvrsno u ovogodišnjoj homiliji istaknuo mons. Đuro Hranić. Bog u središtu čovjekove savjesti je najčvršći oslonac svakog pojedinca, da unatoč poteškoća i »pobrkanih vrednota« ostaje uspravan i vjeran Bogu, sebi i bližnjemu. Tako hodočašće u susretu Bogu uvijek okrepljuje, osnažuje svaku osobu, svakog pojedinca. Vratiti se Bogu, pronaći Boga u sebi, čuti ga u navještaju Riječi, znači otkriti vlastitu vrednotu u čijem središtu je Bog. Takav hodočasnički čin susreta nužno naše oči bistri i pogled postaje jasan, pa ono što prvo primijetimo pokraj sebe je čovjek – brat čovjek.

NA BUNARIĆU SE ČISTI SRCE

Tako se u masovnom okupljanju na hodočašću ljudi prepoznaju kao braća. Na Bunariću i dvije Crkve kao sestre. U središtu gdje je Bog stvarnost, odmah je i čovjek sasvim nova vrednota za svakoga od nas. Hodočašće je to koje očovječuje, mijenja čovjeka upravo u odnosu prema čovjeku. Ako je za Boga najveća vrednota čovjek, koliko li je više onda nama dano prepoznati čovjeka kao »put« do Boga. Tako se u čovjeku očišćena pogleda događa jedno otkriće – da u konačnici prepozna i Boga u čovjeku. To je taj najljepši dio hodočašća na Bunariću, kada se ljudi u susretu prepoznaju kao oni iz čijih se očiju prepoznaje prisutnost samoga Boga. Pitan sam ovih dana više puta – što Bunarić čini Bunarićem? Odgovor je bio uvijek isti: čovjek – ljudi. Ovdje se ta dimenzija više doživljava i upravo zato traje Bunarić stoljećima, jer se u toj vodi samo formalno čisti lice, oči i uši, a de facto se mijenjaju naši pogledi, naše slušanje, pa i naše srce. Na Bunariću se, dakle, po Bogu čisti srce, a po bratskoj ljubavi iz takvog srca međuljudski odnosi. Jedna je Ona koja nas u svemu tome vjerno prati, dočekuje i ispraća, to je Isusova i naša Mati. To je Marija, koja je srce Bunarića. Dakle, možemo poći u novu pastoralnu i školsku godinu, makar neizvjesnu, ali sigurno da je orijentir našega puta Marija. Tako je Bunarić završetak ljeta, Dužijance, odmora, ali i početak.

PRETVORITE TEŽAK POČETAK U ZADOVOLJSTVO I IGROU

Roditelji i škola

Ukoliko zatreba, savjetujte se s učiteljicom ili stručnom službom škole * Kvalitetna suradnja i redovita razmjena informacija važni su za zajednički uspjeh u odgoju i obrazovanju djeteta

Svaki početak je težak, pa tako i polazak u školu. Ne samo da će vaše dijete imati hrpu obveza i da svaka bilježnica, knjiga ili neki dio školskog pribora dodatno košta, nego će se i vaše obveze promijeniti. Susret djeteta s prvim problemom trebat će riješiti, ali na strpljiv i njima prihvatljiv način.

Osim posla i svih drugih životnih problema današnjice, roditelji imaju obvezu pomoći svom djetetu. Ne raditi umjesto njega, nego mu pomoći prebroditi krize ili eventualne neuspjehe. U školskoj dobi dijete se susreće s dodatnim problemima i često mu je mišljenje učiteljice ili nekog prijatelja vrednije od mišljenja roditelja. Upravo zbog toga morate imati strpljenja i razumijevanja za dijete. Ukoliko zatreba, savjetujte se s učiteljicom ili stručnom službom škole. Kvalitetna suradnja i redovita razmjena informacija važni su za zajednički uspjeh u odgoju i obrazovanju djeteta.

UČITE KROZ IGROU

Evo nekoliko prijedloga kako kroz igru kod djeteta razvijati koncentraciju, povećan rječnik, maštu, razmi-

šljanje, kao i grafomotoriku.

Napravite raznobojne kartice i na njih napišite velika tiskana slova. Kartice dijete može koristiti i kao podsjetnik dok ne nauči sva slova, a možete ih iskoristiti i u igri koju će svako dijete prihvatiti. Primjerice: kartice možete izmiješati i dati djetetu da izvuče jednu. Naglas imenujte izvučeno slovo i zadajte djetetu da se prisjeti što više riječi koje počinju na to slovo. Nakon što završi, pokušajte i vi predložiti nekoliko riječi (pazite da one budu jednostavne i prilagođene dobi) kako bi ih dijete postupno usvojilo. Svakako, ovu igru možete igrati i bez kartica, dok nešto radite po kući, vozite se autom ili čekate u redu.

S djetetom možete raditi i jednostavne predvježbe za usvajanje čitanja i pisanja. Izrecite glasno jednu riječ (počnite s kratkim i poznatim riječima), a zadatak djeteta je da kaže koje je glasove čuo u toj riječi (npr. vi kažete »tata«, a dijete »ta-ta«). Duljinu i težinu riječi postupno povećavajte. Igru možete igrati i u suprotnom smjeru, tako da vi govorite glasove, a dijete pokuša pogoditi koja

je to riječ. Na taj način dijete će lakše prihvatiti manje poznate riječi, povećat će svoj rječnik i riječi će ispravno napisati.

Isto tako vaš stan na neko vrijeme možete pretvoriti u malu galeriju vašeg umjetnika, koji će rado crtati. Osigurajte mu dovoljno kreativnog pribora (bojica, flomastera, olovaka). Vi možete započeti crtež ili mu ispričati neku priču. Dijete neka nastavi i kreira vlastito umjetničko djelo koje će se naći na zidu njegove sobe ili nekog drugog kutka u stanu. To može biti nešto konkretno, ali i jednostavne različite kompozicije linija i oblika. Na taj ćete način pridonijeti razvoju grafomotorike, kao i kreativnosti. Nakon što skupite nekoliko crteža, možete organizirati i malu izložbu djetetovih radova u krugu obitelji. Bake i djedovi rado će se odazvati.

Možete skupa napraviti i zanimljivu i djeci primamljivu slikopriču. Dijete neka piše riječi koje su mu poznate i koje zna, a ostatak priče neka budu male sličice koje ste skupa nacrtali.

Ideja i primjera ima puno, no bit svega jest na pravi način pomoći svom prvašiću.

NEKOLIKO JASNIH PRAVILA

Vaša djeca su vaša obveza; iako ste umorni od posla, morate im strpljivo pomagati u školovanju.

Nikada nemojte pisati zadaće djetetu ili izvršavati bilo koju njegovu školsku obvezu.

S djetetom ne smijete svaki dan sjediti kada uči; škola je njegova obveza.

Morate djetetu osigurati mir za vrijeme učenja; obiteljske razmirice pokušajte odgoditi.

Nemojte djeci prijetiti učenjem ako nešto skriva; učenje nije kazna.

Nikada pred djetetom ne komentirajte nastavnike; otvoren razgovor o nastavniku će pomoći, ali »tračanje« neće riješiti problem – puno ćete više napraviti ako nekog nastavnika pohvalite, jer onda djeca stječu pozitivan stav prema školi.

Ponekad ispitajte dijete o događajima u školi, pokažite da ste zainteresirani i pitajte ga treba li mu pomoć.

Kad god ste u prilici pokažite kako je vama školsko gradivo pomoglo u životu (pokažite kako znanje iz škole ima svoju uporabnu vrijednost).

Ako je ikako moguće, nemojte štedjeti na školovanju; kupujte knjige (rječnike, enciklopedije, atlase,

književna djela), uključite dijete u aktivnosti u kojima nešto uči (glazbena škola, strani jezik, informatika, folklor, sportske grupe...).

I na kraju, nemojte zaboraviti pohvaliti njegov uspjeh ili nagraditi trud, ali nikad nemojte novcem ili darovima kupovati ocjene.

Ž. Vukov

Piše: dr. Marija Mandić

Dječje zdravlje – zdravlje đaka prvaša

U skladu s početkom nove školske godine, u idućim ćemo tekstovima više pozornosti posvetiti zdravlju naših najmlađih, djece i tinejdžera. Najprije ćemo govoriti o pravilnom izboru dačke torbe i pojavi krivljenja kralježnice kod djece, a zatim ćemo obrađivati teme kao što su: ozljede kod djece, poremećaji pozornosti, poremećaji govora i vida kod djece, noćno mokrenje kod djece, poremećaji prehrane i napadaji panike kod tinejdžera, pojava osipnih bolesti – koje su osobito česte kada se dijete uključi u školski ili predškolski kolektiv i slično.

PRAVILAN IZBOR ŠKOLSKJE TORBE

Na samom početku dječjeg školovanja moramo pomoći djeci da se pravilno razvijaju i ne ugroze svoje zdravlje. Jedan od načina da roditelj uspije u ovome je i pravilan izbor školske torbe, ali i radnog stola i stolca. Većina djece ovog uzrasta još nema dovoljno zrele mišiće kojima treba nositi vlastito tijelo i zato prije svega treba povesti računa o veličini i težini prazne školske torbe. Stručnjaci su izračunali kako je dopuštena težina pune školske torbe koju dijete smije nositi oko 10-15 posto njegove tjelesne težine. Zato treba voditi računa i o veličini i težini ne samo torbe, nego i školskog pribora (bilježnice s manje listova i bez debelih korica, pernice sa što manje olovaka i flomastera).

Na leđnoj strani torbe treba postojati ojačanje, naramenice trebaju biti široke i mekane kako se ne bi usijecale u ramena. Najbolje je da postoji i remen koji se zakopča oko struka i tako se dobiva još jedna točka oslonca. Dno ranca ne smije ići ispod struka, a vrh mora

biti ispod linije ramena. Također je važno i pravilno nošenje ranca: nosi se na oba ramena, nikako prebačen preko jednog, ili u ruci. Posljedice neadekvatnih školskih torbi i nepravilnog nošenja su loše držanje djeteta i deformiteti kralježnice i stopala. Od svih ovih poremećaja najrasprostranjenija je skolioza, odnosno bočno ili postranično krivljenje kralježnice.

SKOLIOZA

Skolioza je progresivna iskrivljenost kralježnice na lijevu ili desnu stranu u obliku slova »C« ili na obje strane u obliku slova »S«. Katkad je prisutna i na rođenju, ali se najčešće javlja, odnosno uoči, između 10. i 14. godine te se, kako dijete raste, intenzivno pogoršava. Ova »tiha« bolest razvija se postupno, najčešće ne izaziva bolove i obično je teža i dramatičnije napreduje kod djevojčica. Dijete koje ima skoliozu ili njene početke možemo prepoznati po sljedećem:

- * Čini se kako se čitavo tijelo naginje na jednu stranu
- * Čini se kako su ramena nejednake visine, pri čemu je jedna lopatica izbočena od druge
- * Jedna noga se čini dužom od druge
- * Bokovi izgledaju nejednake visine

nih poremećaja kod vašeg djeteta. Iako je cilj da se ovakve promjene na kralježnici uoče u najranijem stadiju, pa i od strane roditelja, u praksi se one otkrivaju na redovitim liječničkim pregledima djece kada se ovisno o težini poremećaja počinje s njihovim liječenjem. Prihvaćeni načini liječenja u najranijoj fazi su poseban program vježbi – fizikalne terapije – koje se mogu raditi kako u kućnim uvjetima tako i pod kontrolom stručno osposobljene osobe, fizioterapeuta. Ortopedski potporni aparat koji se pravi tako da pristaje trupu bolesnika nosi se radi držanja trupa uspravnim, oko 23 sata dnevno, sve dok kosti ne prestanu rasti (do 16., odnosno do 18. godine). Za veću iskrivljenost potreban je kirurški zahvat kojim se duž kralježnice usađuju metalne šipke i ispravlja zakrivljenost.

- * Leda izgledaju pogrbljena i nagnuta prema naprijed
- * Gledano s prednje strane izgleda kako su rebra jedne strane izbočena i jače međusobno razmaknuta.

Svakako je neohodno odmah se obratiti liječniku – pedijatru, ukoliko primijetite bilo koji od navede-

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

Veseli početak

Dragi moji mali i veliki školarci! Hm, sada ste već svi veliki, jer mali su ostali u vrtiću. Baš kako je rekao i *Ivica Stipić*, ravnatelj OŠ »Ivan Milutinović«, oni koji su u školi i koji su postali školarci – ne mogu biti mali. Možda ste vi prvašići, najmlađi u školi, ali ste isto tako ravnopravni s onim već velikim učenicima koji idu u više razrede. Stoga vam čestitam na ovoj velikoj životnoj prekretnici.

U svim školama je organiziran svečani prijam prvaša i vaši stariji prijatelji su vam pripremili zanimljivi i lijep program. Nadam se kako se oni neće ljutiti, jer ovaj Hreckov kutak će prvenstveno biti posvećen vama, prvašima.

Prvašići hrvatskih odjela u:

OŠ »Vladimir Nazor«, Đurđin

OŠ »Ivan Milutinović«, Mala Bosna

OŠ »Ivan Milutinović«, Subotica

Nov početak i za mališane: vrtić »Marija Petković«

OŠ »Matko Vuković«, Subotica

OŠ »Matija Gubec«, Tavankut

Prijateljstvo se nastavlja

Djeca i mladi koji su ove godine išli na more u Zaostrog, na otok Krk i Prvić, u subotu 29. kolovoza okupili su se na zajedničkom druženju, koje je započelo na moru. Iako su se našle razne generacije, treći, šesti i osmi razredi Osnove škole »Matko Vuković«, prvi i drugi razred srednje škole Gimnazije »Svetozar Marković« i VIS »Proroci«, svi su se lijepo proveli. Našli su se u crkvi na Bikovu kako bi zahvali-

li Bogu za predivne trenutke koje im je pružio, za sva nova prijateljstva, za jednu prelijepu malu duhovnu obnovu. Misu je predvodio vlč. *Julije Bašić*. Nakon svete mise druženje se nastavilo na salašu *Grge* i *Gabrijele Tikvicki*, također na Bikovu. Sportskih aktivnosti, kao i zajedništva nije manjkalo. Učiteljica i katehistica *Ana Čavrgov*, zajedno sa svojim odjelom 3h, priredila je malu

priredbu kao zahvalu domaćinima i organizatoru *Miči Skenderoviću*, koji je organizaciju ovoga susreta preuzeo na sebe. Glavni cilj ovoga druženja je zajedništvo i prijateljstvo koje su mladi i djeca opet obnovili prije početka nove školske godine. Svi će se oni i dalje susretati u školskoj klupi, školi ili na nekim novim susretima.

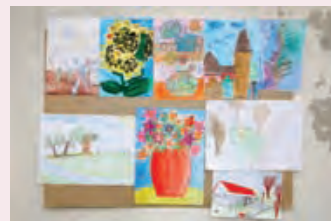
A. Sudarević

Hrckova pozivnica

POZIV MALIM SLIKARIMA!

I tijekom ove školske godine Likovni odjel HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice organizira školu crtanja, gdje

možete još bolje naučiti crtati i slikati, ali i svladati neke druge likovne tehnike. Postanite i vi članovi Dječje sekcije Likovnog odjela! Sate će držati čika Geza Verebeš, nastavnik likovnog odgoja, a u prostorijama Hrvatske čitaonice. Ako ste zainteresirani javite se na telefon: 600-188 ili 063/518-218.

TAMBURAŠI

Subotički tamburaški orkestar poziva svu zainteresiranu djecu koja žele naučiti svirati tamburu. Jedino što je potrebno na

upisu jest dobra volja i želja. Upisati se mogu sva djeca od 2 razreda osnovne škole pa nadalje. Obuka i prijam novih članova je u zgradi Nove općine, gdje se inače održavaju probe, ponedjeljkom i četvrtkom od 17 – 19 sati. Oni koji nemaju tamburu mogu je posuditi iz ovoga orkestra, a s djecom rade Stipan Jaramazović i Danijela Romić. Svi ste pozvani!

DESETI SUSRET MLADIH NA ČIKERJI

Zajedništvo u molitvi i druženju

Ovogodišnji susret mladih u Čikerji, malom mjestu pokraj Subotice, održan je po deseti put. Susret je prije deset godina osmislio i pokrenuo vlč. *Marinko Stantić* s nekoliko mladih aktivista. Jedne godine susret je održan u Tavankutu, zbog lošeg vremena, a svih ostalih godina održan je u Čikerji. Upravo zbog mjesta održavanja susret je nazvan »Čikerijada«.

Ove godine održan je 26. kolovoza i okupio je oko 70 mladih. Posljednjih nekoliko godina organizacija ovoga susreta pripala je mladima, no ove godine za organizaciju je bio zadužen vlč. *Franjo Ivanković* kojem su mladi pomagali. Susret je prvotno zamišljen kao duhovno rekreativni skup mladih iz subotičkih i okolnih župa.

Svih deset godina mladi su imali zajedničku svetu misu koju je služio netko od mladih svećenika, a ove je godine misno slavlje predvodio vlč. *Ākos Gutasi*. Zanimljivost ovog susreta je da se u Čikerju ide isključivo biciklima. Mladi iz subotičkih župa okupljaju se ispred crkve Isusovog Uskrsnuća, te skupa kreću prema Čikerji, a s drugih strana im pristižu mladi iz Tavankuta, Male Bosne, Ljutova i drugih okolnih mjesta.

Kao i prijašnjih godina tako su i ove godine dio puta mladi morali preći pješice zbog pijeska koji je otežavao njihov put do samog mjesta. No, kako mladima ništa nije teško tako nije bilo teško niti ići pješice, padati ili istresati cipele pune pijeska. Sve je to zanimljiv dio puta.

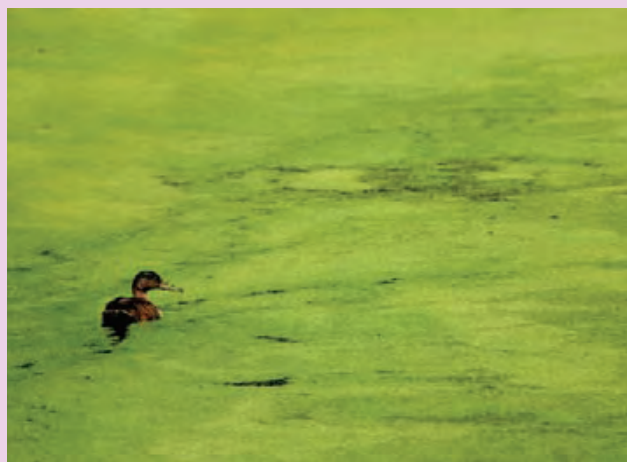
Susret je započeo svetom misom na kojoj su mladi aktivno sudjelovali. Slijedio je zajednički ručak, te razna natjecanja – igre bez granica koje je vodio *Nikola Bašić*, te skrivene puzzle koje je osmislio *Ivo Šokčić* i skupa s prijateljima sakrio po šumi. Svakako, ovaj susret ne bi bio potpun bez nogometa i odbojke. Za sam kraj ostala je još jedna aktivnost koja je bila neizbježna: povratak kući biciklima po pijesku.

A. Sudarević

Jesen

Jesen kalendarski započinje tek 22. rujna, ali nekako narodski, u glavama svakog od nas ona je već tu s prvim danima devetog mjeseca. Kolovoz je ljeto, a rujna je jesen. I točka. Samo što svi više volimo ljetni rujna, onako kako bi trebao biti po kalendaru, gdje pripada najtoplijem i najsunčanijem godišnjem dobu. A ne onaj nezgodni jesenski. Kišovit i hladan.

Trava ili voda?

Odmor u gradu

Subotica

Koliko Subotica ima stanovnika po posljednjem popisu iz 2002. godine?
 Koje su zemljopisne koordinate Subotice?
 Odakle potječu najstariji arheološki tragovi šireg teritorija Subotice?
 Kada se Subotica javlja u prvim pisanim dokumentima?
 Koje godine dobiva status slobodnog trgovišta, a koje slobodnog kraljevskog grada?
 Koji su bratski gradovi Subotice?

148.401 stanovnika.
 46 stupnjeva, 5', 55" sjeverne širine i 19 stupnjeva, 39', 47" istočne dužine.
 5. Ludaškog jezera iz razdoblja posljednjeg ledenog doba.
 Pod imenom Zabotka 1391. godine.
 1794. godine i 1779. godine.
 Segedin, Osijek, Dunaška Streda, Olomouc, Odorheiu Secuiesc, Elche, Tilburg, Namur.

Koja je kazna za bigamiju?
 Dvije punice!

Gleda otac finale nogometnog SP-a na televiziji, kad u sobu utrčava uzbuđeni sin:

□ Tata, mamu je udario auto!

Na to mu tata smireno odgovori:

□ Dobro sine, idi ti i počni plakati, a ja odmah dolazim.

Učiteljica opominje Pericu:

□ Ostavi Sportske novosti, pa mi reci koliko je 3:3.

Neriješeno, odgovori Perica.

SPORT U SUBOTICI

Ponovno na putu uspjeha

Poslije dugogodišnjeg stagniranja, brojnim dobrim rezultatima na polju sporta Subotica ponovno vraća imidž »grada sportova«

Piše: Dražen Prčić

U vrijeme nekadašnje zajedničke države Jugoslavije grad Subotica je, zahvaljujući vrsnim sportašima, ponosno nosio epitet »grada sportova«. Godinama su brojne medalje sa svjetskih, europskih, ali i olimpijskih natjecanja, donosili doma suboti-

ki hrvati, stolnotenisači, odbojkaši, košarkaši i drugi sportaši koji su se na domaćoj sceni borili u subotičkim klubovima – članovima najelitnijih državnih ligaških razreda. A onda su došle devedesete, nestalo je novca i sport je »zastao«, kao i mnogo toga, i Subotica je postupno gubila svoje

osvajanje medalja na velikim natjecanjima, prvoligaški su klubovi počeli ispadati u niže natjecateljske rangove i »grad sportova« sve je to manje bio.

Ali, u posljednje vrijeme brojni i uspješni sportski rezultati, sve bolja i kvalitetnija organiziranost i koordiniranost svih sportskih saveza na

teritoriju Subotice, postupno vraćaju Subotici njen nekadašnji sportski image. U okviru aktualne proslave Dana grada, zamolili smo sportske djelatnike u gradu da nam pojasne svoje zadaće i profesionalni angažman u razvoju i boljitku subotičkog sporta.

NEMANJA SIMOVIĆ, ČLAN GRADSKOG VIJEĆA ZADUŽEN ZA SPORT I MLADEŽ

Najbolnija točka u subotičkom sportu, kao i u svim sektorima društvenog djelovanja, uvijek su financijski resursi iz kojih se mogu kvalitetno podržavati razni projekti i regulirati redovita mjesečna i godišnja izdvajanja za brojne sportske subjekte. Prema posljednjem rebalansu gradskog proračuna, u tendenciji općeg umanjavanja, i novčana sredstva predviđena za sport i mladež bit će umanjena (za 3 milijuna dinara), pa će umjesto planiranih 37 milijuna dinara na raspolaganju biti 34 milijuna, isti iznos koji je grad Subotica imao i tijekom prošle godine.

No, unatoč svemu uspjeli smo učiniti dosta toga u proteklom razdoblju, i ako tako mogu reći, nakon jedne »zone sumraka« subotički se sport »probudio« i ponovno imamo seriju odličnih rezultata, kojima se možemo pohvaliti i ponositi. Dizači utega (Spartak) su osvojili 10. naslov prvaka države, hrvati (Spartak) su prvaci države, NK Spartak Zlatibor voda je nakon dugih deset godina izborio plasman u najelitnije nogometno natjecanje (Superliga), ŽOK Spartak je osvojio četvrto mjesto u povratničkoj sezoni Prve lige i po određenim naznakama ove godine bi trebao biti u samom vrhu ženske odbojke u Srbiji, Ženski rukometni klub Spartak je zauzeo 4. mjesto, a ŽKK Spartak solidno 5. mjesto u prvoligaškim državnim natjecanjima. Muški rukometni i odbojkaški klub se polagano »revitaliziraju« i imamo cilj vratiti ih ove sezone u viši rang natjecanja, kao i NK Bačku, koja bi s novim vodstvom trebala izboriti plasman u Srpsku ligu.

Glede koordinacije rada na polju sportske djelatnosti, koja izravno spada u moje zaduženje kao člana Gradskog vijeća, odmah na početku svog mandata okupio sam predstavnike svih klubova u gradu, saslušao svu problematiku i potom smo krenuli u parcijalno rješavanje pojedinačnih problema. Ključnim potezom smatram formiranje Fondacije za razvoj sporta i rada s mladima, gdje smo sav novac koji dolazi od gradskih javnih poduzeća stavili pod pojačanu kontrolu i strogo regulirali njegovu trošenje, pa se sve precizno prati – za koju namjenu ili natjecanje se troše određeni novčani iznosi.

Jedna od najvažnijih stvari je jamačno i to što se u svakom subotičkom sportskom kolektivu poklanja izuzetno velika pozornost radu s najmlađim sportašima, primjerice škola nogometa u NK Spartak Zlatibor voda ima 340 mladih, puno djece trenira u NK Bačka, OKK Spartak ima iznimno dobru omladinsku školu košarke, imamo najkvalitetniju školu odbojke za dječake i djevojčice u zemlji (400 djece), uz škole boksa, hrvanja i drugih sportova. Redovito stipendiramo 45 mladih subotičkih sportaša (4000-4500 dinara) koje smo dodijelili u izravnoj suglasnosti i na preporuku samih klubova iz kojih ti sportaši dolaze, a ta sredstva, iako možda mala, ipak dobro dođu i mnogo znače, prije svega u psihološkom smislu, tim mladim ljudima kao znak da se njihovi rezultati ipak vrednuju i da netko misli na njih. U tendenciji vraćanja Subotice na značajnije mjesto, koje joj po svim prijašnjim rezultatima pripada, jest i organiziranje nekoliko većih sportskih manifestacija koje su tijekom ove godine održane ili će biti održane, pa bih među ostalima izdvojio mečeve Eurolige i kvalifikacija za SP u odbojci, kvalifikacijski omladinski nogometni turnir za EP, u rujnu smo domaćini EP-a u mješovitim stolnoteniskim parovima, tradicionalnom međunarodnom nogometnom turniru »Stevan Čele Vilotić«, a u planu je održavanje niza jedriličarskih i veslačkih regata, i zbilja je mnogo toga urađeno, a i planiramo puno za uraditi. Mnogo je toga urađeno i na sanaciji postojećih sportskih objekata i izgradnji novih, poput nove stolnoteniske dvorane koja se gradi u okviru gradske Dvorane sportova. Dovršetak kompleksa bazena, nažalost, jedan od naslijeđenih problema iz prošlih vremena, trebao bi, nadam se, ukoliko sve bude prema planu, biti riješen (osiguran je kontinuitet priljeva sredstava) do 2011. ili 2012. godine.

LJILJANA MEMIŠEVIĆ, UPOSLENICA SPORTSKOG SAVEZA SUBOTICE

Imamo 145 klubova na teritoriju Subotice koji su učlanjeni u Sportski savez, desetak klubova se natječu u najelitnijem državnom razredu, dok se ostali bore za plasmane u viši ligaški rang srpske, vojvođanske ili ostalih nižih liga. Zadaća Sportskog saveza je pružanje pomoći savezima i klubovima koji djeluju na ovom prostoru, kao i vođenje knjigovodstva svim našim članovima. Imamo 23 trenera koji su u stalnom radnom odnosu, a putem njihovog koordinatora Dragutina Rajića pružamo im i dodatnu pomoć oko rješavanja određenih problema, koji postoje u njihovom stručnom usavršavanju. Glede samoga sustava djelovanja organiziranog sporta u Subotici, on se nalazi u resoru za sport i mladež koji obuhvaća četiri organizirane grupacije – Sportski savez Subotice (25 djelatnika), Općinski savez za rekreaciju, Udrugu pedagoga (natjecanja osnovnoškolske i srednjoškolske mladeži) i Sokolovac na Paliću (sokolsko društvo). Prema našim podacima oko 5000 građana Subotice uključeno je u sva navedena sportska područja, plus sva osnovnoškolska i srednjoškolska mladež.

IVANA NIMČEVIĆ, VJEŽBENICA U OSR »PARTIZAN«

Po struci sam diplomirana ekonomistica, a pohađam i magistarski interdisciplinarni studij menadžmenta. Zaposlena sam kao vježbenica u Općinskom savezu za rekreaciju »Partizan« sa zaduženjem rada na organiziranju i osmišljavanju rekreacije za razne starosne uzraste od najmlađih do najstarijih osoba u našem gradu. U djelokrugu našeg angažmana su svi – počevši od vrtića, osnovnih i srednjih škola, fakulteta, pa sve do svih radnih ljudi i konačno, umirovljenika koji su voljni odazvati se pozivu na rekreaciju i tjelovježbu.

Trenutačno smo u fazi očekivanja odobrenja određenih projekata koje smo pripremili, a tiču se, primjerice, osnovne gimnastike u predškolskom uzrastu (vrtići) i njihove prve, bazne pripreme za nastavak bavljenja drugim sportovima prema vlastitom nađođenju. Opet, za starije, u prvom redu za umirovljenike, zamišljeno je masovnije organiziranje određenih učestalijih vježbanja na otvorenom prostoru (ljeti) i u gimnastičkoj dvorani ili Dvorani sportova (zimi), naravno uz odgovarajuću liječničku dozvolu koja bi jamčila nesmetanu tjelovježbu (istezanje, pravilno disanje i sl.). Naravno, kao i uvijek, ostaje problem nedovoljnog prostora za rekreacijsko bavljenje sportom, osobito tijekom zimskih mjeseci, ali se nadam kako će se u bližoj budućnosti i svi potrebni objekti (bazen, klizalište) moći više koristiti u ove, za zdravlje važne svrhe.

TOMISLAV ANTELJ, BOKSAČKI TRENER

Na platnom popisu Sportskog saveza Subotice nalazim se od siječnja 2005. godine, a moj profesionalni angažman vezan je uz rad sa svim starosnim kategorijama u Boks klubu Spartak, od pionira do seniora. Ovo zaposlenje pod okriljem gradskih sportskih institucija daje mi sigurnost, uz dodatnu volju i želju za kvalitetnim radom, uz stalnu motiviranost prema postizanju što boljih rezultata s boksačima koje treniram. U ovom trenutku Subotica ima najbolje boksače u Srbiji, primjerice, kada naši natjecatelji boksaju protiv svojih vršnjaka u istim starosnim kategorijama onda ti mečevi ne traju više od minuta ili minutu i pol, jer smo po kvaliteti uvjerljivo ispred drugih.

Između ostalih izdvojio bih Vanju Bačića, Denisa Memetovića i Floriana Szabo, koji predstavljaju budućnost subotičkog i srbijanskog boksa, jer Bačić je, iako ima samo 14 godina, u svojoj kategoriji prvak države i do 18 godina. U pogledu svog profesionalnog usavršavanja, uz Fakultet za fizičku kulturu na kojemu sam diplomirao, kontinuirano se i dalje sportski usavršavam pohađajući brojne stručne seminare i predavanja u zemlji i inozemstvu, vezana uz svoju sportsku oblast. Moja osobna trenerska želja je odlazak s nekim od svojih pulena na sljedeću Olimpijadu u Londonu 2012. godine.

DRAGUTIN RAJIĆ, KOORDINATOR SPORTSKIH STRUČNJAKA U SPORTSKOM SAVEZU SUBOTICE

Moja dužnost i njen djelokrug obuhvaćaju sve trenere koji se nalaze na platnom popisu Sportskog saveza Subotice i koje financira Grad. Sportski stručnjaci s kojima redovito surađujem i održavam stručni kontakt dolaze iz gotovo svih sportova zastupljenih na teritoriju Subotice (nogomet, košarka, atletika, odbojka, rukomet, boks, hokej i dr.).

Periodično održavamo redovite sastanke, dok treneri imaju zadaću svakoga kvartala podnositi planove i izvješća svog rada u sljedećem vremenskom razdoblju, na osnovi kojih potom ja podnosim kvartalno izvješće članu Gradskog vijeća za sport i mladež Nemanji Simoviću i ukoliko se pojave određeni problemi, nastojimo ih »u hodu« riješiti. Mnogi od trenera koji su profesionalno angažirani u Sportskom savezu završili su stručne studije u svojim sportskim područjima, a i svi ostali su blizu okončanja potrebne stručne edukacije. Također, svi oni kontinuirano nadopunjuju svoje znanje brojnim seminarima, na koje redovito tijekom godine odlaze u zemlju ili inozemstvo, a i učestalim praćenjem stručne literature i najnovijih teoretskih materijala u njihovim područjima. Ne zaboravimo kako je sport razvojna, a ne metafizička disciplina i on se konstantno nalazi u razvoju i svi oni treneri koji ne prate njegov razvoj, jednostavno su osuđeni na nazadovanje.

GOLOVIMA IGORA PROBOJČEVIĆA

Sloga u 3. kolu kupa

PLAVNA – U prvim dvjema kup utakmicama u okviru Međuopćinske nogometne lige Bačka Palanka, Sloga je ugodno iznenadila ljubitelje nogometa. U prvom kolu kao gost pobijedila je NK Mladost u Malom Baču rezultatom 1:0, a u srijedu 26. kolovoza, na svom je igralištu svladala NK Borac iz Obrovca 4:2. Sve zgoditke za Slogu u ovim utakmicama postigao je Igor Probojčević.

U ovoj skupini svi klubovi imaju financijske i druge poteškoće pa neki čak gube ili dobivaju utakmice i bez borbe. Čini se kako će Sloga svoju jubilaru 80. obljetnicu poslije ovoga ipak preživjeti na radost svojih simpatizera i svih ljubitelja sporta.

Sloga: Novaković, Nonković, Gajić st., Adamović, Tučev, Stojanović, Pupovac, Gajić ml., Probojčević, Nikolić, Elesin (Ljajić).

Z. P.

UVJERLJIVA POBJEDA SUBOTIČANA

Bačka na vrhu lige

SUBOTICA – NK »Bačka 1901« nastavlja s veoma uvjerljivim igrama i sigurnim pobjedama u novoj sezoni. Oni su u subotu na terenu kod Somborske kapije pobijedili ekipu Budućnosti iz Alibunara s visokih 6:1,

tako da se poslije trećeg kola nalaze na prvom mjestu Vojvođanske lige skupina Istok s maksimalnih 9 osvojenih bodova i gol razlikom od 14:2. Bačka 1901.: Bilinović, Bator (Ristić), Tešanović, Jovetić, Vučković, Perović, Karadžić (Veselinov), Davidović, Nikutović, Vilotić, Petrović (Kulundić).

SONĆANI POBIJEDILI

Pravo lice »Dinama«

SONTA – U trećem kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor-Apatin-Odžaci-Kula sonćanski NK Dinamo ugostio je ekipu NK Sport iz Bezdana. Od prve minute domaćini su krenuli lepršavo, ali žustro. Već nakon četvrt sata igre zgoditkom Gala domaćini su povelili, a na 2:0 povisio je Đurkov u 23. minuti i tim se rezultatom otišlo na odmor. U drugom dijelu igre viđena su još dva zgoditka. U 52. minuti Dinamo je zgoditkom Andrašića poveo s 3:0, da bi u 72. minuti gosti smanjili zgoditkom Živkovića na 3:1, što je bio i konačan skor ove borbene i za oko lijepe

utakmice. Plavi su konačno pokazali svoje pravo lice. Sigurna obrana, u kojoj su dominirali Ileš i Barunov, tečne akcije veznog reda i efikasnost napadača karakterizirali su igru Dinama, tako da je poslije duljeg vremena oko 200 gledatelja zadovoljno napustilo stadion.

Ostali rezultati trećeg kola Međuopćinske nogometne lige Sombor-Apatin-Odžaci-Kula: Graničar – OFK Hajduk 2:3, Sloga – Jedinstvo (R) 8:0, Dinamo (BB) – Terekveš 1:0, Dunav – OFK Odžaci 2:2, Panonija – Aleksa Šantić 4:1 i OFK Metalac – OFK Šikara 4:2.

I. A.

SPARTAK ZLATIBOR VODA - BORAC 1:0

Prva tri boda za Subotičane

SUBOTICA – Nogometaši Spartak Zlatibor vode došli su do prve pobjede u Jelen Superligi pobijedivši ekipu Borca iz Čačka s 1:0 u trećem kolu ovog natjecanja, te se sada nalaze na sedmom mjestu na tabeli.

Spartak Zlatibor voda: Jovanić, Puškarić, Šarac, Simović, Popović, Bratić, Mijić, Torbica, Janjuš, Bošković, Ubiparip. Igrali su još: Misini, Mirić i Nosković.

BICIKLISTIČKA UTRKA

Velika nagrada Subotice

SUBOTICA – U okviru proslave Dana grada u nedjelju 6. rujna bit će održana međunarodna biciklistička utrka »Velika nagrada Subotice«, na kojoj se očekuje preko 100 sudionika. Osim biciklista iz Srbije, sudjelovat će i biciklisti iz Mađarske, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Start će biti u Strossmayerovoj ulici u 11 sati, a biciklisti će se kretati u smjeru Palića, kroz naselja Hajdukovo, Male Pijace, Horgoš i natrag.

STREET BALL TURNIR U RUMI

Natjecanje srijemskih basketasa

RUMA – U organizaciji Kluba Demokratske omladine u Rumi, u subotu 29. kolovoza na košarkaškom terenu kod rumskog Doma zdravlja održan je tradicionalni deveti Street ball turnir u Rumi. Osim natjecanja ekipa u uličnom basketu na turniru je organizirano i pojedinačno natjecanje u zakucavanju i brzom ubacivanju trica, a pobjednicima su na kraju turnira podijeljene prigodne nagrade.

S idejom borbe u prevenciji narkomanije kod mladih i motom Pokrenimo strategiju, na turniru su osim brojnih ekipa iz Rume sudjelovale i ekipe iz Iriga te Srijemskih Karlovaca.

N. J.

RUKOMETNA UTAKMICA U STANIŠIĆU

Pobjeda gostiju iz Ridice

STANIŠIĆ – U Stanišiću je prošle srijede odigrana rukometna utakmica između reaktiviranog RK Stanišić i gostiju RK Ridica. Za ekipu Stanišića igrali su nekadašnji igrači. Tijekom utakmice evidentan je bio nedostatak kondicije, što je bio razlog lošeg ostvarenog rezultata, odnosno poraza od gostiju iz Ridice (rezultat 22:33).

USPJESI MLADOG SOMBORCA

Krajinović stigao do 319. mjesta

SOMBOR – Filip Krajinović, 17-godišnja teniska nada iz Sombora, posljednjih je mjeseci bilježio sjajne rezultate, zbog kojih je na ATP listi objavljenj prije desetak dana stigao do 319. mjesta, što je njegov najviši »ranking« do sada. U međuvremenu, prema podacima s početka ovoga tjedna, Krajinović je zabilježio pad od šest mjesta i nalazio se na 325. mjestu sa 158 bodova.

DRUGI NAJBOLJI REZULTAT SVIH VREMENA

Blanka Vlašić preskočila 208 cm!

ZAGREB – Najbolja hrvatska atletičarka Blanka Vlašić pobijedila je 31. kolovoza na IAAF međunarodnom atletskom Grand Prix mitingu u Zagrebu s rezultatom 208 centimetara što je novi hrvatski rekord i drugi najbolji rezultat svih vremena.

»Trebala se poklopiti ovakva večer da bih skočila 208. Sve mi je odgovaralo, zaletiste, vrijeme i publika koja me nosila

do ovog rezultata. Još nisam svjesna što sam napravila«, nije skrivala emocije presretna Blanka.

Svjetska prvakinja iz Berlina i srebrna s OI u Pekingu je do pobjede na Mladosti stigla na impresivan način deklasiravši konkurenciju. Pobjedu je izborila već na visini od dva metra, no potom je iz prve preskočila 205 i 208 centimetara. Blanka je do drugog najboljeg rezultata svih vremena došla sa svega pet skokova. Sve visine na koje je izašla preskočila je iz prve - 190, 194, 200, 205 i 208.

Potom je podigla letvicu na visinu novog svjetskog rekorda 210 centimetara, no premda je u sva tri pokušaja bila blizu nije uspjela.

ENGLESKA:

Kranjčar potpisao za Tottenham

LONDON – Hrvatski nogometni reprezentativac Niko Kranjčar (25) posljednjeg je dana prijelaznog roka prešao iz Portsmoutha u redove Tottenham Hotspura, objavio je londonski klub.

»Oduševljeni smo što možemo objaviti kako smo postigli dogovor s Portsmouthom oko prelaska Nike Kranjčara u naš klub nakon čega je igrač uspješno prošao liječnički pregled i dogovorio sve uvjete novoga ugovora«, stoji u priopćenju Tottenhama na njihovoj službenoj internet-skoj stranici.

Iz Tottenhama ne navode detalje transfera, ali prema pisanju engleskih medija Portsmouthu će pripasti 2.5 milijuna funti odštete.

Kranjčar se u Tottenhamu pridružio dvojici svojih reprezentativnih kolega Luki Modriću i Vedranu Ćorluki.

Kranjčar je bio član Portsmoutha posljednje tri sezone kada je stigao iz splitskog Hajduka a na Fratton Park ga je dovedo upravo sadašnji menadžer Tottenhama Harry Redknapp.

Kranjčar je u dresu Portsmoutha upisao 100 nastupa pri čemu 83 u elitnom razredu engleskog nogometa i pritom je postigao 12 golova od kojih devet u prvenstvu.

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOJA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu
Mogućnost odloženog plaćanja

NOGOMETNI OKRŠAJ U ZAGREBU

Hrvatska – Bjelorusija

ROVINJ – Pred kvalifikacijski susret za Svjetsko prvenstvo nogometne reprezentacije Hrvatske protiv Bjelorusije koji se igra sutra, u subotu u Zagrebu izbornik Slaven Bilić je u srijedu iskopao neke već zaboravljene utakmice kako bi javnosti dao do znanja da lamentacije nad gubitkom Luke Modrića postaju malčice neukusne. Pobijedili smo, kaže Bilić, bez njega u (doduše prijateljskim) utakmicama u Sarajevu i Mariboru.

Do nedjelje je izbornik zabranio razgovore o drugom, puno atraktivnijem dijelu ovog kvalifikacijskog paketa utakmica. O Wembleyju nema smisla raspraviti jer... »Bjelorusija je naša ključna utakmica u ovom ciklusu iz jednog jednostavnog razloga. Puno je lakše dobiti Bjelorusu u Zagrebu nego Engleze na Wembleyju. S tri boda u subotu naši izgledi za Južnu Afriku rastu, onda će biti vremena za Englesku.«

Najbolji bjeloruski nogometaš Aleksandr Hleb neće igrati protiv Hrvatske u Zagrebu. Zbog ozljede butnog mišića Hleb će već u srijedu odletjeti iz Minska u Stuttgart, gdje će se terapijama pokušati pripremiti za drugi bjeloruski ogled u ovom terminu, onaj protiv Ukrajine u Minsku za tjedan dana.

Temeljem članka 14. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09), Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica, Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je investitor »Vodovod i kanalizacija«, Subotica, Trg Lazara Nešića br. 9A, podnio Zahtjev za određivanjem obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja na okoliš za projekt »Trasa vodovoda u regulacijskoj širini« u ulicama Kanjiška cesta (na kat. čest. br. 1451), Solunska (na kat. čest. br. 1446), Olge Penavin (na kat. čest. br. 1444), Horgoška cesta (na kat. čest. br. 1452), Angela Torricellija (na kat. čest. br. 975), Ritska (na kat. čest. br. 1378), Ribarska ulica (na kat. čest. br. 1395), na području MZ Palić na teritoriju grada Subotice.

Uvid u podatke i dokumentaciju iz Zahtjeva za određivanjem obujma i sadržaja studije o procjeni utjecaja na okoliš za projekt »Trasa vodovoda u regulacijskoj širini« u ulicama Kanjiška cesta (na kat. čest. br. 1451), Solunska (na kat. čest. br. 1446), Olge Penavin (na kat. čest. br. 1444), Horgoška cesta (na kat. čest. br. 1452), Angela Torricellija (na kat. čest. br. 975), Ritska (na kat. čest. br. 1378), Ribarska ulica (na kat. čest. br. 1395), na području MZ Palić, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 4. 9. 2009. do 21. 8. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev Veterinarskog zavoda A, D., Subotica, Beogradska cesta br. 123, za odlučivanjem o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja izvedenoga projekta: »Pogon za proizvodnju dezinfekcijskih sredstava«, koja se nalazi na katastarskoj čestici 11078/27 KO Donji grada, Subotica.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226, u razdoblju od 4. 9. 2009. godine do 14. 9. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanjem o potrebi izrade Studije o procjeni utjecaja predmetnoga objekta na **okoliš**, ovom mjerodavnom tijelu.

**PETAK
4.9.2009.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Trenutak spoznaje
06.45 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.08 - Čarolija 10, serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Yellowstone: Zima, dokumentarna serija
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom, telenovela
13.20 - Idemo na put: Kanada
14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Mlijeko, sir i vrhnje
14.30 - Vijesti
14.45 - George Gently, serija
16.15 - Hrvatska kulturna baština
16.35 - Rijeke Hrvatske: Male rijeke, dok. serija
17.10 - Stani, pa gledaj: Surla s Velebita, dok. film
17.45 - Vijesti
17.55 - Kazalište u kući, serija
18.30 - Hrvatska uživo
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 10, serija
21.05 - Bande New Yorka, američki film
23.50 - Dnevnik 3
00.15 - Vijesti iz kulture
00.25 - Deadwood 2, serija
01.10 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija
01.55 - U uredu 3, serija
02.15 - Falcon Beach 2, serija
03.00 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
03.00 - Reprizni program
04.30 - Skica za portret
04.40 - Posebni dodaci, emisija o filmu
05.20 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
06.55 - Šaolinski obračun, crtana serija
07.15 - Dexterov laboratorij
07.40 - Na kraju ulice
07.55 - Ljubitelji dječjeg svijeta
08.10 - Moji su roditelji izvanzemalci, serija
08.35 - Waterloo Road 2, serija
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Ally McBeal 4, serija

10.45 - Dragi Johnie 2, humoristična serija
11.10 - Prijatelji 4, humoristična serija
11.30 - Prijatelji 4, humoristična serija
12.00 - Veliki uspjesi hrvatskog sporta - stolni tenis: Europske medalje Zorana Primorca i Tamare Boroš
13.45 - Obični ljudi, TV serija
14.30 - reprizni program
14.45 - Orknijski otoci - blago iz vjetrova i mora, dokumentarni film
15.20 - Znanstvena petica
15.50 - Tajni Rim, dokumentarni film
16.50 - Falcon Beach 2, serija
17.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - U vrtu pod zvijezdama
19.05 - Johnny Bravo
19.25 - VIP Music Club
20.00 - Bruxelles: Atletika, Zlatna liga
22.05 - Vijesti na Drugom
22.20 - Odmori se, zaslužio si 2 - TV serija
23.00 - Momci s Madisona, serija
23.50 - Boje mladosti, mini-serija
01.30 - Državnik novog kova 4, humoristična serija
01.55 - Posebni dodaci, emisija o filmu
02.35 - TV raspored

06:30 Lude 70-te, serija
07:30 Kralj Queensa, serija
08:30 EZO TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
11:15 Rebelde, serija
12:10 Otvori svoje srce, serija
13:05 IN magazin
13:45 Inspektor Rex, serija
14:40 Baywatch, serija
15:35 Podmetnuti zločin, film
17:15 Vijesti
17:30 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin by Bijele udovice
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Posljednji križari, film
21:40 Ne reci ni riječ, film
23:35 Ubojstvo i margarite, igrani film
01:15 EZO TV, tarot show
02:15 Ugovor, igrani film
03:55 Ubojice u kući, film
05:25 IN magazin by Bijele udovice
06:05 Rebelde, serija
07:00 Kraj programa

07.25 Pink Panther
07.40 SpužvaBob Skockani
08.00 Punom parom, kulinarski izazov
08.25 Korak po korak, serija
09.00 Astro show, emisija
11.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
12.10 U dobru i zlu, serija
12.40 Rat u kući, serija
13.05 Ekkluziv, magazin
13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
13.50 Tajna čokolade
14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
16.20 Korak po korak, serija
16.50 Pod istim krovom, humoristična serija
17.15 Kako sam upoznao vašu majku, serija
17.40 U dobru i zlu, serija
18.05 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Punom parom, kulinarski izazov
20.00 James Bond: Živi i pusti umrijeti, akcijski
22.05 Ivana Orleanska, igrani film, povijesna drama
00.45 Vijesti
00.55 Savršen plan, film, kriminalistička drama
02.25 CSI: New York, serija
03.15 Astro Show, emisija

**SUBOTA
5.9.2009.**

06.05 - Najava programa
06.55 - Vrijeme je za jazz: Gwilym Simcock piano solo - Proletna revija jazz 2008.
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Shootout, američki film
09.45 - Skica za portret
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.05 - Duhovni izazovi
14.35 - Dokumentarni film
15.15 - Reporter: Izgubljeni svijet komunizma - Socijalistički raj
16.10 - Znanstvene vijesti
16.20 - Euromagazin: Najljepše od Dunava
16.55 - Vijesti
17.05 - Hrvatska kulturna

baština: Krapanj
17.20 - (Le)Genda, dokumentarni film
18.15 - Lijepom našom: Križevci (1)
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - TV Bingo Show
21.00 - Zlatne žice Slavonije - Požega 2009., prijenos
22.55 - Dnevnik 3
23.30 - Ljubav bez izlaza, američki film
01.15 - Filmski maraton: Samo najjači, film
02.50 - Filmski maraton: Good Woman, britanski film
04.20 - Skica za portret
04.25 - Reporter: Izgubljeni svijet komunizma - Socijalistički raj
05.25 - Oprezno s anđelom

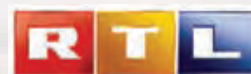
07.00 - TV vodič
07.15 - Najava programa
07.20 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
07.45 - Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
08.05 - Na kraju ulice
08.30 - Leo, serija za djecu
08.55 - Kratki spoj
09.10 - Sportske igre mladih 09. (10/12)
09.25 - Koga briga
09.50 - Ekstremne životinje, dokumentarna serija
10.20 - Igrajmo se
10.35 - Parlaonica
11.30 - Briljanteen
12.15 - Vip Music Club LP
14.15 - Gimnazija, serija
15.10 - KS automagazin
15.40 - 4 zida
16.15 - Put oko svijeta kroz 80 vrtova: Kina i Japan, dokumentarna serija
17.20 - Good Woman, britanski film
18.50 - U vrtu pod zvijezdama
19.30 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010. - emisija
20.20 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010.: Hrvatska - Bjelorusija, prijenos
22.20 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010. - emisija
22.55 - Sportske vijesti
23.10 - Bitange i princeze 2, humoristična serija
23.50 - Nove avanture stare Christine 2, serija
00.10 - Noć u kazalištu: Tri legende
01.05 - TV raspored
07.15 Atom, crtana serija

HRT1 SUBOTA, 5.9.2009. 14.40**REPORTERI IZGUBLJENI SVIJET
KOMUNIZMA - SOCIJALISTIČKI RAJ**

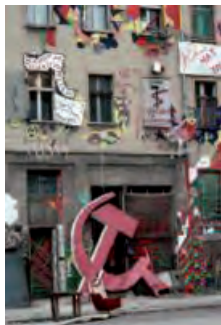
1989. godina bila je godina kada je ma ljudi okončan dotadašnji način Željezne zavjese! Počelo je u Mađarskoj, a u jesen u Poljskoj, a u jesen u Njemačkoj i Čehoslovačkoj osvojile slobodu. Jedino je Rumunjska kraj doživjela s borbama na ulicama grada. Obilježavajući 20. obljetnicu onarne godine koliko još pamtim o životu koji je nestao? Počinjemo hladnog rata. 40 godina tamo se pakao na zemlji! U tri termina Reportera, 5. 12. i 19. jeku seriju Izgubljeni svijet komunizma - Socijalistički raj, Kraljevstvo zaborava

Urednica i voditeljica: Mirjana Rakić

07:45 Power Rangers, serija
08:10 Winx, crtana serija
08:20 Dora, crtana serija
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
10:30 Lude 70-e, serija
11:30 U sedmom nebu, serija
12:25 Čarobnice, serija
13:20 Posljednji križari, film
14:55 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
15:50 Nad lipom 35, show
16:45 Vijesti
16:55 Kod Ane, kulinarski show
17:40 Mr. Bean, serija
18:10 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Schindlerova lista, igrani film
23:20 Posljednje Kristovo iskušenje, igrani film
02:10 Atentat, igrani film
03:35 U ime časti 2, film
05:10 Kobna greška, film
06:40 Čarobnice, serija
07:15 Kraj programa

07.55 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
09.30 Astro Boy, crtana serija (dvije epizode)
10.15 Ulica Sezame
11.00 Ben 10, crtana serija
11.40 Tajna čokolade
12.30 Otočna ekipa, reality drama
12.55 Gusar, film, avanturistički
14.40 Neprijateljski rudnik, igrani film, znanstveno-fantastični
16.10 Velika namještaljka, igrani film, triler
18.00 Zvijezde Ekstra: 10 najšokantnijih holivudskih razvoda (1. dio), zabavna emisija
18.30 Vijesti

e milijuni-
života iz
skoj, ubr-
Istočna
su novu
te godine
glavnoga
revoluci-
ili znamo
Istočnom
Njemačkom
izniklom iz
gradio »socijalistički raj«, za mnoge
rujna, gledat ćemo trodijelnu BBC-
nizma, čije epizode nose naslove:
va i Socijalizam jedne obitelji.

- 19.05 Nadreality Show,
zabavna emisija
(dvije epizode)
20.00 Legenda o jeseni,
igrani film, drama
22.10 Policijska akademija,
igrani film, komedija
23.45 Savršeni plan, film,
kriminalistička drama
01.15 Velika namještaljka,
igrani film, triler

**NEDJELJA
6.9.2009.**

- 06.10 - Najava programa
06.15 - Lijepom našom:
Križevci (1.)
07.15 - Euromagazin:
Najljepše od Dunava
08.00 - Vijesti
08.10 - Završnica Natjecanja
kraljice Elizabete
u Brüsselsu
09.25 - Ludi rimski carevi:
Elagabal, znanstveno-
obrazovna serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.20 - P.D.James: Smrt
sudskog vještaka,
mini-serija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Istraživanje vremena,
dokumentarni film
15.00 - Mir i dobro
15.35 - Vijesti
15.50 - Ujak Vanja, snimka
kazališne predstave
16.55 - Dokumentarni film
17.45 - Mladi Einstein,
američki film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik
20.10 - Flight of Phoenix,
američki film

- 22.30 - Dnevnik 3
22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Bandolero!,
američki film
00.55 - Dokumentarni serijal
01.45 - Ludi rimski carevi:
Elagabal, znanstveno-
obrazovna serija
02.15 - Duhovni velikani:
Antun Mahnić,
dokumentarni film
02.50 - Garaža
03.20 - Reprizni program
03.25 - Završnica Natjecanja
kraljice Elizabete
u Brüsselsu
04.40 - Plodovi zemlje
05.30 - Split: More

- 06.55 - Najava programa
07.00 - Obitelj Addams,
07.25 - Dvostruka zbrka,
serija za djecu
07.50 - Anastazija, američki
film za djecu
09.20 - Jura Hura (9/10)
09.45 - Duhovni velikani:
Antun Mahnić,
dokumentarni film
10.20 - Biblija
10.30 - Ludbreg: Sveta
nedjelja - prijenos mise
12.35 - Sportske igre mladih
09. (10/12)
12.50 - Hannah Montana,
serija za mlade
13.15 - Jedina igra u gradu,
američki film
15.10 - Lovac na talente,
američki film
16.55 - Popevke zanavek,
snimka koncerta
18.30 - Magazin Lige prvaka
19.00 - Automobilizam,
WTCC prvenstvo 2009.
iz Njemačke, snimka
19.25 - Garaža
20.00 - Dokumentarni film
22.05 - Sportske vijesti
22.15 - Biograd: Tribute to
Dino Dvornik
23.45 - Nove avanture stare
Christine 2, serija
00.10 - Nove avanture stare
Christine 2, serija
00.30 - TV raspored

- 07:15 Power Rangers, serija
07:40 Winx, crtana serija
08:05 Dora, crtana serija
08:30 Kralj Queensa, serija
09:30 Kućanice iz visokog
društva, serija
10:25 Zbogom, bivši, serija
11:20 Magazin Lige prvaka
11:50 Automotiv, auto-moto
magazin
12:20 Novac,

- business magazin
12:50 Ulica sjećanja, serija
13:45 Rock n' roll škola,
igrani film
15:35 Prekršena pravila, film
17:00 Vijesti
17:10 Prekršena pravila, film
17:40 Mr. Bean, serija
18:10 Lud, zbunjen, normalan,
serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Nad lipom 35, show
21:00 Pravi komad, igrani film
22:50 Red Carpet,
showbiz magazin
00:10 Televizijska posla, serija
01:10 Gospodin Jones,
igrani film
03:00 Propusnica, igrani film
04:35 Red Carpet,
showbiz magazin
05:45 Kraj programa

- 08.00 Nadreality Show,
zabavna emisija
(dvije epizode)
08.55 Astro Boy, crtana serija
(dvije epizode)
09.40 Ulica Sezame,
crtana serija
10.25 Ben 10, crtana serija
10.50 Skriveno poruke,
humoristična serija
11.10 Exploziv, magazin
12.00 Zvijezde Ekstra: 10
najšokantnijih holivudskih
razvoda (1. dio),
zabavna emisija
12.25 Otočna ekipa,
reality drama
12.50 Bibin svijet,
humoristična serija
13.20 Mjenjačnica,
zabavna emisija
14.15 Neprijateljski rudnik,
igrani film,
znanstveno-fantastični
15.45 Legenda o jeseni,
igrani film, drama
18.00 Odred za čistoću,
dokumentarna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Ekluziv, magazin
20.00 Neprijatelj u mom
krevetu, igrani film, triler
21.35 CSI: Miami,
kriminalistička serija
22.25 Drakula,
igrani film, horor
00.30 Policijska akademija,
igrani film, komedija

**PONEDJELJAK
7.9.2009.**

- 05.40 - Najava programa
05.45 - Normalan život
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska

- 07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.08 - Čarolija 10, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Yellowstone: Ljeto,
dokumentarna serija
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - Idemo na put: Kanada
14.05 - Jelovnici
izgubljenog vremena:
Paštete iz kuhinje,
postelje i love
14.30 - Vijesti
14.45 - Masai: Ratnici kiše,
francuski film
16.15 - Skica za portret
16.35 - Po ruševinama Salone,
dokumentarna serija
17.10 - Stani, pa gledaj: Kako
na nebu tako i na zemlji,
dokumentarni film
17.45 - Vijesti
17.55 - Kazalište u kući, serija
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija 10, serija
21.05 - Korner
22.00 - Potrošački kod
22.35 - Dnevnik 3
23.00 - Vijesti iz kulture
23.10 - Ciklus mladih autora:
Šalter, dok. film
23.35 - Deadwood 2, serija
00.25 - Zvezdane staze:
Voyager 3, serija
01.10 - U uredu 3, serija
01.30 - Falcon Beach 2, serija
02.15 - Ksena - princeza
ratnica 2, serija
02.55 - Skica za portret
03.05 - Na rubu znanosti:
James Dimeo -
orgonska energija
03.45 - Korner
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Oprezno s anđelom

- 06.50 - Najava programa
06.55 - Šaolinski obračun
07.15 - Dexterov laboratorij
07.40 - Na kraju ulice
07.55 - Ljubitelji dječjeg svijeta
08.10 - Moji su roditelji
izvanzemaljci, serija
08.35 - Waterloo Road 2
09.30 - Vip Music Club
10.05 - Ally McBeal 4, serija
10.50 - Dragi John 2, serija
11.10 - Prijatelj 4, serija
11.30 - Prijatelj 4, serija
12.00 - Veliki uspjesi hrvatskog
sporta - nogomet,
Svjetsko prvenstvo 2002.:
Hrvatska - Italija
13.50 - Reprizni program
14.05 - Mjesta nadahnuća,
dokumentarna serija
14.35 - Direkt
15.05 - Treća dob, emisija

- 15.50 - Tajna Venecija,
dokumentarni film
16.50 - Falcon Beach 2, serija
17.35 - Ksena - princeza
ratnica 2, serija
18.20 - Vijesti na Drugom
18.35 - Košarka, EP - emisija
19.05 - Varšava: Košarka, EP:
Hrvatska - Izrael, prijenos
21.00 - Košarka, EP - emisija
21.20 - Vijesti na Drugom
21.35 - Odmori se, zaslužio
si 2 - TV serija
22.15 - Momci s Madisona
23.10 - Ciklus aliena i
predatora: Alien 4:
Uskrsnuće, američki film
00.55 - VIP Music Club
01.30 - Na rubu znanosti:
James Dimeo -
orgonska energija
02.10 - TV raspored

- 05:45 Lude 70-e, serija
06:45 Kralj Queensa, serija
07:45 Fifi i cvjetno društvo
08:15 Roary, crtana serija
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
11:05 Rebelde, serija
12:00 Otvori svoje srce, serija
12:50 IN magazin
13:30 Inspektor Rex, serija
14:25 Baywatch, serija
15:20 Rock n' roll škola, film
17:15 Vijesti Nove TV
17:30 Inspektor Rex, serija
18:25 IN magazin
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Lud, zbunjen, normalan
21:00 Navy CIS, serija
22:00 Privatna praksa, serija
22:55 Mr. Bean, serija
23:25 Vijesti
23:40 Seinfeld, serija
00:10 Baywatch, serija
01:00 Život na sjeveru, serija
01:50 Ezo TV, tarot show
02:50 Gilda, igrani film
04:40 Seinfeld, serija
05:05 Život na sjeveru, serija
05:45 Kraj programa

- 06.50 Pink Panther
07.05 SpužvaBob Skockani
07.25 Punom parom,
kulinarski izazov
07.50 Korak po korak, serija
08.15 Pod istim krovom,
humoristična serija
09.05 Astro show, emisija
11.10 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
11.35 U dobru i zlu, serija
12.00 Rat u kući, serija
12.30 Ekluziv, magazin
13.20 Večera za 5,
lifestyle emisija

13.50 Tajna čokolade
 14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.20 Korak po korak, serija
 16.50 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.15 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.40 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.05 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Plavi led, igrani film, triler
 21.45 Pijani učitelj, igrani film, akcijska komedija
 23.50 Vijesti
 00.00 Noć pokera, show
 01.30 Neprijatelj u mom krevetu, igrani film, triler
 03.05 Noć pokera, show
 04.35 Astro show, emisija

**UTORAK
8.9.2009.**

05.55 - Najava programa
 06.00 - Treća dob, emisija
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.08 - Čarolija 10, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Yellowstone: Jesen, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Idemo na put: Kanada
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Škarpun i škarpina
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Butch i Sundance: Rani dani, američki film
 16.35 - Po ruševinama Salone, dokumentarna serija
 17.10 - Stani, pa gledaj: Hvala Bogu ima Boga, dokumentarni film
 17.45 - Vijesti
 17.55 - Kazalište u kući, serija
 18.30 - Hrvatska uživo
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 10, serija
 21.05 - Boje turizma
 21.55 - Faraoni koji su izgradili Egipat, dokumentarni film
 22.50 - Dnevnik 3
 23.25 - Ciklus mladih autora: Vilim, dok. film
 00.00 - Deadwood 2, serija
 00.45 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija

01.30 - U uredu 3, serija
 01.50 - Falcon Beach 2, serija
 02.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 03.15 - Skica za portret
 03.20 - Jelovnici izgubljenog vremena: Škarpun i škarpina
 03.40 - Drugi format: Prevođenje kulture
 04.20 - Boje turizma
 05.05 - Oprezno s anđelom

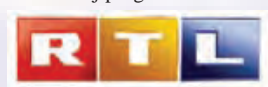

06.50 - Najava programa
 06.55 - Šalinski obračun
 07.15 - crtana serija
 07.40 - Na kraju ulice
 07.55 - Ljubitelji dječjeg svijeta
 08.10 - Moji su roditelji izvanzemaljci, serija
 08.35 - Waterloo Road 2
 09.30 - Vip Music Club
 10.05 - Ally McBeal 4, serija
 10.50 - Dragi John 2, serija
 11.10 - Prijatelji 4, serija
 11.30 - Prijatelji 4, serija
 12.00 - Veliki uspjesi hrvatskog sporta - skijanje, Svjetsko prvenstvo 2003.: Slalom - Ivica Kostelić
 13.30 - Potrošački kod
 14.00 - Mjesta nadahnuća, dokumentarna serija
 14.30 - Dok se vile gungucaju, emisija pučke i predajne kulture
 14.55 - Među nama
 15.45 - Tajna Venecija, dokumentarni film
 16.45 - Falcon Beach 2, serija
 17.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.45 - Košarka, EP - emisija
 19.05 - Varšava: Košarka, EP: Hrvatska - Grčka, prijenos
 21.00 - Košarka, EP - emisija
 21.20 - Vijesti na Drugom
 21.35 - Odmori se, zaslužio si 2 - TV serija
 22.15 - Momci s Madisona
 23.10 - Ciklus aliena i predatora: Predator, američki film
 00.55 - VIP Music Club
 01.30 - Drugi format: Prevođenje kulture
 02.10 - TV raspored

05:45 Lude 70-e, serija
 06:45 Kralj Queensa, serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:15 Roary, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 11:00 Rebelde, serija
 11:55 Otvori svoje srce, serija

12:45 IN magazin
 13:25 Inspektor Rex, serija
 14:20 Baywatch, serija
 15:15 Važno je biti otac, film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Lud, zburjen, normalan
 21:00 Lažljivac, igrani film
 22:30 Mr. Bean, serija
 23:00 Vijesti
 23:15 Seinfeld, serija
 23:45 Baywatch, serija
 00:40 Život na sjeveru, serija
 01:30 Ezo TV, tarot show
 02:30 Vidocq, igrani film
 03:50 Seinfeld, serija
 04:15 Život na sjeveru, serija
 05:00 IN magazin
 05:35 Kraj programa

07.25 Pink Panther
 07.40 SpužvaBob Skockani
 08.00 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, serija
 08.55 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.40 Astro show, emisija
 11.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 12.10 U dobru i zlu, serija
 12.40 Rat u kući, serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Tajna čokolade
 14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.20 Korak po korak, serija
 16.50 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.15 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.40 U dobru i zlu, serija
 18.05 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Najveći hrvatski misteriji, zabavni talk show
 20.50 Orange County, igrani film, komedija
 22.15 CSI: NY, serija
 23.05 Vijesti
 23.20 Noć pokera, show
 00.50 Plavi led, film, triler
 02.30 Noć pokera, show
 04.05 Astro show, emisija

**SRIJEDA
9.9.2009.**

05.50 - Najava programa

05.55 - Među nama: Povijesna baština
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.08 - Čarolija 10, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Orangutanski dnevnik 2, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Idemo na put: Aljaska
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Tripice s pašnjaka i podmorja
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Čudom preživjeli 2: Užas u Grand Canyonu, dokumentarna serija
 15.35 - Nerazjašnjena nesreća - Tajna pada Heliosa 522, dokumentarni film
 16.25 - Skica za portret
 16.35 - Gospodar gorskih šuma, dok. film
 17.10 - Stani, pa gledaj: Ključ od neba, dok. film
 17.45 - Vijesti
 17.55 - Kazalište u kući, serija
 18.30 - Hrvatska uživo
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 10, serija
 21.05 - Vještice iz Salema, američki film
 23.10 - Dnevnik 3
 23.45 - Ciklus mladih autora: Friži, dok. film
 00.20 - Deadwood 2, serija
 01.05 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija
 01.50 - U uredu 3, serija
 02.10 - Falcon Beach 2, serija
 02.55 - Čudom preživjeli 2: Užas u Grand Canyonu, dokumentarna serija
 03.45 - Jelovnici izgubljenog vremena: Tripice s pašnjaka i podmorja
 04.05 - Gospodar gorskih šuma, dok. film
 04.35 - Scientia croatica
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Šalinski obračun
 07.15 - Crtana serija
 07.40 - Na kraju ulice
 07.55 - Ljubitelji dječjeg svijeta
 08.10 - Moji su roditelji izvanzemaljci, serija
 08.35 - Waterloo Road 2
 09.30 - Vip Music Club
 10.05 - Ally McBeal 4, serija
 10.50 - Dragi John 2, serija
 11.10 - Prijatelji 4, serija
 11.30 - Prijatelji 4, serija
 11.55 - Veliki uspjesi hrvatskog sporta - košarka, finale
 Goodyear lige 2003.:

Zadar - Maccabi
 13.35 - Riječ i život: Gdje je franjevački radikalizam?
 14.25 - Tajni Versailles: The Chateau, dok. film
 15.20 - Falcon Beach 2, serija
 16.05 - Košarka, EP - emisija
 16.20 - Varšava: Košarka, EP: Hrvatska - Makedonija, prijenos
 18.15 - Košarka, EP - emisija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - VIP Music Club
 19.15 - Nogomet, kvalifikacije za SP 2010. - emisija
 20.50 - Nogomet: Kvalifikacije za SP 2010.: Engleska - Hrvatska, prijenos
 22.50 - Nogomet, kvalifikacije za SP 2010. - emisija
 23.55 - Vijesti na Drugom
 00.15 - Scientia croatica
 00.45 - TV raspored

05:45 Lude 70-e, serija
 06:45 Kralj Queensa, serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:15 Roary, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 11:00 Rebelde, serija
 11:55 Otvori svoje srce, serija
 12:45 IN magazin
 13:25 Inspektor Rex, serija
 14:20 Baywatch, serija
 15:15 Škola života, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Naša mala klinika, serija
 20:50 Fatalna nesreća, film
 22:45 Zakon brojeva, serija
 23:45 Vijesti
 00:00 Seinfeld, serija
 00:30 Baywatch, serija
 01:25 Život na sjeveru, serija
 02:15 Ezo TV, tarot show
 03:15 Mulholland falls, film
 05:00 Seinfeld, serija
 05:25 Kraj programa

07.25 Pink Panther
 07.40 SpužvaBob Skockani
 08.00 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, serija
 08.55 Pod istim krovom, humoristična serija
 09.40 Astro show, emisija
 11.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 12.10 U dobru i zlu, serija
 12.40 Rat u kući, serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Tajna čokolade

14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.20 Korak po korak, humoristična serija
 16.50 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.15 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.40 U dobru i zlu, humoristična serija
 18.05 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: NY, kriminalistička serija
 20.50 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
 22.30 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
 23.25 Vijesti
 23.35 Noć pokera, show
 01.05 Orange County, igrani film, komedija
 02.25 Noć pokera, show
 03.55 Astro show, emisija

ČETVRTAK
10.9.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Riječ i život: Gdje je franjevački radikalizam?
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.08 - Čarolija 10, serija

10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Orangutanski dnevnik 2, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Domaći dokumentarni serijal
 14.05 - Jelovnici izgubljenog vremena: Miješanje sastojaka, slaganje namirnica
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Putovanje na dno mora, američki film
 16.25 - Skica za portret
 16.35 - Voda - izvorno počelo, dokumentarni film
 17.10 - Stani, pa gledaj: Razapnite, dok. film
 17.45 - Vijesti
 17.55 - Kazalište u kući, serija
 18.30 - Hrvatska uživo
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija 10, serija
 21.05 - U objektivu
 21.40 - Rudolf Steiner - modus vivendi: Eurythmia, dokumentarni film (2/2)
 22.35 - Kratki susreti
 23.10 - Dnevnik 3
 23.45 - Ciklus mladih autora: Rio Bravar, dok. film
 00.15 - Ljiljani, serija
 01.00 - Zvezdane staze: Voyager 3, serija
 01.45 - U uredu 3, serija
 02.05 - Falcon Beach 2, serija
 02.50 - Velemajstor 1, serija
 03.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 04.15 - Jelovnici izgubljenog vremena: Miješanje

sastojaka, slaganje namirnica
 04.35 - U objektivu
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Šaolinski obračun
 07.15 - crtana serija
 07.40 - Na kraju ulice
 07.55 - Ljubitelji dječjeg svijeta
 08.10 - Moji su roditelji izvanzemaljci, serija
 08.35 - Waterloo Road 2
 09.30 - Vip Music Club
 10.05 - Ally McBeal 4, serija
 10.50 - Dragi John 2, serija
 11.10 - Prijatelji 5, serija
 11.30 - Prijatelji 5, serija
 12.00 - Veliki uspjesi hrvatskog sporta - rukomet, polufinale Svjetskog prvenstva 2003.: Hrvatska - Španjolska
 13.35 - Reprizni program
 13.55 - Mjesta nadahnuća, dokumentarna serija
 14.25 - Drugo mišljenje: Važnost sistematskih pregleda
 14.55 - Trenutak spoznaje
 15.45 - Tajni Versailles: Tematski vrtovi, dok.film
 16.45 - Falcon Beach 2, serija
 17.35 - Ksenia - princeza ratnica 2, serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - U vrtu pod zvijezdama
 19.10 - Johnny Bravo
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Velemajstor 1, serija
 20.50 - Vijesti na Drugom

21.05 - Odmori se, zaslužio si 2 - TV serija
 21.45 - Momci s Madisona
 22.40 - Vip Music Club LP
 00.40 - Drugi red partera, emisija o kazalištu

05:45 Lude 70-e, serija
 06:45 Kralj Queensa, serija
 07:45 Fifi i cvjetno društvo
 08:15 Roary, crtana serija
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 11:20 Rebelde, serija
 12:15 Otvori svoje srce, serija
 13:10 IN magazin
 13:50 Inspektor Rex, serija
 14:45 Baywatch, serija
 15:40 Ljubav na prvi pogled, igrani film
 17:15 Vijesti Nove TV
 17:30 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Navy CIS, serija
 20:50 Nacionalna sigurnost, igrani film
 22:25 Zakon brojeva, serija
 23:25 Vijesti
 23:40 Seinfeld, serija
 00:10 Baywatch, serija
 01:05 Život na sjeveru, serija
 01:55 Ezo TV, tarot show
 02:55 Opsjednuta prošlost, igrani film
 04:20 Seinfeld, serija
 04:45 Život na sjeveru, serija
 05:30 Kraj programa

07.25 Pink Panther
 07.40 SpužvaBob Skockani
 08.00 Punom parom, kulinarski izazov
 08.25 Korak po korak, serija
 08.55 Pod istim krovom, serija
 09.40 Astro show, emisija
 11.45 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 12.10 U dobru i zlu, serija
 12.40 Rat u kući, serija
 13.05 Ekkluziv, magazin
 13.20 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.50 Tajna čokolade
 14.45 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.20 Korak po korak, serija
 16.50 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.15 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.40 U dobru i zlu, serija
 18.05 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 20.55 Uvod u anatomiju, dramska serija
 21.45 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.25 Vijesti
 23.35 Noć pokera, show
 01.10 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode)
 02.40 Noć pokera, show
 04.15 Astro show, emisija

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 15,10 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektr, također nedjeljom u 13 sati.

»Kronika tjedna« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »Kronika tjedna«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Kronici« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12,10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljak) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorak) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljak) • 'Kulturna povijest' (utorak) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljak) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorak) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kv.iskoteka.hr

 50 KRIŽALJKA	BARUTSKA POLITIKAR	PJEVAČ DARFUNKEL	UPRAŠEN ULAZ U CRKVI	 50 KRIŽALJKA	OKRUGLO SLOVO	ZARUČI DUMA	KOPE GRANICA	MJEŠTO KOD OPATJE	SLUŽBENO SLOVO	NAČE SUNAN	BLAVAN OPATJE BINOČI	GOZDAN TI ZALJE GRI	DUNAVJE
JADANSKI				SENTOZ- NOST UPUŠTAN ZAHTEJE TRASTI									
TURSKI KODI					BRANJO NE GLAVI CE BERE				MOŠKA TEBA KOLICER LAMATATI LIGOVANA				
NAČE KOST. ŠAL LAVOST										NEČE KUP- KNOVE TRASKA JEDINICA			
NAČE SLOVO		HEVREJAH- LOVO ME BLAKE BARE					BEVI NAČELO PINKA CAUSA BINOČI	KEVLESI ELENKON CONALU STANJE OTAMUTI					
MJEŠTO KOD DUN- KOVANJA					"PROGRAM ZA APSTINENCIJU" LITANJE DONAŠAJ TAINO SODISTO					VEDNA ODMILA ZACETNIK POKRETAČ			
BITI U KOLATA											INNO SLUŽBENO SLOVO		
DJA KODAN			SORTA JABUKA								ELIJAH JEDINJE KONE		
BINOČI 1925			POTOPLE- NA RUCI NA UČE ROMAN KOLANJE										POŠTAN- ŠALJE TOBA
POŠTAN- BI TRON												PORTUGAL "BINOČI"	
1. BAVI GLAVNA		KUPOVATI TUDU GLAVNA ZIVJE									NAČE ELIJAH TIBAL PJEVAČ CA KODAN		
NEČE PLUČ			MUŠKO ME TRASTE/ CONSTRUK TRASTE									"DOLJE" OSTAL TAST NA LUDERSKI RAPROK	
REKASNI TROJAN					"URIT CON- SECTION INDEX" BLANKE VIRCHALJE				LJUNO U ITALIE POČETAN UTRJE				
VODNE VITLOČ				ARJAN ODMILA VIRINDO				NAČE COLMANA ZELJKA STANICA "BOUČI"					
ZENA KO- JA GOVORI KANDON							MALTON ZA NAM JESTAJ OLIVER TWIST						
CAVILJA LO CARLO LON BEO								ONČURKA BILJE SUDANJE BINOČI SREZENJE					
 50 KRIŽALJKA	"MIGROM PRISCELO CILA" "NOST"			GRACIO BIVAL MELAN "BINOČI"						KOPLJE ZELJON "REPLU"			
PRIMO VOLE							LEZAS						

RIJEŠENJE KRIŽALJKE: